

U. G. KRISHNAMURTI

Mintea e un mit

Traducere din limba engleză:

BADEA CORNEL CLAUDIU

Alte cărți de U.G. Krishnamurti:

GOD-MEN CON-MEN

MIND IS MYTH

MYSTIQUE OF ENLIGHTENMENT

NATURAL STATE

NO WAY OUT

STOPPED IN TRACKS

COURAGE TO STAND ALONE

THOUGHT IS YOUR ENEMY

În loc de cuvânt înainte

Învățătura mea, dacă acesta este cuvântul pe care vreți să-l folosiți, nu e îngrădită de nici un drept de proprietate. Sunteți liberi să reproduceți, să distribuiți, să interpretați, să interpretați greșit, să distorsionați, să trunchiați, să faceți ce vreți, chiar să pretindeți că sunteți autorul, fără consimțământul meu sau permisiunea nimănui.

*

Oamenii mă numesc „un om iluminat” – eu detest acest termen – ei nu găsesc un alt cuvânt pentru a descrie felul în care funcționez eu. Totodată, eu subliniez că nu există deloc iluminare: Spun asta pentru că toată viața mea am căutat și am vrut să fiu un om iluminat, și am descoperit că nu există iluminare...

*

Mahesh Bhatt: — Ești pe moarte!!!

U. G. Krishnamurti: — Pricepe-o pe asta și pricepe-o bine!!!: corpul nu știe că este viu! Toată această porcărie pe care ți-au băgat-o în cap!!!... folosești cunoașterea și îți spui singur că ești viu! Când vei fi mort nu vei fi prezent ca să-ți spui că ești mort! Pentru organismul viu nu există nici naștere, nici moarte! Tu ești cel care le separă!”

Uppaluri Gopala Krishnamurti a murit la 22 martie 2007 în Italia, în Vallecrosia, departe de orașul său natal din India. În ceasul morții a cerut să fie lăsat singur. Câțiva prieteni vechi erau în preajmă pentru a se ocupa de cele necesare după moarte. Conform propriei dorințe, cadavrul său a fost incinerat a doua zi fără nici un ritual.

„Din partea mea puteţi să-l puneţi într-un sac de plastic şi să-l aruncaţi în tomberon” – aceasta era vorba favorită a lui U. G. Krishnamurti în zilele de dinaintea morţii sale.

U. G. Krishnamurti este în prezent cel mai discutat şi dezbătut filozof din India.

Viaţa lui U. G. Krishnamurti

Uppaluri Gopala Krishnamurti s-a născut în ziua de 9 iulie 1918 în Machilipatnam din India şi a crescut în oraşul Gudivada. Numele său de familie este Gopala, iar Krishnamurti este un prenume comun în India; U. G. Krishnamurti nu este rudă în nici un fel cu faimosul gânditor Jiddu Krishnamurti, dar cei doi au fost legaţi prin prietenie şi destin.

Mama sa a murit la şapte zile după ce i-a dat naştere, iar tatăl său s-a recăsătorit în scurt timp, prin urmare sarcina de a creşte copilul a revenit bunicilor materni. Bunicul, Tummalapalli Gopala Krishnamurti, a fost un avocat bogat care s-a ocupat în mod deosebit ca băiatul U. G. Krishnamurti să aibă toată educaţia necesară şi în general tot ce era nevoie pentru a merge pe calea iluminării. Se credea, în conformitate cu profeţia mamei sale făcută înainte de a muri, că acest copil s-a născut pentru un destin neobişnuit. Bunicii erau convinşi că micul U.G. era un *yogabhrashta* – o persoană care a fost foarte aproape de iluminare în viaţa precedentă.

Copilăria şi-a petrecut-o învăţând despre întreaga cultură indiană a iluminării, bunicul său angajase profesori specialişti care să-l înveţe, iar până la vârsta de şapte ani băiatul putea reproduce din memorie toate *Upanişadele* şi multe alte texte sfinte ale Indiei. Aşa cum ne spune U.G., uşa casei lor era deschisă pentru oricare sfânt aflat

în trecere, pentru orice practicant al oricărei căi spirituale. Bunicul a fost totodată un membru important al Societății Teozofice, bun prieten cu fondatoarea acestei societăți, Helena Petrovna Blavatsky, iar Societatea Teozofică a adus, dacă mai era nevoie, un plus de spiritualitate în casa familiei Gopala. Pe pereții casei atârnau tablouri cu sfinți morți sau vii, iar cel mai mare tablou dintre toate era cel al lui Jiddu Krishnamurti, omul predestinat să fie învățătorul lumii, așa cum credeau liderii Societății Teozofice. Toate acestea au fost bineînțeles întrepătrunse cu momente de copilărie normală.

Ce este iluminarea și cum pot să o dobândesc? Această întrebare, prin prisma creșterii pe care a avut-o, a devenit întrebarea lui U.G.. Afirmatia că U. G. Krishnamurti ar fi căutat răspunsul la această întrebare, chiar dacă nu ar fi fost îndrumat de către familie, este lipsită de primejdia de a greși. Cu toate că a văzut duplicitatea oamenilor care se pretindeau sfinți și a remarcat superficialitatea practicanților căilor spirituale, copilul a continuat să-și dorească să afle ce este iluminarea. Ca exemplu al firii sale neastâmpărate, există următoarea întâmplare: un mare sfânt al Indiei a fost primit cu mare fast în casa bunicului său; sfântul putea să creeze monezi de aur, iar când lui U. G. (care pe atunci avea șapte ani) i s-a cerut să se plece și să sărute picioarele sfântului, băiatul a spus că va face asta doar dacă acela va crea o monedă de aur din anul curent; șocați cu toții, au scuzat copilul și l-au trimis în camera lui.

Școala a fost neglijată destul de mult pentru că practicile spirituale nu au lăsat timp băiatului pentru a învăța. De la vârsta de paisprezece ani U. G. a mers în fiecare vară în Himalaya ca să practice yoga cu Swami Sivananda. Practica yoga foarte serioasă l-a condus către toate

experiențele spirituale descrise în cărți, inclusiv *samadhi*, dar a realizat imediat că acestea erau produsul propriei minți, deci fără nici o valoare. Dezamăgit de întreaga cultură orientală, care nu era cu nimic mai bună decât cea occidentală, U. G. a fost cuprins de un scepticism acerb și brutal. Maestrul său de yoga l-a dezamăgit de asemenea: în mijlocul postului, U. G. a intrat în coliba maestrului să-i spună ceva, fără să bată la ușă, și l-a văzut pe Swami Sivananda mâncând, sau mai bine zis devorând murături de mango pe ascuns. Reacția maestrului a fost aceea a unui copil prins cu ocaua mică. U. G. a închis ușa fără să spună nimic, a dormit în noaptea aceea la *ashram*, iar a doua zi dimineata a plecat fără să spună nimănui nimic. „Cum se poate ca acest om să se mintă pe sine însuși și pe alții, pretinzând una și făcând alta? Și-a negat sieși totul în speranța de a obține ceva dar nu se poate înfrâna. Este un ipocrit. Nu genul acesta de viață vreau să am eu.”

La vârsta de 21 de ani a renunțat la practica yoga, care, după cum văzuse pe propria piele, nu-l ducea nicăieri. S-a înscris la universitatea din Madras și a studiat psihologia, mergând în același timp la cursuri de științe și de filozofie. În această perioadă U. G. gândea că toți învățătorii lumii, Buddha, Iisus, Sri Ramakrishna, etc. s-au amăgit pe ei înșiși și au amăgit pe toată lumea; simțea o repulsie față de toate lucrurile considerate sacre sau sfinte. Totuși s-a lăsat convins la insistențele unui prieten să meargă la Tiruvannamalai și să vorbească cu un înțelept despre care nu auzise nimic până atunci, Ramana Maharshi. Iată dialogul dintre U. G. Krishnamurti și Ramana Maharshi:

U. G. : „Există așa ceva precum iluminarea?”

Maharshi: „Da, există.”

U. G.: „Există grade ale iluminării?”

Maharshi: „Nu, nici un grad nu este posibil. Este un singur lucru – fie ești acolo, fie nu ești acolo deloc.”

U. G.: „Lucrul acesta numit iluminare, mi-l poți da și mie? (Maharshi a rămas tăcut)

U. G. „Întrebarea mea este: poți să-mi dai ceea ce ai?”

Maharshi: „Eu ți-l pot da, dar tu îl poți lua?”

Această întâlnire cu Ramana Maharshi i-a readus lui U. G. setea de a căuta. „Adevărata mea căutare abia acum începe!” și-a spus sieși. Pentru prima dată nu era amânat, nu era trimis să practice mai mult și tot mai mult, nu i se dădeau tehnici noi, ci i se spunea că acum putea avea *moksha* numai că el nu era în stare să o ia. Ceea ce el nu putea lua, a devenit întrebarea lui U.G.: ce este acea stare? Avea să caute un răspuns la această întrebare până la vârsta de 49 de ani. A respins rolul de guru spre care l-au îndrumat bunicii și a dus o viață aparent obișnuită.

La 25 de ani s-a căsătorit și a fost tatăl a patru copii, două fete și doi băieți. Timp de mai mulți ani a ocupat funcția de Secretar General al Societății Teozofice (filiala din India), pentru care a fost și lector internațional. Deși a vorbit ca lector prin toată lumea - în India ziarele au titrat chiar că U. G. Krishnamurti este unul dintre cei mai scilipitori vorbitori pe care i-a dat vreodată India - inima lui nu era la ceea ce făcea în cadrul societății. Moștenise de la bunicul său o sumă mare de bani și ar fi putut să nu muncească și se întreba atunci de ce vorbește oamenii *din cărți?*, dacă lecturile nu sunt pentru el un mijloc de a-și câștiga pâinea, asta ar putea face oricine are o oarecare inteligență.

Timp de șapte ani, între 1947 și 1953, U. G. l-a ascultat pe Jiddu Krishnamurti ori de câte ori acesta venea în India la Adyar, dar în tot acest timp U. G. nu l-a cunos-

cut personal pe J. Krishnamurti. Într-una din cuvântările din decembrie 1953, ca să depășească un impas de moment, J. Krishnamurti i s-a adresat direct lui U. G. cerându-i părerea în subiectul morții; atât a lipsit ca să se iște o discuție dintre cele mai aprinse între cei doi, J. K. oprind pe oricare a treia persoană care a încercat să intervină în discuție „*Nu domnule, asta trebuie rezolvată între noi doi.*” La câteva zile după aceea, un prieten comun, L.V. Bhave, le-a făcut cunoștință celor doi Krishnamurti, care în scurt timp au devenit foarte buni prieteni. În fiecare duminică U. G. Krishnamurti venea în vizită cu întreaga familie la J. Krishnamurti. Timp de șapte ani relația de prietenie dintre cei doi a fost cât se poate de strânsă, existând și perioade în care se vedeau zilnic. U. G. ne spune că de câte ori discutau, avea loc o confruntare între cerbi, se ciocneau cap în cap. Următorul schimb de cuvinte dintre el și J. Krishnamurti, arată într-un fel cum se deosebesc cei doi maeștri: U. G.: „*Pe mine nu m-a pus nimeni să salvez omenirea!*” J. K.: „*Casa arde – tu ce faci?*” U.G.: „*Torn mai multă benzină pe ea și poate ceva va renaște din cenușă.*” În vreme ce J. K. ar aduce cât mai multă apă și ar vărsa-o pe foc, U. G. ar turna benzină și ar aștepta să vadă cum va fi cenușa - iar mai târziu așa a și făcut.

În urma unei hotărâri interioare și a unui schimb aprins de cuvinte, U. G. a pus capăt relației apropiate cu J. Krishnamurti, lăsând apoi să se stingă prietenia lor. După cinci ani petrecuți în America, încercând un tratament pentru afecțiunea unuia dintre fiii săi, U. G. și familia sa au rămas fără bani. Distanțarea de familie începuse mai demult, astfel încât nu a fost o surpriză pentru ei atunci când U. G. a luat decizia de a-și trimite soția și copiii înapoi în India, lăsându-le ce mai rămăsese

din bani, iar el și-a luat un bilet către Londra, unde a ajuns aproape fără nici un ban în anul 1961.

Timp de șase ani a trăit în Londra, nu se știe cum și unde, dar se știe că în mare parte a trăit pe străzi, în biblioteca orașului, pe băncile din parc și chiar în canalizare pentru a scăpa de frigul de afară, mâncând din mila oamenilor. Se pare că în această perioadă de șase ani nimic nu a contat pentru el și că tot ceea ce a făcut i s-a părut perfect normal. Până într-o zi când și-a zis: *„Genul acesta de viață nu este bun. Practic am ajuns un vagabond care trăiește din mila oamenilor. Aceasta este o viață de proastă calitate. Am înnebunit.”* În altă zi, un gardian l-a avertizat că-l închide dacă mai stă în parcul Hyde, iar acesta a fost momentul în care și-a zis *„Du-te la Misiunea Ramakrishna”*. Norocul a făcut ca Swami Ghanananda, președintele organizației, să iasă în acea seară, iar U. G. a putut să-i ceară ajutorul. Swami l-a ajutat și i-a dat de lucru în cadrul organizației sale, unde U. G. a locuit câteva luni, iar când a strâns ceva bani a plecat către Paris. Înainte de plecare i-a scris o scrisoare maestrului, care era bolnav în spital, din care un fragment este relevant: *„Agonia ascunsă a vieții mele, pe care nici o ființă umană nu ar putea-o înțelege, s-a dizolvat de la sine, pur și simplu, iar asta m-a trezit din ceea ar putea fi numit un somnambulism spiritual. M-am întors de pe marginea a ceea ce părea a fi un abis . . . am fost binecuvântat peste măsură cu claritatea percepției.”*

În Paris a stat câteva luni, dar simțind că va intra iarăși în modul de viață pe care l-a dus în Londra, U. G. a schimbat orașul mergând în Geneva. Dar în câteva luni inevitabilul se produce, rămâne fără bani și un lucru neplăcut părea și el de neevitat – să se întoarcă în India și să-și revadă familia (acestea se petreceau în 1966). Soția sa murise în urma unui accident în anul 1963, iar el a

aflat cu șase luni întârziere de la un prieten care l-a întâlnit în Londra. Rămânând fără bani în Geneva, U. G. a mers la Consulatul Indian unde a cerut să fie trimis acasă, însă Consulatul l-a amânat. La consulat a cunoscut-o pe doamna Valentine de Kerven, iar cei doi au devenit buni prieteni. Valentine i-a propus să rămână la ea dacă nu vrea să se ducă în India. Prietenia lor a durat până la sfârșitul vieții lor.

Valentine și U. G. s-au mutat apoi în Saanen, Elveția. Perioada de când s-a mutat în Saanen și până în ziua în care a împlinit 49 de ani, în 1947, U. G. o numește perioada de incubație. De când plecase în Londra problemele spirituale nu-i mai ocupau mintea, iar acum, așezat într-o casă, lucruri ciudate au început să i se întâmple: dureri de cap insuportabile și fără nici o cauză și o crescândă electrizare statică a corpului. U. G. ne spune că până la acea dată aruncase din mintea sa întreaga chestiune spirituală, iar aceste fenomene inexplicabile pentru el nu au însemnat nimic și nici nu le-a dat vreo atenție; U. G. ne spune că pe atunci era un eretic sceptic, nu credea în nimic chiar dacă se întâmpla sub nasul lui. Totuși o întrebare a rămas arzând sub cenușă: „Ce este acea stare?”. Intensitatea acestei întrebări a crescut și a continuat să crească.

În iulie 1967 J. Krishnamurti a venit în Saanen ca aproape în fiecare an și a ținut obișnuitele sale cuvântări publice. Câțiva prieteni l-au tras după ei pe U. G. la una dintre aceste cuvântări. În timp ce J. Krishnamurti a vorbit atunci despre starea în care se află un om liber, U. G. a ieșit din cort simțind cu toată ființa că J. K. a început să descrie nu starea proprie ci starea lui, că el se afla în acea stare în prezent. Fără să știe, U. G. Krishnamurti era în acea stare. A doua zi U. G. a mers pe o bancă de unde

putea privi unul dintre cele mai frumoase peisaje din lume. Acolo, o a avut o altă întrebare: „Cum de știu că sunt în acea stare?”. Iată dialogul său interior pe care l-a avut pe acea bancă:

„Stăteam acolo. Nu că întrebarea era prezentă, ci întreaga mea ființă era acea întrebare: „Cum de știu că sunt în acea stare?” m-am întrebat. „Există o diviziune ciudată în mine: există cineva care știe că se află în acea stare. Cunoașterea acelei stări – ceea ce am citit, ceea ce am experimentat, ceea ce au vorbit alții – cunoașterea este cea care se uită la acea stare, deci această cunoaștere a proiectat această stare.”

Mi-am zis mie însumi: „Uite ce, bătrâne, după patruzeci de ani nu ai progresat nici un pas; ești încă în pătrățelul numărul unu. Cunoașterea este cea care a proiectat această stare atunci când ți-ai pus întrebarea. Ești în aceeași situație, pui aceeași întrebare: „Cum de știu?” - asta pentru că cunoașterea pe care o ai, descrierile acestei stări pe care le-au făcut acei oameni, toate au creat această stare pentru tine. Te protestezi singur. Ești un prost blestemat.” Dar totuși exista un sentiment special cum că aceasta era acea stare.”

Apoi stând pe bancă s-a întâmplat ceva: „Dintr-o dată a avut loc o „explozie” în interior, dinamitând fiecare celulă, fiecare nerv și fiecare glandă din corpul meu”.

Atunci continuitatea gândului a fost distrusă, au avut loc schimbări chimice și mai ales schimbări neurologice, simțurile sale au început să funcționeze la capacitate maximă, iar glandele care controlează organismul au început să aibă un rol mult mai important. La câteva zile după declanșarea acestor schimbări U. G. a murit și s-a întors la viață – cel puțin așa povestește, că a murit printr-un fel de accident însă corpul a găsit puterea de a reveni la viață. Gândul a căzut într-un făgaș natural și

odată cu acesta U. G. spune că a căzut în starea naturală a omului. Din ziua când a stat pe acea bancă, un lung șir de schimbări au început să se petreacă cu organismul său, cea mai ciudată fiind un fel de schimbare în metabolism care se exprimă printr-o aparentă moarte clinică în care U. G. intră fără voia sa aproape zilnic. Toate aceste fenomene noi s-au stabilizat după o perioadă de aproximativ un an. De atunci U. G. a dus o viață de nomad, mergând împreună cu Valentine prin toată lumea și întâlnind tot felul de oameni care veneau la el ca să discute. Se pare că după moartea inițială prin care a trecut a fost nevoit să reînvețe să vorbească, în orice caz o perioadă nu a vorbit aproape deloc, mai târziu zicând: „Ce poți spune după un asemenea lucru?” Când s-a întâmplat anti-iluminarea, așa cum o numesc prietenii săi, U. G. avea 49 de ani, iar când a murit, în anul 2007 avea 89 de ani, înseamnă că timp de patruzeci de ani a trăit anti-predicând în Europa, America și India.

„Asta-i tot. Biografia mea s-a terminat... Nu mai există nimic de scris și nu va mai fi nimic de scris. Dacă oamenii vin și-mi pun întrebări, eu răspund. Dacă nu vin, nu-i nici o diferență pentru mine... Eu nu am nici un mesaj anume pentru omenire, decât să spun că toate sistemele sfinte de a obține iluminarea sunt nonsensuri și că toată vorbăria despre a ajunge la o mutație psihologică prin conștiință este un gunoi. Mutația psihologică este imposibilă. Starea naturală poate avea loc doar prin mutație biologică.”

„Nu știu ce mi s-a întâmplat. Nu am cum să-mi dau seama. Cumva am murit și m-am întors la viață, liber de trecutul meu. Acest lucru s-a întâmplat fără voia mea și în ciuda fundalului meu religios. Iar acesta este un miracol. Nu poate fi folosit ca model și repetat de către alții.”

„Învățătura” lui U. G. Krishnamurti

Oamenii mă numesc „un om iluminat” – eu detest acest termen – ei nu găsesc un alt cuvânt pentru a descrie felul în care funcționez eu. Totodată, eu subliniez că nu există deloc iluminare. Eu spun asta pentru că toată viața mea am căutat și am vrut să fiu un om iluminat, și am descoperit că nu există iluminare...

*

Toți acești împruțiți oameni religioși se protestează pe ei înșiși și protestează pe toată lumea, trăind pe seama naivității și a credulității oamenilor, ducând o viață ușoară vânzând bunuri falsificate și promițând bunătăți pe care nu le aduc niciodată. Dar tu vrei să crezi toate aceste nonsensuri. Faptul că tu cazi în plasa acestor porcării este o reflexie a inteligenței tale.

*

Ceea ce am descoperit eu pentru mine însumi și prin mine însumi este contrar a tot ceea ce au spus ei toți. S-au înșelat pe ei înșiși și au îndrumat greșit pe toată lumea. Voi mușcați încă din toate acestea din cauză că, dacă spre exemplu ați fi nevoiți să vă schimbați dieta, ați muri de foame.

*

Eu am șters pe jos cu toate cele născute din gândirea omului. Tot ceea ce mi-au spus ei m-au falsificat. Iar ceea ce încerci tu să obții nu vei obține niciodată, pentru că nu există nimic care să fie obținut.

*

Nu există o „învățătură” a mea și niciodată nu va exista una. „Învățătură” nu este cuvântul potrivit. O „învățătură” implică o metodă sau un sistem, o tehnică sau un nou mod de a gândi care să fie aplicat cu scopul de a produce o transformare a modului tău de viață. Ceea ce spun eu este în afara ariei de „învățabilitate”, este pur și simplu o descriere a felului în care funcționez eu. Este doar o descriere a stării naturale a omului

– acesta este felul în care funcționezi și tu, dincolo de mașinările gândului.

*

„Guru” joacă un rol social, la fel și prostituatele. Din păcate ceea ce oferă „guru” nu este doar acceptat de către societate, ci ei sunt văzuți a fi esențiali. Prostituatele nu au acest privilegiu. Tu alege ce-ți place...

*

Este drăguț din partea voastră că ați venit aici, dar nu ați venit unde trebuie – pentru că voi vreți un răspuns și credeți că răspunsul meu va fi și răspunsul vostru. Dar asta nu-i așa. Eu poate că mi-am găsit răspunsul, dar el nu este și răspunsul vostru. Voi va trebui să descoperiți pentru voi înșivă și prin voi înșivă modul în care funcționați în această lume, iar acela va fi răspunsul vostru.

*

Eu îți spun să stai pe propriile picioare, tu poți să înoți, nu te vei scufunda. Asta este tot ce pot spune. Atâta vreme cât va exista teama, pericolul ca tu să te îneci va fi mare. Altminteri există o vâltoare acolo în apă care te va ține plutind deasupra. Teama de a te scufunda este însuși lucrul care face să-ți fie imposibil să lași acea mișcare să aibă loc în felul ei

*

Tu vrei mereu să fii altcineva; vrei să imiți viața altcuiva – vrei să imiți viața lui Isus, vrei să imiți viața lui Buddha, vrei să imiți viața lui Shankara. Nu o poți face, pentru că nu știi ce este în spatele acelei vieți. Vei ajunge să-ți schimbi manțiile, din roz în șofran, din șofran în galben, sau din galben în roz, depinde de gustul tău particular. Cum poți cere un lucru pe care nu-l cunoști? Aceasta este întrebarea mea. Deci, căutarea nu are nici un sens. Numai când căutarea se sfârșește, ceea ce este acolo înăuntru se va exprima pe sine în felul său.

*

U.G.: De ce vrei să imiți pe vreun alt ticălos?

M.: Asta este tot ce putem face.

U.G.: Este tot ceea ce sunteți făcuți să credeți că puteți face! Este tot ceea ce vi se cere să faceți. Tot acel rahat pe care vi l-au băgat în cap. Voi sunteți acela. Tot acel rahat care a fost pus acolo de acei ticăloși nemernici! Și nu poate fi dat afară din sistemul tău prin nici un efort, prin nici o sforțare.

M.: Deci tot ce ți se spune este să fii o imitație perfectă?

U.G.: Da. Și au reușit?

M.: Se tinde către asta.

U.G.: Au reușit? Fii sincer!

M.: Nu.

U.G.: Nu-mi spune mie gunoaie din astea! Tu poți să crezi tot acel rahat!

*

Să fii tu însuși este cel mai ușor. Dar voi nu vreți să fiți în starea voastră. Mai degrabă ați fi altcineva, ați imita pe altcineva. Asta-i problema voastră. Să fii tu însuși nu necesită timp deloc. Dar voi vorbiți despre atemporal, care este o bătaie de joc. Ca să fii tu însuși, ai nevoie de timp? Să fii un om bun, să fii un minunat om religios, să fii într-o stare de pace, să fii într-o stare de beatitudine, bineînțeles că ai nevoie de timp. Asta se va întâmpla mereu în ziua de mâine. Când mâine vine, spui „Bine, poimâine.” Asta este timp, eu nu vorbesc despre chestia metafizică sau filozofică. Eu nu vorbesc despre timpul metafizic sau atemporalitate. Nu există atemporalitate.

*

Tu niciodată nu îți pui la îndoială soluțiile pe care le ai. Dacă pui cu adevărat la îndoială soluțiile, va trebui să te îndoiești de cei care ți-au oferit soluțiile. Dar sentimentalismul te împiedică să respingi nu numai soluțiile, dar și pe cei care le-au oferit. A te îndoii necesită un curaj imens din partea ta. Tu poate că ai curajul să te cațeri pe munte, să treci înot lacuri sau să treci Atlanticul sau Pacificul pe o plută. Asta o poate face orice prost, dar curajul de a fi de unul singur, de a sta pe propriile tale picioare, este ceva ce nu-ți poate fi dat de altcine-

va. Nu te poți elibera pe tine însuși încercând să dezvolti acest curaj. Dacă ai fi liber de povara întregului trecut al omenirii, atunci ceea ce ar rămâne ar fi curajul.

*

Nașterea ta nu este în mâinile tale. Ești aici din cauză că părinții tăi au făcut sex. Dar acum eu pot spune că moartea ta este în mâinile tale.

*

Nu trebuie să mă crezi pe cuvânt! Suferă și mori în suferința ta!

Suferința nu are nici un înțeles și nici un scop.

Oamenii l-au numit anti-guru-ul, profetul anti-înțelepciunii, înțeleptul înfuriat, anti-Krishnamurti-ul (referitor la Jiddu Krishnamurti), anti-iluminat-ul, ne-guru-ul, cel mai mare învățător anti-învățător. Nimeni până în prezent nu s-a făcut atât de ascultat în lume spunând totodată că el nu are nimic spus, nimic de transmis, nici un mesaj de dat omenirii, negând că vorbele sale au vreo valoare, negând că el însuși poate ajuta pe cineva. El nu ținea cuvântări, conferințe, discursuri, dar oamenii insistau și veneau să discute cu acest om extraordinar; nu avea o locuință permanentă, dar totuși oamenii îl găseau. De ce?

Cei care îl urmăresc cu atenție pe acest om neobișnuit își pot da seama că el așa a fost dintotdeauna, își pot da seama că ceea ce se numește caracterul unui om nu s-a schimbat după ce U. G. a intrat în ceea ce el numește „starea naturală”, că U. G. a fost dintotdeauna un om cu o minte foarte ascuțită, un om cu un curaj imens, un curaj nebun, un om perfect sincer cu el însuși și cu ceilalți, un om brutal de sincer, nemilos cu sine sau cu ceilalți. Două trăsături sunt așadar definitorii pentru U. G., mințea extrem de ascuțită și curajul imens.

A lua contact cu U. G. Krishnamurti înseamnă a lua contact cu un terorist al spiritului, un terorist hotărât să lovească iar și iar, un terorist nemilos. Chiar dacă îți vorbește calm, dintr-o dată poate arunca o grenadă. Tehnica lui de bază este să sfâșie totul și să te lase gol, apoi ești pe cont propriu, ai rămas cu tine însuși. O mitralieră abia ieșită din fabrică nu este interesată de a ucide, dar este proiectată să ucidă – la fel U. G. nu este interesat să tragă, dar este lucrul pentru care pare să fie făcut. Cu atât mai greu le este acelor căutători care au locuit sub același acoperiș cu U. G., aceia o știu foarte bine, U. G. se lipește de subiectul cel mai puțin plăcut și insistă pe chestiunea cea mai incomodă celor din cameră; chiar și în cazul oamenilor noi pe care-i cunoaște, este rapid în a descoperi rana lor cea mai mare și în a apăsa pe ea până când victima este gata să renunțe la acea rană a sa, sau până când fuge cât o țîn picioarele. De aceea i s-a zis că se comportă ca un maestru zen. Dar comparația este încă nedreaptă cu el, practic are propriul stil de zen. Este amuzantă o întâmplare cu un psiholog cunoscut în Europa. Aceasta a vrut să locuiască cu U. G. câteva săptămâni pentru a discuta cu el mai pe larg și pentru a-l cunoaște. După o lună psihologul „a cerut voie” să plece, spunând că dacă mai stă cu U. G. va înnebuni sigur, că toată munca lui în psihologie a fost o pierdere de vreme și că se va apuca să practice cealaltă specializare a sa, pediatria.

I. : *„Există pantofi cu care să poți merge pe spini?”*

U.G.: *„Nu mai umbla după trandafiri și nu vor mai fi spini.”*

U. G. nu are cizme de vânzare, nu este un alt vânzător de cizme, nu este un vânzător de cochilii, nu este un vânzător de practici spirituale protective, nici nu vinde

cârje pentru șchiopi. El ne repetă că organismul uman funcționează independent de iluziile noastre, că putem foarte bine să aruncăm toate iluziile. Iar celor care vin să discute, le repetă cu cea mai mare emfază să nu mai cumpere cârje, să nu-i mai creadă pe vânzătorii de cârje spirituale, pentru că ei ne fac să credem că suntem handicapați, când noi de fapt putem merge; iar cu și mai multă disperare în ton ne îndeamnă să ne ridicăm și să stăm pe propriile noastre picioare, indiferent cât de tremurânde ar fi ele - dacă vom cădea, iarăși ne vom ridica.

El însuși este o enigmă. Este aproape imposibil de vorbit despre el, pentru că U. G. a făcut din sine însuși o ghicitoare. Ce va găsi cel care va afla răspunsul la această ghicitoare? Asta numai el însuși știe. Deci fără să dezlegi ghicitoarea cum poți să vorbești despre ghicitoare?

Această introducere conține gândurile unui om, gânduri care au apărut după ce l-a ascultat și citit pe U.G.. Ele nu au pretenția de a fi corecte sau aproape de adevăr. Ele se schimbă mereu, pe măsură ce constăți la sfârșitul rândurilor scrise că nu l-ai prins, că a scăpat prezentării și descrierii. Sunt oameni care de zeci de ani încearcă să-l prindă, să-l descrie și să-l explice. Când cel care ar vrea să-l explice ajunge la capătul puterilor, U. G. pare să fie încă neobosit în a aluneca și scăpa. În cuvintele unui filozof care s-a străduit zile în șir să-l cunoască și să-l explice, dar nu a reușit și s-a dat bătut: „Această pasăre este cu adevărat una rară. Să lăsăm această pasăre rară să zboare.”

Însă doar ceea ce spune U. G. este paradoxal, faptele sale nu sunt. Vorbele sale sunt paradoxale creând o tensiune care în cele din urmă lărgeste înțelegerea celui care le ascultă, sau mai bine ar fi să spunem că vorbele sale

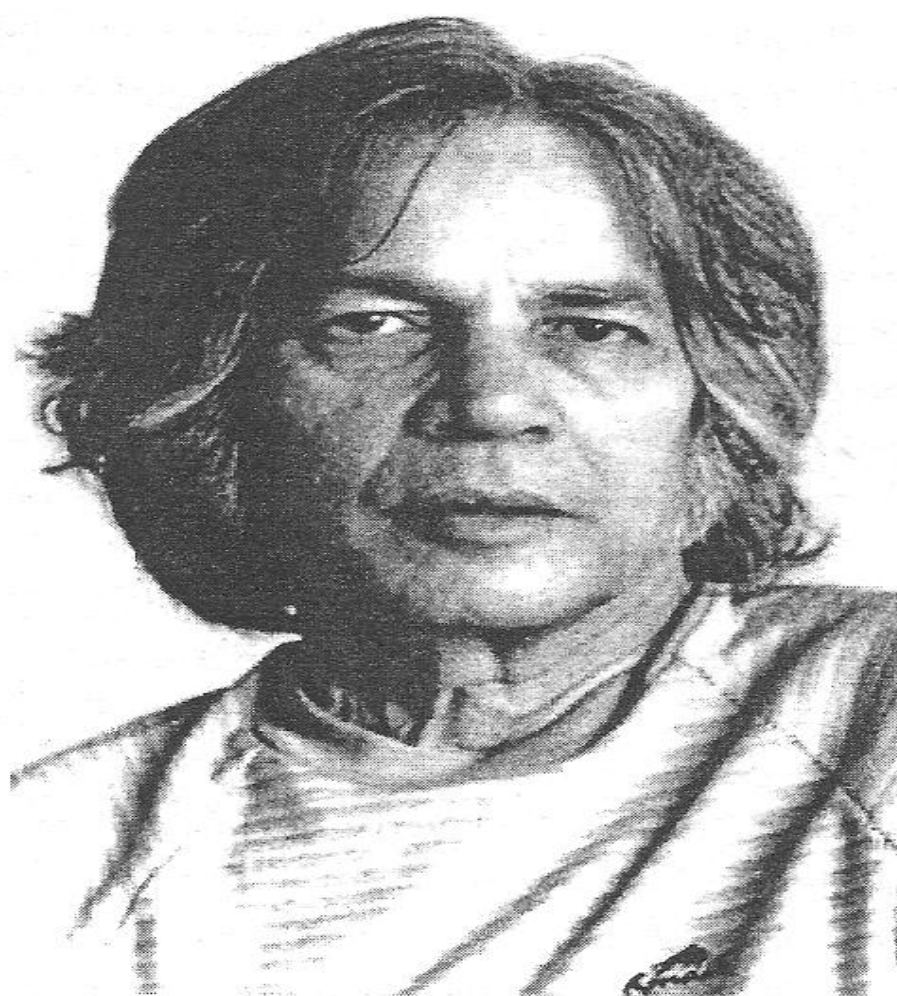
extind ceea ce înțelegem prin a înțelege. Faptele sale în schimb sunt simple, neparadoxale, chiar dacă nu se potrivesc cu ceea ce spun scripturile despre un om iluminat.

Tradițional, un om iluminat este întruparea tuturor învățăturilor sfinte, U. G. este „dezîntruparea” tuturor învățăturilor.

Badea Cornel Claudiu

U. G. KRISHNAMURTI

Mintea e un mit

CAPITOLUL I

Certitudinea care spulberă totul

U.G. Krishnamurti: Eu nu pot niciodată să stau pe o platformă și să vorbesc. Este prea artificial. E o pierdere de timp să stai și să discuți în termeni ipotetici sau abstracti. Un om mânios nu stă să vorbească și să converseze plăcut despre mânie; este prea mânios. Așa că nu-mi spune că ești în criză, că ești mânios. De ce să vorbești despre mânie? Tu trăiești și mori cu speranța că într-o bună zi, în vreun fel, nu vei mai fi mânios. Ești împovărat cu speranță și dacă viața asta pare fără speranță, inventezi viața viitoare. Nu există vieți viitoare.

Interlocutor: *Ei bine, cu siguranță nu se poate spune că vorbele tale dau speranță cuiva. De ce vorbești, dacă nu să consolezi sau să îndrumi?*

U.G.: Eu ce să fac? Tu vii, eu vorbesc. Vrei să te critic, să arunc cu pietre? E fără folos, căci tu nu ești atins de nimic; ai ridicat o armură impenetrabilă în jurul tău. Nu simți nimic. Nefiind în stare să-ți înțelegi situația, tu reacționezi prin gând, adică prin idei și moduri de a

gândi. Reacția este gând. Durerea prin care treci este clar reflectată în mine fără a o experimenta. Aici nu există nici o experiență. Atâta tot. În această stare naturală simți durerea altora, fie că-i cunoști personal, fie că nu. Nu de mult, fiul meu mai vârstnic era pe moarte, din cauza cancerului, într-un spital din apropiere. Mă aflu în zonă și îl vizitam des. Prietenii spun că am suferit intens întreaga perioadă, până când el a murit. Eu nu pot să fac nimic. Durerea e o expresie a vieții. Ei voiau să încerc în vreun fel să-i vindec cancerul. Dacă aș fi atins acea tumoare, ea ar fi crescut, pentru că i-aș fi adăugat viață. Cancerul este o multiplicare a celulelor, o altă expresie a vieții, și orice aș fi făcut l-ar fi întărit.

I.: Deci poți simți suferința altora și totuși ești liber de ea, așa este?

U.G.: A suferi este o experiență, iar aici nu există nici o experiență. Tu nu ești ceva și viața altceva. Viața este o mișcare unitară și orice aș spune despre ea nu face decât să producă eroare și confuzie. Tu nu ești o „persoană”, nu ești un „lucru”, nu ești o entitate discontinuă înconjurată de alte „lucruri”. Mișcarea unitară nu este ceva ce poți experimenta.

I.: Dar a vorbi despre a trăi fără a experimenta sună lipsit de sens minților noastre.

U.G.: Ceea ce spun e în conflict cu cadrul tău logic. Tu folosești logica pentru a continua acea structură separativă, atâta tot. Întrebările tale sunt iarăși gânduri și

de aceea reactive. Tot gândul este reactiv. Îți protejezi cu disperare armura, acest scut de gând, și ești înspăimântat că mișcarea vieții ți-ar putea sparge granițele. Viața e ca un râu în revărsare, lovind în maluri, amenințând limitele care i-au fost puse în jur. Structura gândirii și cadrul tău psihologic sunt limitate, dar viața însăși nu e. De aceea viața în libertate este dureroasă pentru corp; imensa explozie de energie care are loc în mine este ceva dureros pentru corp, dinamitând fiecare celulă în calea sa. Nu-ți poți imagina cum este nici în cele mai bune vise. De aceea oricum aș vorbi despre ea induce în eroare.

I.: Maeștrii și preoții ne învață și ei că nu există structură separată și că aceasta este sursa problemelor noastre. Cu ce te deosebești tu de ei?

U.G.: Pentru tine și pentru ei sunt doar cuvinte. Credința ta într-o mișcare unitară a vieții este doar o credință fără temei, lipsită de orice certitudine. Ai raționalizat în mod iscusit ceea ce maeștrii și cărțile sfinte te-au învățat. Credințele tale sunt rezultatul acceptării oarbe a autorității, sunt în întregime de mână a doua. Tu nu ești separat de credințele tale. Când prețioasele tale credințe și iluzii se sfârșesc, tu te sfârșești. Vorbele mele nu sunt altceva decât răspunsul la durerea ta, pe care o exprimi prin întrebări, argumente logice și alte moduri de gândire.

I.: Dar cu siguranță, dacă stai aici și vorbești ceas de ceas, arată că ai o filozofie, un mesaj de dat, chiar dacă e puțin înțeles de către ascultătorii tăi.

U.G.: Deloc. Aici nu există nimeni care vorbește, dă sfaturi, simte durere sau experimentează. Ca o minge aruncată spre perete, sare îndărăt, atâta tot. Vorbele mele sunt rezultatul direct al întrebărilor tale, eu nu am nimic al meu aici, nici o agendă evidentă sau ascunsă, nici un produs de vânzare, nici un topor de ascuțit, nimic de dovedit.

I.: *Dar corpul este efemer și noi toți aspirăm la vreun fel de nemurire. Normal, ne îndreptăm către cea mai înaltă filozofie, religie, spiritualitate. Cu siguranță, dacă noi...*

U.G.: Ceea ce e nemuritor e corpul. El își schimbă doar forma după moartea clinică, rămânând în curgerea vieții în noi forme. Corpul nu este preocupat de „viața după moarte” sau de orice fel de permanență. El se luptă să supraviețuiască și să se multiplice *acum*. Fictivul „după”, creat din cauza fricii de către gând, este de fapt cerința pentru mai mult din același lucru, în formă modificată. Această cerință pentru repetarea neîncetată a aceluiași lucru este cerința pentru permanență. O astfel de permanență este străină corpului. Cerința gândului pentru permanență sugrumă corpul și distorsionează percepția. Gândul se vede pe sine nu doar ca protector al propriei continuități, dar și al continuității corpului. Ambele sunt complet false.

I.: *Se pare că o schimbare radicală trebuie să aibă loc, dar fără intervenția voinței...*

U.G.: Dacă are loc fără voia ta, atunci acela este sfârșitul. Nu vei avea cum să o oprești, să schimbi situația.

Nu poți decât să treci prin ea. Nu folosește să te îndoiești de realitate. Îndoiește-te mai degrabă de scopurile tale, de credințele și asumptiile tale. De ele, nu de realitate, trebuie să fii eliberat. Aceste întrebări fără sens pe care le pui vor dispărea odată cu abandonul automat al scopurilor tale. Ele sunt interdependente, nu pot exista unele fără altele.

I.: O asemenea perspectivă e chiar prea mult. Noi ne temem de pieire, de distrugere totală.

U.G.: Dacă te îneci, te îneci. Nu te vei scufunda. Dar la ce bun asigurările mele? Inutile, mă tem. Vei continua să faci ceea ce faci; neînsemnătatea [a ceea ce faci] nici măcar nu-ți va trece prin cap. Îți spun, când încetezi să faci lucruri din a spera și din dorința de continuitate, tot ceea ce faci în paralel cu ele se oprește. Vei sta plutind. Dar speranța rămâne totuși acolo: „Trebuie să existe o cale, poate că nu o fac eu în modul corect.” Cu alte cuvinte, trebuie să acceptăm absurditatea depinderii de orice ar fi. Trebuie să ne înfruntăm neputința.

I.: Nu ne putem abține să nu simțim că trebuie să existe o soluție pentru problemele noastre.

U.G.: Problemele tale continuă din cauza soluțiilor false inventate de tine. Dacă răspunsurile nu sunt acolo, întrebările nu pot fi acolo. Ele sunt interdependente; problemele tale și soluțiile tale merg împreună. Deoarece vrei să folosești anumite răspunsuri ca să pui capăt problemelor tale, acele probleme continuă. Numeroasele

soluții oferite de toți acești oameni sfinți, de psihologi, de politicieni, nu sunt deloc soluții. Asta este evident. Dacă ar fi răspunsuri legitime, nu ar mai exista probleme. Ei te pot îndemna să te străduiești mai tare, să practici mai mult meditația, să cultivi umilința, să stai în cap, mai mult și tot mai mult din același lucru. Asta e tot ce pot face ei. Învățătorul, maestrul sau liderul care oferă soluții este și el fals, împreună cu așa-zisele sale răspunsuri. El nu face ceva cinstit, doar vinde la tarabă o marfă ieftină și proastă. Dacă ai înlătura toate speranțele tale, fricile, naivitățile, și i-ai trata pe acești indivizi ca pe niște aface-riști, ai vedea că ei nu livrează marfa, și niciodată nu o vor livra. Dar tu continui să cumperi aceste mărfuri fictive oferite de către experți.

I.: Dar întregul domeniu este așa de complicat încât pare necesar pentru noi să ne bizuim pe cei care au studiat atent și și-au dedicat viața realizării-de-sine și înțelepciunii.

U.G.: Toate filozofiile lor nu se pot compara cu înțelepciunea nativă a corpului însuși. Ceea ce numesc ei activitate mentală, activitate spirituală, activitate emoțională și sentimente sunt de fapt toate un singur proces unitar. Acest corp este extrem de inteligent și nu are nevoie de acele învățături științifice sau teologice pentru a supraviețui și a procrea. Dă la o parte toate închipuirile despre viață, moarte și libertate, și corpul rămâne nevătămat, funcționând armonios. Nu are nevoie de ajutorul tău sau de al meu. Nu trebuie să faci nimic. Nu vei mai pune niciodată întrebări stupide, idioate, despre

nemurire, vieți de după moarte, sau moarte. Corpul este nemuritor.

I.: Ai tăiat fără milă orice posibilitate de reabilitare, anulând chiar și speranța vagă de a scăpa de această nefericire. Pare să nu mai rămână nimic decât autodistrugerea. De ce să nu te sinucizi?

U.G.: Dacă comiți suicid, nu ajută situația în nici un fel. În clipa de după sinucidere corpul începe să se descompună, întorcându-se la alte forme de viață, diferit organizate, nesfârșind nimic. Viața nu are început și nici sfârșit. Un corp mort și în descompunere hrănește furnicile flămânde acolo în mormânt, iar cadavrele putrezite dau solului îngrășământ chimic, care la rândul lui hrănește alte forme de viață. Nu poți pune capăt vieții, este imposibil. Corpul este nemuritor și niciodată nu pune întrebări naive precum: „Există nemurire?”. E știe că ajunge la un sfârșit în acea formă particulară doar ca să continue în altele. Întrebările despre viața de după moarte sunt întotdeauna puse din frică.

Acei lideri care sunt dispuși să-ți îndrume „viața spirituală” nu pot fi onești în legătură cu aceste lucruri pentru că ei își câștigă pâinea de pe urma fricii, a speculațiilor despre viața viitoare și din „misterul” morții.

Cât despre voi, discipolii, nu sunteți în realitate interesați de viitorul omenirii, ci doar de propriile voastre destine mărunte. E doar un ritual prin care treceți, vorbind ore întregi despre omenire, compasiune, și tot restul. De tine ești interesat, altfel nu ar exista acest interes copilăresc în viețile tale viitoare și iminentul tău deces.

I.: Dar pentru mulți dintre noi viața este ceva sacru. Ne luptăm să ne protejăm copiii, mediul, să prevenim un alt război . . .

U.G.: Sunteți cu toții oameni nevrotici. Vorbiți împotriva controlului nașterii, flecăriți la nesfârșit despre prețuirea vieții, apoi bombardați și masacrați. Este prea absurd. Sunteți îngrijorați de o viață nenăscută, în vreme ce ucideți mii și mii de oameni prin bombardare, înfometare, sărăcie și terorism. „Grija” voastră legată de viață este doar ca să faceți din ea o controversă politică. Este doar o discuție academică. Eu nu sunt interesat de așa ceva.

I.: Da, dar mulți dintre noi văd toate astea și totodată suntem interesați să schimbăm lucrurile. Nu-i doar egoism din partea noastră.

U.G.: Chiar ești interesat? Te interesează viitorul omenirii? Modul în care tu îți exprimi furia, justețea și grija nu are sens pentru mine. E doar un ritual. Tu stai și vorbești, atâta tot. Nu ești deloc furios. Dacă ai fi fost furios în momentul ăsta, nu ai mai pune această întrebare, nici măcar ție însuși. Veșnic stai și vorbești despre furie. Furiosul nu ar fi vorbit despre asta. Corpul deja a acționat cu privire la frică, absorbind-o. Furia este arșă, terminată, atunci și acolo. Tu nu faci nimic; corpul o absoarbe. Atât. Dacă toate acestea sunt prea mult pentru tine, dacă te deprimă, nu te duce niciodată la oameni sfinți. Ia pastile, fă orice, dar nu te aștepta ca afacerea sfântă să te ajute. E o pierdere de timp.

I.: Mă faci să vreau să abandonez cu totul, să renunț...

U.G.: Câtă vreme crezi că ai ceva la care să renunți, ești pierdut. A nu te gândi la bani și la necesitățile vieții este o boală. Este o perversiune să-ți negi necesitățile de bază ale vieții. Tu crezi că printr-un ascetism auto-impus îți vei lărgi conștiința și apoi vei putea să folosești acea conștiință ca să fii fericit. Nici o șansă. Vei fi în pace când toate ideile tale despre conștiință vor cădea și tu vei începe să funcționezi ca un computer. Trebuie să fii o mașină, să funcționezi automat în lumea aceasta, nechestionându-ți nicicând acțiunile înainte, în timpul, sau după ce au loc.

I.: Negi importanța practicilor yoghine, a renunțării religioase, sau valoarea educației morale? Omul este mai mult decât o mașină, cu siguranță.

U.G.: Toate valorile morale, spirituale, etice sunt false. Psihologii, căutând o cale de ieșire pragmatică, se află acum la capătul resurselor lor intelectuale, ba chiar se îndreaptă spre oamenii spirituali în căutare de răspunsuri. Ei sunt pierduți și totuși răspunsurile trebuie să vină de la ei, nu de la rigidele și nefolositoarele tradiții ale sfintei afaceri.

I.: Asta ne lasă așa de neajutorați. Nu-i de mirare că lumea s-a bizuit pe „mesia” , „mahatma” și profeți.

U.G.: Așa-zișii mesia nu au lăsat în urmă, în această lume, nimic altceva decât suferință. Dacă un mesia mo-

dern ar veni înaintea ta, el n-ar putea să te ajute. Și dacă el nu poate, nimeni altcineva nu poate.

I.: Dacă un mesia, un salvator sau un înțelept spre exemplu, nu poate fi de ajutor, atunci poate că, așa cum zic scripturile, trebuie să „cunoaștem adevărul și adevărul ne va elibera”.

U.G.: Adevărul este o mișcare. Nu-l poți captura, conține, nu-i poți da expresie sau folosi pentru interesele tale. În clipa în care îl capturezi, el încetează să mai fie adevăr. Pentru mine, adevărul este ceva ce, în nici o circumstanță, nu poate fi comunicat ție. Certitudinea de aici nu poate fi transmisă altuia. Din acest motiv întreaga chestiune a guru-lui este un nonsens absolut. Așa a fost întotdeauna, nu doar acum. A ta negare-de-sine este ca să îmbogățești preoții. Îți negi nevoile de bază în timp ce omul acela călătorește într-o mașină Rolls Royce, mâncând ca un rege, fiind tratat ca un autocrat. El și alții din sfânta afacere prosperă pe seama stupidității și credulității altora. Similar, politicienii prosperă pe seama naivității omului. Este la fel peste tot.

I.: Accentul tău este mereu pe latura negativă, clasica abordare « neti neti ». Nu cumva arăți necesitatea abandonării oricărui exces de bagaj, incluzând scripturile, „maestrii” și autoritățile, pentru ca cineva să poată găsi acea stare despre care spui că ne este prin naștere naturală?

U.G.: Nu. A termina cu „maestrii”, templele și cărțile sfinte ca prescripție pentru libertate este ridicol. Tu

cauți răspunsuri numai ca remedii pentru problemele tale, ca să eviți durerea. Tot ce se naște este dureros. Nu-i de folos să întrebi de ce-i așa. Așa e. Tu crezi că renunțând la maestri (*guru*) și la autorități vei căpăta o rezistență divină; rezistența la durere nu te va ajuta spiritual. Nu există cale.

I.: Dar te cunoaștem a fi mai mult decât un fatalist, un cinic. Tu indici un destin diferit pentru om, nu doar critici prezenta sa situație penibilă, nu-i așa?

U.G.: Există o soluție pentru problemele tale – moartea. Acea libertate de care ești interesat poate veni doar în clipa morții. Orice om atinge *moksa* până la urmă, căci *moksa* întotdeauna precede moartea, și orice om moare.

I.: Dar presupun că nu vrei să spui moarte de vreun fel poetic sau imaginar. Nu o moarte psihologică, romantică sau abstractă este ceea ce descrii tu, ci o reală moarte fizică, nu-i așa?

U.G.: Da, așa e. Când mori, corpul este istovit, încetează să funcționeze și ăsta e finalul. Dar în cazul meu, corpul cumva s-a înnoit pe sine. Acum se întâmplă zilnic; întregului proces i-a luat ani ca să se stabilizeze. Pentru mine viața și moartea constituie un singur lucru, nu două separate. Te avertizez că dacă ceea ce ții în minte – *moksha* – chiar se întâmplă, vei muri. Va fi o moarte fizică, pentru că trebuie să fie o moarte fizică pentru a intra în starea aceea. E ca atunci când te joci controlându-ți respirația pentru că găsești asta amuzant. Dar dacă îți ții respirația prea mult, te sufoci și mori.

I.: Deci trebuie să devenim conștienți de moarte, făcând-o obiect al meditațiilor noastre, tratând-o într-un mod romantic, mistic. Asta e?

U.G.: A descrie acea stare ca o stare meditativă plină de conștiență este o lătură romantică. Conștiență! Ce truc fantastic folosit de unii pentru a se păcăli pe ei înșiși și pe alții. Nu poți fi conștient de fiecare pas; dacă faci asta, devii doar de-sine-conștient și dizgrațios. Am cunoscut cândva un om care era pilot de nave în port. A tot citit despre „conștiința pasivă” și a încercat să pună în practică. Atunci, pentru prima oară, aproape că a distrus nava pe care o pilota. Mersul este automat și dacă încerci să fii conștient de fiecare pas, vei înnebuni. Așa că nu inventa pași meditativi. Lucrurile stau și așa destul de prost. Starea meditativă este ceva și mai rău.

I.: Dar nu poți azvârli departe... tot ce ți-a fost sfânt?

U.G.: Ba sigur că pot; toate sunt doar chestii romantice. Orice remediu aş oferi eu, ar deveni parte din căutarea ta; asta însemnând și mai multe chestii romantice. De aceea nu obosesc nicicând să spun că eu nu am mărfuri la vânzare, cu atât mai puțin ofer metode noi și mai bune ca tu să-ți poți continua căutarea. Resping complet validitatea acelei căutări. Nu vei obține nimic aici. Încearcă-ți norocul în altă parte.

I.: Dar cu siguranță ești om și vrei să fii de folos omenirii, chiar dacă doar din milă?

U.G.: Cine m-a pus pe mine mântuitor? Aveți numeroși sfinți, profeți și salvatori care doresc să vă slu-

jească. De ce să adăugați încă unul? Iisus a spus: „Bate și ți se va deschide. Veniți toți întru Mine.” Din nu știu ce motiv eu nu o pot face.

Am vorbit despre multe azi. Poate că-i mai bine să continuăm conversația mâine.

I.: *Pe mâine atunci.*

U.G.: Îți mulțumesc.

I.: Din ceea ce ai spus ieri, pare evident că cineva trebuie să aibă o judecată perfect sănătoasă ca să facă ceea ce ai făcut tu – adică, să moară. Când ne-am oprit ieri, spuneai că cineva trebuie de fapt să moară dacă vrea să descopere libertatea sau moksha. Un pas radical ca acesta nu poate fi făcut de un romantic, de o persoană nevrotică. Este pasul unei persoane libere de auto-absorbție, de episoade nevrotice, de autocompătimitate. Există vreun mod de a învăța asta? Pot fi oamenii educați să fie cu mintea sănătoasă?

U.G.: Eu nu cred în educație. Poți învăța o tehnică – matematică, mecanică auto, dar nu integritate. Cum îi poți învăța despre non-lăcomie și non-ambitie într-o societate extrem de lăcomă și de ambițioasă? Vei reuși doar să-i faci și mai nevrotici.

Uite ce, ești un trișor. Ambițiile tale religioase sunt exact la fel ca ale afaceristului. Dacă nu poți trișa, ceva nu e în regulă. Cum crezi că bogatul de acolo și-a făcut averea? Prin lecturi despre non-lăcomie și altruism? Nicidecum. A făcut-o înșelând pe cineva. Societatea, care este imorală, spune clar că a înșela este imoral și că a nu înșela este moral. Eu nu văd diferența. Dacă ești prins, ești băgat la închisoare. Deci hrana și adăpostul îți sunt date. De ce să-ți faci griji? Vina ce o ai este cea care te face să vorbești despre non-lăcomie în timp ce îți continui viața lăcomă. Non-lăcomia este inventată de gând ca să te împiedice să vezi că lăcomia este tot ce există acolo. Dar tu nu ești mulțumit cu ceea ce este. Dacă nu ar exista nimic mai mult decât ceea ce este, ce ai face? Asta-i tot ce este acolo. Trebuie doar să trăiești cu asta. Nu poți scăpa. Tot ce poate face gândul este să se repete pe sine,

38

iar și iar. Asta-i tot ce poate face. Și orice este repetitiv este senil.

I.: Meditația pare mai puțin repetitivă, mai adâncă decât gândul obișnuit. Totuși este nesatisfăcătoare.

U.G.: Dacă meditația, *sadhana*, metodele și tehnicile tale ar valora ceva, nu ai mai fi aici punând aceste întrebări. Pentru tine, toate acestea sunt mijloace pe care le ai la dispoziție pentru a aduce o schimbare. Eu mențin afirmația că nu există nimic care să fie schimbat sau transformat. Tu accepți că există ceva pe care să-l schimbi ca act de credință. Nu pui niciodată la îndoială existența celui care va fi schimbat. Întreaga mistică a iluminării este bazată pe ideea transformării de sine. Eu nu pot să-mi exprim sau să-ți transmit certitudinea mea că tu și toate autoritățile în domeniu de-a lungul secolelor sunteți în eroare. Ei sunt complet falși ca și bunurile spirituale pe care le vând la bucată. Pentru că eu nu-ți pot transmite această certitudine, ar fi inutil și artificial să urc pe o platformă și să țin un discurs. Prefer să vorbesc informal, eu doar vorbesc, „Mă bucur să te cunosc”.

I.: Atunci de ce mai vorbești?

U.G.: Nu există un farmec anume în a fi antisocial. Eu nu dau oamenilor ceea ce vor. Când își dau seama că nu vor obține ceea ce vor aici, invariabil ei pleacă. Atunci când pleacă pentru ultima oară, îmi place să adaug anexa: „Nu o veți obține de nicăieri”.

Când oamenii vin să vorbească, se găsesc în situația de a se confrunta cu tăcerea însăși. De aceea toată lumea

care vine este automat tăcută. Dacă cineva nu poate suporta tăcerea și insistă să discute lucruri, va fi forțat să nu fie de acord și să plece. Dar dacă stai mult, vei fi făcut tăcut, nu pentru că [tăcerea] este prea persuasivă, mai rațională decât tine, ci pentru că este tăcerea însăși făcând tăcută acea mișcare acolo în tine.

Acea tăcere arde orice aici. Toate experiențele sunt arse. De aceea vorbitul cu oamenii nu mă epuizează. Pentru mine există energie. De aceea pot vorbi toată ziua fără să dau semne de oboseală. Vorbitul cu așa mulți oameni de-a lungul anilor nu a avut nici un impact asupra mea. Tot ceea ce eu sau ei au spus este ars aici, nelăsând nici o urmă. Nu este la fel în cazul tău, din nefericire.

I.: Care-i locul inteligenței în toate acestea? Pare că îndici existența unei inteligențe native, care nu are nimic de-a face cu acumularea cunoștințelor și tehnicilor.

U.G.: Acceptarea limitărilor este inteligență. Tu încerci să te eliberezi de aceste limitări naturale și asta este cauza durerii și suferinței tale. Acțiunile tale sunt în așa fel încât o acțiune o limitează pe următoarea. Acțiunea ta din acest moment îți limitează următoarea acțiune. Această acțiune este o reacție, chestiunea libertății de acțiune nici măcar nu se ridică. De aceea nu-i nevoie de nici o filozofie fatalistă. Cuvântul „karma” înseamnă o acțiune lipsită de reacție. Orice acțiune a ta limitează acțiunea următoare care va avea loc.

Orice acțiune care are loc la nivelul conștient al existenței gânditului tău este o reacție. Acțiunea pură, spontană, liberă de toate acțiunile precedente este lipsită de

sens. Singura și unica acțiune este răspunsul acestui organism viu la stimulii din jur. Acel proces stimul-răspuns este un fenomen unitar. Nu există diviziune între acțiune și reacție decât în cazul în care gândul intervine și le separă în mod artificial. Altfel, este un proces automat, unitar, și nu poți face nimic ca să-l oprești. Nu-i nevoie să-l oprești.

Așa cum în realitate nu există nici o separație între acțiune și reacție, tot astfel nu există loc în schema naturală a lucrurilor pentru omul religios. Proaspăta mișcare a vieții amenință sursa puterii și prestigiului său. Și totuși, el încă nu vrea să se pensioneze. El trebuie dat afară. Religia nu este un aranjament contractual, fie public, fie privat. Nu are nimic de-a face cu structura socială sau cu administrarea ei. Autoritatea religioasă vrea să continue să țină sub stăpânire oamenii, dar religia este în întregime o chestiune individuală. Sfinții și salvatorii au reușit doar să vă facă să plutiți în derivă cu durere și mizerie sufletească și să simțiți fără odihnă că trebuie să existe ceva mai semnificativ sau mai interesant de făcut cu viața voastră.

Existența în sine este cu adevărat importantă, nu cum să trăiești. Noi am creat „cum” să trăiești, care a creat apoi o dilemă pentru noi. Gândirea ta a creat probleme – ce să mănânci, cu ce să te îmbraci, cum să te porți – corpului nu-i pasă. Eu pur și simplu arăt absurditatea acestei conversații. Odată ce te prinzi, pleci pur și simplu. Eu nu am un mesaj de dat omenirii.

Noi am pus în mișcare forțe ireversibile. Am poluat aerul, apele, totul. Legile naturii nu cunosc recompensa,

doar pedeapsa. Recompensa e simplul fapt că ești în armonie cu natura. Toată problema a început când omul a hotărât că întregul univers a fost creat exclusiv pentru plăcerea sa. Am suprapus noțiunea de evoluție și progres peste natură. Mentea noastră – și nu există minți individuale, doar *mente* – care este acumularea totalității cunoștințelor și experiențelor omului, a creat noțiunea de psihic și evoluție. Doar tehnologia progresează, în vreme ce noi ca rasă suntem tot mai aproape de completa și totală distrugere a noastră și a lumii. Totul în conștiința omului împinge întreaga lume, pe care natura a creat-o atât de laborios, către distrugere. Nici o schimbare calitativă nu a avut loc în gândirea omului, noi gândim despre vecinul nostru la fel cum înspăimântatul om al peșterii gândea despre vecinul său. Singurul lucru care s-a schimbat este abilitatea noastră de a distruge pe vecin și proprietatea sa.

Violența este parte integrantă a procesului evoluționist. Această violență este esențială pentru supraviețuirea organismului viu. Nu poți să condamni bomba cu hidrogen, pentru că ea este o extensie a polițistului și a dorinței tale de a fi protejat. Unde tragi linia? Nu poți. Nu avem cum să inversăm întreaga chestiune.

I.: Umanitariștii insistă că omul are capacitatea de a iubi și că iubirea ar putea fi singura soluție la distrugerea reciprocă. Există ceva adevărat în toate astea?

U.G.: Iubirea și ura sunt exact la fel. Ambele au avut ca rezultat masacre, crime, asasinări și războaie. Asta ține de istorie, nu de opinia mea. Buddhismul a avut

ca rezultat orori în Japonia. Este același lucru peste tot. Toate sistemele noastre politice au izvorât din gândirea religioasă, fie a Estului fie a Vestului. În lumina acestor fapte, cum poți avea vreo încredere în religie? Care-i folosul în a reînvia tot trecutul, trecutul inutil? Fiindcă traiul tău nu are nici un sens pentru tine, tu trăiești în trecut. Nici măcar nu plutești în derivă. Nu ai nici o direcție; doar plutești. Evident, nu există nici un scop în viața ta, altfel nu ai trăi în trecut.

Ceea ce nu te-a ajutat pe tine, nu poate ajuta pe nimeni. Indiferent ce spun eu, tu ești mediul de exprimare. Deja ai prins ceea ce spun eu și faci din asta o nouă doctrină, o ideologie, o cale de a obține ceva. Ceea ce încerc eu să zic este că tu trebuie să descoperi ceva *pentru tine însuși*. Dar nu te gândi că ceea ce vei găsi va fi de folos societății, că poate fi folosit spre a schimba lumea. Ai terminat cu societatea, atâta tot.

I.: Acel lucru care trebuie descoperit de fiecare pentru el însuși este Dumnezeu sau iluminarea, nu-i așa?

U.G.: Nu. Dumnezeu este plăcerea ultimă, fericirea neîntreruptă. Nu există așa ceva. Faptul că tu vrei ceva ce nu există este rădăcina problemelor tale. Transformarea, *moksha*, eliberarea, și toate de genul ăsta sunt doar variații ale aceleiași teme: fericire permanentă. Corpul nu poate suporta asta. Plăcerea sexului, spre exemplu, este prin natura sa temporară. Corpul nu poate primi plăcere neîntreruptă prea mult timp, ar fi distrus. A vrea să impui o fictivă și permanentă stare de fericire asupra corpului este o serioasă problemă neurologică.

I.: Dar religiile ne avertizează împotriva căutării plăcerii. Prin rugăciune, meditație și alte practici omul este încurajat să depășească plăcerea...

U.G.: Ei îți vând medicamente spirituale, morfină spirituală. Tu iei acel drog și adormi. Acum savanții au perfectat drogurile plăcerii, sunt mult mai ușor de luat. Nu te lovește niciodată faptul că iluminarea și Dumnezeu pe care le cauți sunt doar plăcerea ultimă, o plăcere pe care, de altfel, tu ai inventat-o pentru a fi liber de starea dureroasă în care ești mereu. Starea ta nevrotică, dureroasă este cauzată de faptul că vrei două lucruri contradictorii în același timp.

I.: Tu însă ești oarecum liber de toate aceste contradicții și deși nu pretinzi că ești în vreo stare de perpetuă beatitudine, pare că ești fundamental fericit. Cum de viața ta a luat acest curs și nu altul?

U.G.: Dacă narez povestea vieții mele, e ca și cum aș descrie viața altcuiva. Nu există nici un atașament, sentiment sau conținut emoțional pentru mine când am în vedere viața mea. Îți faci o impresie greșită de crezi cumva că eu năzuiesc gânduri sau sentimente private, prețioase privitor la trecutul meu.

Pentru prima oară, un om s-a rupt de fundalul religios [referindu-se la Jiddu Krishnamurti], și deja învățătura lui este demodată, depășită și induce în eroare. J.K. a ales forma psihologică de a explica, care este deja depășită. Nu-l poți distruge pe J.K., dar cadrul gândirii pe care l-a creat el este deja depășit și inutil. Problema nu

e psihologică, ci fiziologică. Acest corp nu s-a schimbat în mod fundamental de sute de mii de ani. Tendința sa de a urma lideri, de a evita singurătatea, de a purta războaie, de a adera la grupuri – toate aceste trăsături sunt în construcția genetică a omului, sunt parte din moștenirea sa biologică.

I.: Lăsând la o parte întrebarea dacă răul sau binele e posibil pentru un organism care este deja programat să fie brutal și războinic, nu sunt practicile religioase – meditația, yoga, smerenia etc. – o încercare de a ajuta omul să treacă dincolo de aceste limitări biologice?

U.G.: Meditația este ea însăși un rău. De aceea toate gândurile rele se umflă și dau pe dinafară când încerci să meditezi. Altminteri nu ai nici un punct de referință, nici un mod de a ști dacă gândurile sunt bune sau rele. Meditația este o bătălie, încât experimentezi doar mai multă suferință. Te pot asigura nu numai că țelul de a medita și *moksha* sunt puse în tine de cultura noastră, dar și că în cele din urmă nu vei obține decât suferință. S-ar putea să ai câteva experiențe mistice meschine, care nu au nici o valoare pentru tine sau pentru altcineva.

I.: Dar noi nu suntem interesați de o astfel de experiență meschină, noi vrem libertate...

U.G.: Care este diferența dacă vei găsi sau nu această libertate, această iluminare? Tu nu vei fi acolo ca să profiți de ea. Ce bine posibil îți poate face această stare? Această stare îți ia tot ce ai. De aceea i se spune *jivan-mukti* – a trăi în libertate. În timpul vieții, corpul a murit.

Cumva corpul, trecând prin moarte, este ținut în viață. Nu e nici fericire, nici nefericire. Nu există ceva precum fericirea. Tu nu vrei asta și nu poți să vrei asta. Ceea ce vrei tu este totul, aici pierzi totul. Tu vrei totul și asta nu este posibil. Religiile au promis atât de mult – trandafiri, grădini – și te alegi doar cu spini.

I.: Dar alți învățători, precum J. Krishnamurti, descriu o călătorie a descoperirii, [spunând] că prin conștiență și pătrunderea nemărginită a minții cineva poate afla...

U.G.: Nu există transformare, radicală sau de alt gen. Acel bufon [referindu-se la J.K.] vorbește acolo, în cortul de circ, oferind o călătorie a descoperirii. Este o călătorie închipuită. Nu există o asemenea călătorie. Chestiile din *Vede* nu mai sunt de ajutor. Au fost inventate de niște capete-tulburi după ce au băut sirop de *soma*. J.K. este mai nevrotic decât cei care se duc să-l asculte.

I.: Dacă nu dai crezare învățăturilor religioase antice, atunci iei psihologia modernă mai în serios?

U.G.: Întregul domeniu al psihologiei a indus în eroare toată gândirea omului de o sută de ani încoace sau de mai mult. Freud este uimitoarea fraudă a secolului douăzeci. J. Krishnamurti vorbește de o revoluție a psihicului. Nu există psihic. Unde este mintea care se presupune a fi magic transformată? Discipolii lui J.K. au ajuns în punctul în care tot ce pot face ei este să repete fraze goale. Sunt oameni superficiali, goi. Faptul că J.K. poate atrage mulțimi mari nu înseamnă nimic, fermecă-

torii șerpi atrag de asemenea mulțimi mari. Oricine poate atrage mulțimea.

I.: Dar tu folosești o abordare similară cu...

U.G.: Da, folosesc 80% din cuvintele și frazele lui, aceleași fraze pe care le-a folosit de-a lungul anilor ca să-i condamne pe guru, pe sfinți și pe salvatori. O merită. Un lucru nu am zis niciodată: că nu-i un om de caracter. Are mare caracter, dar nu sunt câtuși de puțin interesat de oamenii de caracter. Dacă vede mizeria pe care a creat-o în acest rol fals de mesia și pune capăt la tot, eu voi fi primul care să-l salute. Dar este prea bătrân și prea senil ca să o facă. Adepții lui sunt atrași aici pentru că îi administrez [lui J.K.] o doză din propriul lui medicament. Nu compara ce spun eu cu ceea ce el, sau alte autorități religioase, au spus. Dacă dai celor spuse de mine încărcătură spirituală sau vreo aromă religioasă, îți scapă esențialul. De aceea trebuie să le lași deoparte.

I.: Dar nouă ni se pare că J. Krishnamurti, și probabil alți câțiva în istorie, au ceva de spus. J. Krishnamurti pare să fie ceea ce pretinde că este, un om liber.

U.G.: Are ceva. Mie îmi place să zic că el a *văzut* cubul de zahăr, dar nu a *gustat* cubul de zahăr. Dacă acel om, eu însumi, sau oricare altă persoană este sau nu liberă, nu e problema ta; este obiceiul caracteristic minților evazive, un amuzament inventat spre a evita problema reală, care este nelibertatea ta. Poți fi sigur de un singur lucru: cel care spune că este un om liber este un fals. De asta poți fi sigur. Lucrul de care trebuie să fii liber este

„libertatea” discutată de acel om și de alți învățători. Tu trebuie să fii liber de „prima și ultima libertate”, și de toate libertățile care apar.

I.: Dacă noțiuni precum aceea de viață în har, pace și libertate sunt doar ficțiuni chemate să ne scape de universală noastră superficialitate, atunci de ce să continuăm? Dacă nu există o realitate persistentă și transcendentă spre care omul să se poată îndrepta, atunci de ce să mai trăim? Există doar a mânca, a dormi și a respira?

*U.G.: Asta-i tot ce există. Du-te. Uite, eu zic că trebuie să afli doar pentru tine însuși dacă există ceva în spatele acestor abstracții goale care îți sunt aruncate în față. Ei vorbesc despre inimi sacre, minți universale, suflete desăvârșite – știi tu, toți termenii abstracți, mistici, folosiți la seducerea credulilor. Viața trebuie să fie descrisă în termeni pur fizici și fiziologici. Trebuie demistificată și depsiologizată. Nu vorbi despre „centri înalți” și *chakra*. Nu acestea ci glandele controlează corpul uman. Glandele sunt cele care dau instrucțiuni pentru funcționarea organismului. În cazul tău, tu ai introdus un intermediar – gândul. În starea ta naturală gândul încetează să mai controleze ceva, el intră în funcțiune temporară atunci când o provocare îi este adusă, căzând imediat în fundal dacă nu mai este necesar.*

I.: Deci indiferent ce am face, noi funcționăm într-un mod nenatural, așa este?

U.G.: De aceea evidențiez aceste lucruri. Uită de societatea ideală și de ființa umană ideală. Doar privește la

modul în care funcționezi tu. Asta este importat. Ceea ce a împiedicat organismul să înflorească în propria sa unitate este cultura. A pus obiectivul greșit – persoana ideală – înaintea omului. Întreaga chestiune este născută din conștiința divizată a omului. Nu ne-a adus decât violență. De aceea oricare doi guru sau salvatori nu se pun de acord niciodată. Fiecare intenționează să-și predice propriile nonsensuri.

I.: Ce ne aduce aici ca să te auzim? De ce suntem interesați de ceea ce ai de spus?

U.G.: Veniți pentru același motiv pentru care mergeți la oricine – pentru răspunsuri: voi vreți să știți, voi credeți că știind povestea mea veți putea să reproduceți ceea ce mi s-a întâmplat mie. Având creierul spălat pe parcursul întregii voastre vieți, voi puteți gândi doar în termeni de imitare. Voi credeți că în vreun fel veți putea să repetați ceea ce mi s-a întâmplat mie, asta-i tot. Acesta este motivul venirii voastre. Nu există o nouă abordare a chestiilor religioase. Este ceva complet diferit. Nu are absolut nimic în comun cu toate chestiile romantice, spirituale, religioase, absolut nimic. Dacă traduci ceea ce zic în termeni religioși, îți scapă complet esențialul. „Religie”, „Dumnezeu”, „Suflet”, „Beatitudine”, „moksha” sunt toate doar cuvinte, idei folosite pentru a-ți ține continuitatea psihologică intactă. Când aceste gânduri nu sunt acolo, ceea ce rămâne este simpla, armonioasa funcționare fizică a organismului. Eu pot descrie modul în care funcționez din cauză că întrebarea ta a creat o provocare aici. Întrebările tale creează condițiile necesare ca

acest răspuns să aibă loc. Deci, se descrie pe sine, dar nu acesta este modul în care funcționează. Funcționează într-o stare *de-a-nu-ști*. Eu nu mă întreb *niciodată* cum funcționez. Eu nu-mi pun *niciodată* la îndoială acțiunile, înainte, în timpul, sau după ce au avut loc. Se întreabă un computer cum funcționează?

I.: *Dar computerele nu au simțire, psihic, nu au dimensiune spirituală. Cum poți să compari...?*

U.G.: Nu mă poți băga în acel cadru religios. Orice încercare din partea ta de a traduce ceea ce zic în vocabularul tău religios înseamnă a pierde esențialul. Eu nu sunt unul dintre sfinții voștri care spun: „Eu îmi plec capul, veniți și plecați capul odată cu mine”. Toate acestea sunt o formă de nebunie.

I.: *De ce este nebunie a vrea să afli despre viață și moarte...?*

U.G.: Pentru că exact așa cum o femeie nebună spune că nu este nebună, tu insiști spunând că există moarte, că vei muri. Ambele sunt false. Pe cât sunt stări ale minții bazate pe realitate, pe atât ambele sunt la fel de invalide.

I.: *Cred că încep să te înțeleg intelectual...*

U.G.: Nu este o glumă să-mi spui că înțelegi ceea ce îți spun? Spui că cel puțin mă înțelegi intelectual, de parcă ar exista o altă cale de a înțelege. Înțelegerea ta intelectuală, în care ai investit imens, nu a făcut pentru tine până acum nici o para chioară. Tu continui să cultivi

această înțelegere intelectuală, știind mereu că ea nu te-a ajutat niciodată cu nimic. *Asta este uimitor*. Când speranța și încercarea de a înțelege nu mai sunt, atunci viața devine plină de sens. Viața, existența ta, are o uriașă calitate vie în ea. Toate noțiunile tale despre iubire, beatitudine, infinită fericire și pace fac doar să blocheze această energie naturală a existenței. Cum pot să te fac să înțelegi că ceea ce descriu eu nu are absolut nici o legătură cu toate acele treburi religioase? Vezi sute de cadavre cărate în dric după moarte, și totuși nu-ți poți imagina propria moarte. Este imposibil, căci propria ta moarte nu poate fi experimentată de tine. Asta chiar e ceva. Nu folosește la nimic să arunci toate aceste gunoaie către mine. Orice ar lovi în mine este imediat ars – asta este natura energiei din mine.

Oamenii spirituali sunt cei mai neonești oameni. Eu scot în evidență fundația pe care întreaga spiritualitate este construită. Asta scot în evidență. Dacă *nu există spirit*, atunci toată vorbăria despre spiritualitate este o prostie și un nonsens. Nu poți fi tu însuși până când nu ești liber de toată chestiunea ce înconjoară conceptul de „sine”. Ca să fii cu adevărat pe propriile picioare, întreaga bază a vieții spirituale, care este eronată, trebuie să fie distrusă. Asta nu înseamnă să devii fanatic sau violent, să incendiezi temple, să spargi icoane, să distrugi cărți sfinte, precum o adunătură de bețivi. Nu e deloc așa. Există un rug în interiorul tău. Tot ceea ce omenirea a gândit și trăit trebuie să moară. Violenta incredibilă din lumea de astăzi a fost creată de „Iisus” și de „Buddhași”.

I.: Dar cu siguranță încercarea de a deveni civilizați este o încercare de a transcende legile junglei...

U.G.: Aceia care cred în Dumnezeu, care predică pacea și vorbesc despre iubire, sunt cei care au creat jungla umană. Comparată cu jungla umană, jungla naturii este simplă și sensibilă! În natură animalele nu-și ucid semenii. Asta este parte din frumusețea naturii. În această privință omul este mai rău decât celelalte animale. Așanumitul om „civilizat” ucide pentru idealuri, credințe, în vreme ce animalele ucid pentru supraviețuire.

I.: Omul are idealuri și credințe puternice pentru că el caută adevărul, ceea ce animalele nu fac.

U.G.: Nu există adevăr. Singurul lucru care există de fapt în tine este premisa ta presupusă „logic”, pe care tu o numești „adevăr”.

I.: Dar, revin, toate marile învățăături au subliniat importanța găsirii adevărului prin practică, non-egoism și renunțare.

U.G.: Eu renunț la singurul lucru la care merită să renunți – la ideea că există renunțare. Nu ai la ce să renunți. Ideea ta greșită privind renunțarea creează doar și mai multe fantezii despre „adevăr”, „Dumnezeu” etc.

I.: Nu este deloc flatant să crezi că suntem mai rău decât alte animale...

U.G.: Pentru că omul este mai rău decât animalele a fost necesar și posibil pentru el să creeze dilema morală. Când omul a experimentat întâia oară diviziunea în con-

52

știința sa – când a experimentat conștiința de sine – el s-a simțit superior celorlalte animale, ceea ce nu e, și prin asta a semănat semințele propriei sale distrugerii.

I.: Deci, dacă te înțeleg corect, tu spui că deoarece în mod fals am divizat viața în sine și non-sine, noi am creat o problemă morală în noi și în relațiile noastre. Așa că dificultatea noastră principală este a gândi...

U.G.: Nu poți experimenta nimic decât prin gând. Nu poți experimenta propriul corp decât cu ajutorul gândului. Percepțiile senzoriale sunt acolo. Gândurile tale dau formă și definiție corpului, altfel nu ai cum să-l experimentezi. Corpul nu există decât ca un gând. Există un gând. Toate există în relație cu acel singur gând. Acel gând este „eu”. Tot ce experimentezi bazat pe gând este o iluzie.

I.: Nu persistă iluziile doar pentru că conștiința nu este dezvoltată în noi?

U.G.: Cuvântul „conștiință” este înșelător. Conștiința nu este o stare divizată; nu există două stări – conștiința și altceva. Nu există două lucruri. Nu există a fi conștient de ceva. Conștiința este pur și simplu activitatea creierului. Ideea că poți folosi conștiința ca să produci o stare a lucrurilor mai fericită, un fel de transformare, sau Dumnezeu știe ce, este, pentru mine, absurdă. Conștiința nu poate fi folosită ca să aduci o schimbare în tine însuși sau în lumea din jur.

Tot acest gunoi despre conștient și inconștient, conștiință și sine, este un produs al psihologiei moderne.

Ideea că poți folosi conștiința pentru ca, din punct de vedere psihologic, să ajungi undeva este foarte dăunătoare. După mai mult de o sută de ani părem incapabili să ne eliberăm de gunoiul psihologic – Freud și toată gașca. Ce înțelegi exact prin conștiință? Ești conștient doar prin gând. Celelalte animale folosesc gândul – câinele, de exemplu, poate să-și recunoască stăpânul – într-o manieră simplă. Ele recunosc fără a folosi limbajul. Oamenii au adăugat la structura gândului, făcând-o mult mai complexă. Gândul nu e al tău sau al meu; este moștenirea noastră comună. Nu există mintea ta și mintea mea. Există numai *minte* – totalitatea celor ce au fost cunoscute, simțite și experimentate de către om, transmise din generație în generație. Toți gândim și funcționăm în acea „sferă a gândului”, la fel cum împărțim aceeași atmosferă pentru a respira. Gândurile sunt pentru a funcționa și comunica în această lume în mod sănătos și inteligent.

I.: Totuși, noi chiar simțim că există un gânditor gândind aceste gânduri, un fel de „stafia din mașină”, că gânditul implică mai mult decât răspunsul mecanic al memoriei.

U.G.: Cunoașterea – asta-i tot ce există acolo. „Eul”, „psihicul”, „mintea”, sau cum vrei să-i spui nu e altceva decât totalitatea cunoștințelor moștenite din generație în generație, în mare parte prin educație. Îți înveți copilul să distingă culorile, să citească, să imite comportamentul. E diferit în fiecare cultură: americanii învață comportamentul americanilor, indienii pe cel al indienilor etc. Gesturile corpului, ale mâinilor sau ale feței au constituit

primul limbaj. Mai târziu cuvintele au fost adăugate. Încă folosim gesturi pentru a suplimenta cuvintele vorbite, pentru că simțim că numai cuvintele sunt inadecvate să exprime complet ceea ce vrem să transmitem.

Toate astea nu ne pun în poziția de a spune că putem ști ceva despre gând. Nu putem. Devii conștient de gând numai când îl faci obiect al gândului, altfel nici măcar nu știi că gândești. Folosim gândul doar ca să înțelegem ceva, să ne amintim ceva, sau să obținem ceva. Altminteri nici măcar nu știm dacă gândul este sau nu acolo. Gândirea nu e separată de mișcarea gândului. Gândul este acțiune și fără el nu poți acționa. Nu există ceva precum acțiune liberă de gânduri, spontană, pură. A acționa înseamnă a gândi.

Tu ai un mecanism auto-startat, auto-perpetuat, pe care eu îl numesc „sinele”. Asta nu înseamnă că acolo chiar există o entitate. Nu vreau și nu îmi doresc să dau această conotație acestui cuvânt. Unde este ego-ul sau sinele despre care vorbești? Sinele tău non-existent a auzit de spiritualitate și de beatitudine de la cineva. Ca să experimentezi acest lucru numit beatitudine, tu simți că trebuie să-ți controlezi gândurile. Este imposibil, te vei arde singur și vei muri dacă vei încerca.

I.: Filozofii vorbesc de multe ori despre un „acum”, independent de trecut și de viitor. Există oare un prezent etern?

U.G.: Cerința de mai multă și tot mai multă experiență constituie „prezentul” tău, care este născut din trecutul tău. Uite aici, există un microfon în fața ta. Tu te uiți la el. Este posibil să te uiți la el fără cuvântul „mi-

crofon"? Instrumentul pe care îl folosești ca să te uiți și să experimentezi microfonul este trecutul, trecutul tău. Dacă vezi asta, nu mai există viitor deloc. Orice dobândire de care ești interesat este în viitor. Singura cale prin care viitorul poate veni în acțiune este prin momentul prezent. Din nefericire, în momentul prezent ceea ce acționează este trecutul. Trecutul tău creează viitorul tău; în trecut ai fost fericit sau nefericit, prost sau înțelept, [și îți zici că] în viitor vei fi opusul. Deci viitorul nu poate fi diferit de trecut.

Când trecutul nu este în acțiune, nu există „prezent” deloc, căci ceea ce tu numești „prezent” este trecutul repetându-se. În starea reală de „aici și acum” nu există trecut în acțiune și, de aceea, nici viitor. Nu știu dacă mă urmărești... Singurul mod prin care trecutul poate supraviețui și își poate menține continuitatea este prin constanta cerință de a experimenta același lucru iar și iar. De aceea viața a devenit o plictiseală. Viața a devenit plictisitoare pentru că am făcut din ea un lucru repetitiv. Așadar, ceea ce numim în mod greșit „prezent” este de fapt trecutul repetitiv proiectând un viitor fictiv. Idealurile tale, căutarea ta, aspirațiile tale sunt toate turnate în acea matriță.

I.: Una din problemele cu înțelegerea trecutului este eferitatea acestuia. Psihicul sau mintea trebuie să fie localizate undeva dacă, așa cum spui tu, nu există suflet și nici plane mai înalte. Unde, dacă pot spune așa, se află trecutul?

U.G.: Din cunoașterea ta, din trecutul tău, pui întrebări, și însuși motivul pentru care întrebi este doar ca să

obții și mai multă cunoaștere de la altcineva, pentru ca structura ta de cunoaștere să continue. De fapt nu te interesează deloc toate acestea. Pentru ca cunoașterea ta să se sfârșească trebuie ca *tu* să te sfârșești. Unde, întrebi, este această cunoaștere, trecutul? Este în creierul tău? Unde este? Este în tot corpul tău. Este în fiecare celulă a corpului tău.

Toate aceste întrebări izvorăsc din căutarea ta. Nu contează care este obiectul acelei căutări – Dumnezeu, o femeie frumoasă, o mașină nouă. Sunt toate una și aceeași căutare. Și *foamea aceea niciodată nu va fi satisfăcută*. Foamea aceea trebuie să se ardă singură, complet, fără a cunoaște săturarea. Setea pe care o ai trebuie să se ardă pe sine fără a fi potolită. Te trăsnește că nu aceea este calea, și s-a terminat.

Ceea ce accentuez eu este că noi încercăm să rezolvăm problemele noastre umane într-un context psihologic, când de fapt problema este neurologică. Corpul este implicat. Ia de exemplu dorința. Atâta timp cât va exista un corp viu, dorința va exista. Ea este naturală. Gândul a intervenit și a încercat să o suprimă, să o controleze și să moralizeze asupra dorinței, în detrimentul omenirii. Noi încercăm să rezolvăm „problema” dorinței prin intermediul gândului. Gândul este cel care a creat problema. Tu cumva continui să speri și să crezi că același instrument poate să rezolve toate celelalte probleme la fel de bine. Tu speri împotriva speranței că gândul te va scoate, dar vei muri cu speranța întocmai cum ai trăit cu speranța. Țasta e refrenul cântecului meu de pieire.

I.: *Toate religiile au pus dorința de libertate, paradis, eliberare sau Dumnezeu înaintea altor dorințe ca meritând a fi urmărite. Dar dacă aceste scopuri ultime nu există, așa cum pare că sugerezi, atunci ele sunt dorințe inferioare, fiind false și prin urmare imposibil de satisfăcut. Dar aceasta ne creează repulsie; noi insistăm că unele dorințe, în special acelea care în mod ostentativ transcend „carnea”, sunt mai divine decât altele. Vrei să comentezi acestea?*

U.G.: *Dacă nu vei fi liber de dorința dorințelor, moksha, eliberarea, sau realizarea-de-sine, vei suferi. Scopul ultim – pe care societatea l-a plasat înaintea noastră – este cel ce trebuie să dispară. Până când nu ești liber de acea dorință, nu poți fi liber de nici una din suferințele tale. Prin suprimarea acestor dorințe nu vei fi liber. Această realizare este un lucru esențial, merge la miezul problemei. Societatea este cea care a pus în noi dorința de libertate, dorința de eliberare, dorința de Dumnezeu, dorința de moksha – asta este dorința de care trebuie să fii liber. Atunci toate celelalte dorințe își găsesc propriul lor ritm natural. Tu suprimi aceste dorințe numai pentru că te temi că societatea te va pedepsi dacă le dai curs, sau pentru că vezi în ele „obstacole” către dorința ta principală – eliberarea.*

Dacă un astfel de lucru ți se întâmplă, te vei întoarce la o stare primitivă fără a fi primitiv, și fără voia ta. Se întâmplă pur și simplu. Un asemenea om liber nu mai este în conflict cu societatea. Nu este antisocial, nu este în război cu lumea; vede că ea nu poate fi altfel decât este. El nu vrea să schimbe societatea deloc; necesitatea de schimbare a încetat. Orice act în orice direcție este vio-

58

lență. Orice efort este violență. Orice faci cu gândul ca să crezi o stare de pace a minții este prin uzul forței și, deci, este violență. O astfel de abordare este absurdă. Încerci să impui pacea prin violență. Yoga, meditațiile, rugăciunile, mantrele, sunt toate tehnici violente. Organismul viu este foarte pașnic; nu trebuie să faci nimic. În funcționarea sa pașnică, corpul nu dă un scuipat pe extazurile, beatitudinile sau stările tale de fericire.

Omul a abandonat inteligența naturală a corpului. De aceea zic – este „cântecul de pieire” al meu – că în ziua în care omul a experimentat acea conștiință care l-a făcut să se simtă separat și superior altor animale, în acea zi a început să semene semințele proprii sale distrugerii. Această perspectivă degenerată a vieții împinge încet întreaga gândire către anihilare totală. Nu poți face nimic ca s-o oprești.

Eu nu sunt un alarmist. Eu nu sunt înspăimântat, eu nu sunt interesat să salvez lumea. Omenirea este pierdută oricum.

Tot ceea ce zic este că pacea pe care o cauți este deja în tine, în funcționarea armonioasă a corpului.

I.: Sună tot mai mult ca o glumă despre Buddha spunând: „Nu fă nimic, doar stai.” A nu face nici o mișcare în nici o direcție la nici un nivel nu este așa ușor.

U.G.: Orice ai face ca să te eliberezi de orice ar fi pentru oricare motiv îți distruge senzitivitatea, claritatea și libertatea care e deja acolo.

I.: De-ar fi posibil să vedem lucrurile așa cum sunt ele de fapt...

U.G.: Nu se pune problema de a vedea lucrurile așa cum sunt ele de fapt. Nu poți să vezi lucrurile așa cum sunt ele. Tu niciodată nu lași în pace o experiență sau un simțământ. Tu trebuie să prinzi și să interpretezi acel simțământ în cadrul cunoscutului. Ești fericit sau nefericit doar având cunoaștere despre experiența fericirii sau a nefericirii. Deci totul trebuie adus în interiorul cadrului cunoscutului înainte ca să-l poți experimenta. Mișcarea cunoscutului acumulează inerție în tine. Singurul ei interes este să continue. Nu există o entitate sau un sine ca să-și dea continuitate; există doar mișcarea gândului, auto-perpetuanta separare. Este mecanică. Orice încerci să faci în legătură cu ea doar îi adaugă inerție.

I.: *Învățătorii din Orient au spus că dorința este un rău, că trebuie depășită...*

U.G.: Cea care trebuie să dispară este dorința de a atinge un anume scop, un scop atotimportant, nu nenumăratele dorințe mărunte. Singurul motiv pentru care tu încerci să manipulezi sau să controlezi dorințele mărunte este că un astfel de control face parte din strategia ta de a atinge scopul atotimportant, dorința dorințelor. Elimină acel scop principal și celelalte cad în făgașul lor natural și nu vor mai fi o problemă pentru tine sau pentru lume. Nu vei ajunge nicăieri încercând să controlezi și să manipulezi la nesfârșit aceste numeroase dorințe. Acest mod este în esență vicios.

I.: *Există atunci un scop mai înalt?*

U.G.: Așa-zisul „scop suprem” este ca orizontul. Cu cât te duci spre el cu atât se depărtează. Scopul, ca și ori-

zontul, nu există de fapt acolo. Este o proiecție a propriei tale frici și se depărtează de tine atunci când îl urmărești. Cum poți ține pasul cu el? Nu poți face nimic. Totuși, dorința este cea care te ține în mișcare; indiferent de direcția în care te miști, este același lucru.

I.: Tu spui că trăiesc într-o iluzie. Dar sărăcia, munca, războiul nu sunt iluzii. Nu-i așa? În ce sens mă iluzionez?

U.G.: Ceea ce experimentezi prin conștiința ta separată este o iluzie. Nu poți spune că bombele care cad sunt o iluzie. Nu sunt o iluzie, doar experiența ta legată de acele bombe este o iluzie. Realitatea lumii pe care tu o experimentezi acum este o iluzie. Asta este tot ce încerc să spun.

I.: Dacă tu zici că relativă, subiectiva mea viziune a lumii este viciată și de aceea iluzorie, sunt pregătit să fiu de acord cu tine. Dar tu negi de asemenea orice măsură exterioară, obiectivă a realității absolute, nu-i așa?

U.G.: Nu există absolut. Gândul, singur gândul este cel care a creat absolutul. Zero absolut, putere absolută, perfecțiune absolută – toate acestea au fost inventate de oamenii sfinți și de „experți”. S-au jucat cu ei înșiși și cu alții.

De-a lungul secolelor sfinții, salvatorii și profeții omenirii s-au păcălit pe ei înșiși și pe toți ceilalți. Perfecțiunea și absoluturile sunt false. Tu încerci să imiți și să-ți raportezi comportamentul la aceste absoluturi, și asta te face fals. Tu funcționezi de fapt într-un mod cu totul

diferit; ești brutal, dar simți că trebuie să fii pașnic. Este contradictoriu, asta-i tot ce vreau să zic.

I.: Noi ne mirăm de aprinderea cu care tu negi toate autoritățile religioase și filozofice...

U.G.: Certitudinea care mi-a fulgerat prin minte este ceva ce nu poate fi transmis. Nu înseamnă că sunt superior, un ales, unul în care toate virtuțile sunt regăsite într-una. Deloc. Sunt doar un om normal și nu am de-a face cu toate astea. Această certitudine spulberă totul, inclusiv pretențiile așa-zișilor iluminați care vând la taraba iluminării.

I.: Dacă sfinții și salvatorii s-au înșelat în privința locului omului în ecuația lumii, cu siguranță ei au avut măcar parțial dreptate îndrumându-ne către o mai mare unitate, către Dumnezeu, dacă vrei.

U.G.: Eu încerc să îți spun că nu există Dumnezeu. Minte este cea care l-a creat pe Dumnezeu din pricina fricii. Frica este transmisă din generație în generație. *Ceea ce există este frica, nu Dumnezeu.* Dacă ești suficient de norocos încât să fii liber de frică, atunci nu mai există Dumnezeu. Nu există realitate ultimă, nici Dumnezeu – nimic. Frica însăși este problema, nu Dumnezeu. Dorința de a fi liber de frică este tot frică.

Vezi tu, tu iubești frica. Capătul fricii este moartea și tu nu vrei ca *asta* să se întâmple. Nu vorbesc de a spulbera fobiile corpului. Ele sunt necesare pentru supraviețuire. Moartea fricii este singura moarte.

I.: *Până ce vom găsi curajul de a muri față de fricile noastre continuăm să...*

U.G.: ...speranță, rugăciune, practica virtuților. Omul care practică virtutea este un om stăpânit de vicii. Numai un astfel de om, un om al viciilor, ar practica virtutea. Nu există un singur om virtuos în lume. Toți oamenii vor fi virtuoși *mâine*, până atunci rămân oameni stăpâniți de vicii. Virtutea ta există doar în ficțiunea viitorului. Unde este virtutea despre care vorbești? De asemenea, nu e de nici un folos să speri că vei fi virtuos într-o viață viitoare, nu există garanția că va fi o viață viitoare, cu atât mai puțin garanția că vei fi liber în ea.

I.: *Cred că încep să văd ce...*

U.G.: Ești orb. Nu vezi nimic. Când chiar vei vedea și percepe pentru prima oară că nu există sine de realizat, nici psihic de purificat, nici suflet de eliberat, va fi un imens șoc pentru instrumentul care a văzut asta. Ai investit totul în asta – suflet, minte, psihic, cum vrei să-i spui – și dintr-o dată explodează ca un mit. Este dificil pentru tine să privești realitatea, la situația ta reală. O privire face totul; ești terminat.

I.: *Este radical, și probabil cam periculos, să numești spiritul, sufletul și pe Dumnezeu, produsul imaginației minților înfricoșate, nu crezi?*

U.G.: Nu-mi pasă. Eu sunt gata să mă duc. Eu nu văd nimic altceva decât activitatea fizică a corpului. Spiritualitatea este invenția minții, iar *mintea este un mit*.

Tradițiile tale te sufocă. Dar, din nefericire, nu faci nimic. De fapt, îți place să fii sufocat. Îți place povara sacului de gunoi cultural, deșeul mort al trecutului. Acesta trebuie să cadă de pe tine în mod natural. Pur și simplu cade. Nu mai depinzi de cunoaștere, decât ca de o unealtă utilă spre a funcționa sănătos în această lume.

Vrerea trebuie să cadă. Vrerea de a fi liber de ceva ce nu există este ceea ce tu numești „suferință”. Vrerea de a fi liber de suferință este suferința. Altă suferință nu există. Tu nu vrei să fii liber de suferință. Tu doar te gândești la suferință, fără să acționezi. Gânditul tău nesfârșit la a fi liber de suferință este doar mai mult material pentru suferință. Gânditul nu pune capăt suferinței. Suferința există atât timp cât gândești. De fapt nu există suferință – de care să fii liber. Gânditul despre „suferință” și lupta împotriva „suferinței” este suferință. Deoarece nu poți opri gânditul, iar gânditul este suferință, vei suferi mereu. Nu se poate altfel, nu există scăpare...

CAPITOLUL II

Speranța este pentru mâine, nu pentru azi

Interlocutor.: *Aș vrea să pot medita și să am o reală pace a minții.*

U.G. Krishnamurti: Ai pus oare la îndoială acest țel al tău, care face ca *sadhana* să fie necesară? De ce să iei de bun faptul că există așa ceva precum „pacea minții”. Poate că este un lucru fals. Eu întreb doar ca să înțeleg ce ideal ai. Pot să te întreb asta?

I.: *Cum am zis, aș vrea să am pacea minții.*

U.G.: Când te aștepti să o ai? Mereu mâine, la anu'. De ce? De ce oare seninătatea sau pacea minții, sau cum alegi tu să-i spui, se întâmplă doar mâine; de ce nu acum? Poate că această tulburare – această absență a seninătății – este cauzată chiar de *sadhana*.

I.: *Trebuie să fie posibil...*

U.G.: Dar de ce o amâni până mâine? Trebuie să înfrunți situația *acum*. Ce vrei în cele din urmă?

I.: Tot ce fac pare fără sens. Nu există un simțământ de satisfacție. Simt că trebuie să existe ceva mai înalt de atât.

U.G.: Să presupunem că-ți zic că această goliciune de sens a vieții este tot ceea ce poate exista pentru tine și tot ceea ce va putea vreodată exista pentru tine. Ce vei face? Țelul fals, absurd pe care îl ai înaintea ta este responsabil de acea insatisfacție și acel nonsens din tine. Crezi că viața are vreo semnificație? Evident că nu crezi asta. Ți s-a spus că există un sens și că trebuie să existe o semnificație a vieții. Noțiunea ta de „semnificație” te împiedică să înfrunți problema și te face să simți că viața nu are semnificație. Dacă ideea de semnificație este abandonată, atunci vei vedea semnificație în orice faci în viața de zi cu zi.

I.: Dar cu toții trebuie că avem o idee a unei vieți mai bune, mai spirituale.

U.G.: Toate cele pe care le dorești, chiar și așa-zisele țeluri spirituale au tot o valoare materială. Ce este, dacă te pot întreba, atât de spiritual la ele? Dacă vrei să atingi un țel spiritual, instrumentul pe care îl folosești este același pe care îl folosești ca să atingi scopuri materialiste, și anume gândul. Nu faci de fapt nimic în privința lor, doar gândești. Deci tu doar gândești că trebuie să existe vreun scop în viață. Și pentru că gândul este materie, obiectul său – viața spirituală sau plină de sens – este de asemenea materie. Spiritualitatea este materialism. În orice caz, tu nu acționezi, tu doar gândești, care înseamnă a amâna. Pur și simplu nu există ceva ce gândul poate să facă.

Acel instrument numit gând, pe care îl folosești ca să atingi așa-zisele țeluri spirituale, este rezultatul trecutului. Gândul este născut în timp, funcționează în timp, și orice rezultate ar căuta sunt legate de timp și din timp. Iar timpul este amânare, este ziua de mâine. Să luăm ca exemplu faptul egoismului. El este condamnat, în vreme ce starea fără-de-sine, o pură creație a gândirii, este căutată. Pe de altă parte, realizarea acestei stări se află întotdeauna mai încolo, mâine. Vei fi un om fără-de-sine mâine, sau poimâine, sau în viața viitoare, dacă aceasta există. De ce nu este posibil pentru tine să fii total liber de egoism acum, azi? Și oare chiar vrei să fii liber de egoism? Nu, nu vrei, și de aceea ai inventat ceea ce numești starea fără-de-sine, răstimp în care rămâi egoist. Așa că, nu vei fi în veci fără-de-sine, pentru că instrumentul pe care îl folosești ca să atingi acea stare fără-de-sine sau pace a minții este ceva material. Orice faci ca să fii liber de egoism doar îl va întări și va fortifica egoismul. Nu spun că din cauza asta ar trebui să fii egoist, spun doar că a te gândi la opusul abstract [al egoismului], pe care l-ai numit „fără-de-sine”, este inutil.

Ți s-a spus că prin meditație poți pune capăt egoismului. De fapt, tu nu meditezi deloc, doar te gândești la fără-de-sine, și nu faci nimic ca să fii fără-de-sine. Am luat asta drept exemplu, dar toate celelalte exemple sunt variații ale aceluiași lucru. Orice activitate în liniile astea este exact la fel. Trebuie să accepți faptul simplu că nu vrei să fii liber de egoism.

I.: Fac un efort să înțeleg...

U.G.: Folosești efort spre a fi într-o stare fără-de-efort. Cum naiba să poți folosi efortul spre a fi într-o stare fără-de-efort? Tu crezi că poți trăi o viață fără-de-efort prin voință, luptă și efort. Din nefericire asta e tot ce poți face. Efortul este tot ce cunoști. „Eu” -ul, și tot ceea ce a dobândit, este rezultatul efortului. Fără-de-efort prin efort este ca pacea prin război. Cum poți avea pace prin război?

„Pacea minții” pe care o dorești este o extensie a acestui război, a efortului și luptei. La fel este războiul meditației. Te așezi pentru a medita în vreme ce o bătălie are loc în tine. Rezultatul este că gânduri violente, rele colcăie prin tine. După aceea, încerci să controlezi sau să direcționezi aceste gânduri brutale, făcând și mai mult efort și mai multă violență în tine în acest proces.

I.: *Dar se pare că există ceva de genul pace a minții atunci când cineva își termină rugăciunile sau meditațiile. Cum explici asta?*

U.G.: Este rezultatul completei epuizări, atâta tot. Încercările tale de a controla sau suprima gândurile doar te obolesc, lăsându-te într-un fel epuizat de luptă. Aceasta este pacea și starea fără-de-efort pe care le experimentezi. Nu este pace. Dacă vrei tehnici de control al gândurilor, ți-ai găsit greșit omul.

I.: *Nu domnule, eu simt că îmi face bine să vorbesc cu tine. Spui că nici un angajament religios, nici o cale spirituală, nici o sadhana nu sunt necesare?*

U.G.: Eu spun nu. Alticineva spune că da. Tu unde te afli în toate astea? A-ți înțelege scopul este principala chestiune. Să atingi acel scop implică efort, luptă, efort, voință. Nu există garanție că-ți vei atinge scopul. Tu *presupui* că scopul există. Tu ai inventat scopul ca să îți dai ție însuți *speranță*. Dar speranța înseamnă mâine. Speranța este necesară pentru mâine, nu pentru astăzi.

Tu vrei mai multă cunoaștere spre a dezvolta mai bine tehnicile ca să-ți poți atinge scopul. Știi că nu există garanție că mai multe experiențe, mai multă cunoaștere, mai multe sisteme și mai multe metode te vor ajuta să-ți atingi scopul. Și totuși tu persisti; este tot ceea ce știi să faci. A vedea astăzi, necesită acțiune. A vedea mâine, implică doar speranță.

I.: *Ce încercăm să vedem cu ajutorul tehnicilor?*

U.G.: Vrei să vezi sens în viața ta. Atâta timp cât vei persista în a căuta un scop sau un sens în viață, tot atâta timp orice vei face îți va părea fără scop și fără semnificație. Speranța pe care o ai de a găsi semnificație este ceea ce cauzează starea prezentă de lipsă de semnificație. S-ar putea să nu existe altă semnificație decât aceasta.

I.: *Este totuși de înțeles că oamenii caută sens în viața lor, nu-i așa?*

U.G.: Energia pe care o dedici căutării, tehnicilor, *sadhana*-ei, sau cum vrei să-i spui, îți ia energia de care ai nevoie ca să trăiești. Ești obsedat de găsitul sensului în viață și asta consumă multă energie. Dacă acea energie

ar fi eliberată de căutarea de sens, ar putea fi folosită la a vedea zădărnicia tuturor căutărilor. Atunci viața va căpăta semnificație și energia va putea fi folosită într-un mod util. Viața, așa numita viață materială, are o semnificație în ea însăși. Dar ție ți s-a spus că ea este lipsită de semnificație și ai suprapus un fictiv strat „spiritual” peste ea.

De ce ar avea viața vreun sens? De ce ar exista vreun scop în a trăi? Trăitul însuși este tot ce există. Căutarea de către tine a înțelesului spiritual a făcut din trăit o problemă. Ai fost hrănit cu tot acest gunoi despre un mod de viață ideal, perfect, plin de pace, plin de sens, și îți dedici energia gândindu-te la asta în loc să trăiești din plin. În oricare caz, trăiești, indiferent la ce te gândești. Viața trebuie să meargă înainte.

I.: Dar nu este scopul culturii și al educației să ne învețe cum să trăim?

U.G.: Păi, trăiești. Imediat ce introduci întrebarea „cum să trăiesc?”, ai făcut din viață o problemă. „Cum” să trăiesc a făcut viața fără sens. În clipa în care întrebi „cum”, te îndrepti spre altcineva pentru răspunsuri, devenind dependent.

I.: Spui că toate căutările sunt condamnate la eșec pentru că nu există nimic de atins sau de înțeles.

U.G.: Nu există nimic de atins, nimic de împlinit. Pentru că ai creat idealul, să zicem starea fără-de-sine, tu rămâi blocat în egoism. Dacă acest ideal fără-de-sine nu există, ești egoist? Tu ai inventat starea fără-de-sine ca

un obiect de urmărit, în tot acest timp continuând să fii egoist. Cum poți pune capăt egoismului atâta timp cât urmărești starea fără-de-sine? O oarecare doză de egoism practic este necesar pentru supraviețuire, desigur, dar cu tine a devenit o problemă imensă, de nerezolvat.

Aici, în mine, nu am nevoie să stau în *asane* speciale și să-mi controlez respirația. Chiar și atunci când ochii îmi sunt deschiși, de fapt indiferent de ceea ce fac, sunt într-o stare de *samadhi*. Cunoașterea pe care o ai despre *samadhi* este ceea ce te ține departe de el. *Samadhi* vine după sfârșitul a tot ce ai cunoscut vreodată, după moarte. Corpul trebuie să devină ca un cadavru înainte ca cunoașterea, care e închisă în fiecare celulă din corp, să înceteze.

I.: Tu susții că o rupere completă și radicală cu trecutul este esențială, dacă cineva ar vrea să meargă dincolo de mediocritatea generală, dacă cineva ar vrea să trăiască creativ. Dar au existat atât de mulți oameni inteligenți, inventivi care nu au trecut prin nici un proces de moarte sau de „calamitate” psihologică, cum îi spui tu.

*U.G.: Mult lăudata ta inventivitate izvorăște din gândire, care este în esență un mecanism protectiv. Min-tea a inventat atât religia cât și dinamita ca să-și protejeze ceea ce ea consideră a fi interesele sale cele mai mari. În acest sens nu există bine sau rău. Nu vezi? Toți acești oameni răi, brutali, groaznici, care ar fi trebuit eliminați demult, prosperă și au succes. Să nu crezi că te poți da jos din carusel, sau că pretinzând că ești spiritual superior eviți orice complicitate. Tu ești lumea; tu ești *acestea*. Asta-i tot ce zic.*

I.: *Tu spulberi totodată preocuparea pentru ce ni s-ar putea întâmpla într-o viață viitoare? Dacă, într-o viață viitoare, voi culege ceea ce am semănat, nu ar trebui să mă preocupe cum să fiu moral?*

U.G.: Vieți anterioare, vieți viitoare, *karma* – aceste lucruri sunt accentuate în această așa-zisă țară „spirituală”. Este un eșec total! Ei spun că suferința va veni ca urmare a acțiunilor rele în viitor, mâine. Dar cum rămâne cu acum? De ce ei scapă cu bine acum? De ce ei au atâta succes chiar acum?

I.: *În ciuda evidentului haos și a brutalității din lume, cei mai mulți dintre noi găsesc că speranța izvorăște etern și că iubirea trebuie în cele din urmă să stăpânească lumea...*

U.G.: Nu există iubire în lume. Toți vor același lucru. Acela care este cel mai crud îl obține – câtă vreme scapă cu asta. A obține ceea ce vrei în lumea asta este un lucru relativ ușor, dacă ești suficient de crud. Eu am avut tot ce îmi poate dori un om, orice fel de experiență de dorit, și toate m-au lăsat baltă. De aceea, nu pot niciodată să recomand cuiva „calea” mea, de vreme ce eu însumi am înfruntat în cele din urmă falsitatea acelei căi și am respins-o. Niciodată nu aș sugera măcar că a fost ceva valid în toate acele experiențe și practici.

I.: *Contrar cu ceea ce ai spus, marii mântuitori și conducători ai omenirii au fost de acord...*

U.G.: După mine, sfinții, mântuitorii, preoții, maestrii (*guru*), oamenii îndumnezeiți (*bhagavan*), vizionarii,

profeții și filozofii au greșit cu toții. Atât timp cât nu trești vreo speranță sau credință în aceste autorități, moarte sau vii, tot atâta timp această certitudine nu-ți poate fi transmisă. Această certitudine cade asupra ta atunci când vezi că au greșit cu toții.

Când vezi tu însuți asta pentru întâia oară, explozezi. Acea explozie atinge viața într-un punct în care nu a mai fost atinsă niciodată. Este absolut unică. Așa că orice aș spune eu nu poate fi adevărat pentru tine. În clipa în care o vezi pentru tine însuți, vei face din ceea ce spun eu ceva fals și depășit. Tot ce a fost înainte este negat în acel foc. Nu poți intra în propria-ți unicitate decât dacă întreaga experiență umană este aruncată din sistemul tău. Acest lucru nu poate fi făcut prin nici o dorință sau printr-un ajutor. Deci ești pe cont propriu.

I.: Mie mi se pare că o valoare de tip special este necesară pentru ceea ce descrii tu. Am dreptate?

U.G.: Da. Dar nu este curaj în sensul obișnuit. Nu este curajul pe care tu îl asociezi cu lupta și depășirea. Valoarea despre care vorbesc eu este curajul care există în mod natural acolo atunci când toată această autoritate și frică este azvârlită din sistemul tău. Curajul nu este un instrument sau o calitate pe care le poți folosi ca să ajungi undeva. Oprirea lui a face este curaj. Sfârșitul tradiției în tine este curaj.

Q.: Chiar și cu curaj nu există garanție că nu ne înșelăm asupra vieții, sau că nu ne înșelăm asupra lucrurilor importante.

U.G.: Odată eliberat de perechile de opuse – adevărat și fals, bine și rău – nu vei mai greși. Dar până atunci problema va exista.

I.: *Cercetarea sfârșitului opuselor are mai degrabă implicații înfricoșătoare...*

U.G.: Este ca și cum accidental ai atinge un cablu de viață. Ești mult prea înfricoșat ca să-l atingi de bunăvoie. Din pur accident acest lucru te atinge, arzând totul...

I.: *Inclusiv căutarea lui Dumnezeu și a libertății?*

U.G.: Arde de tot această căutare, foamea. Foamea se oprește, nu pentru că este satisfăcută. Foamea niciodată nu poate fi săturată, mai ales de mâncarea tradițională care este oferită. Odată cu arderea foamei, dualitatea încetează. Atâta tot.

I.: *Există o oarecare stânjeneală în a te asculta...*

U.G.: Tu ești incapabil să asculți pe oricine. Tu ești mediul meu de expresie. Eu răspund întrebărilor tale; eu nu am nimic al meu aici. Expresia a ceea ce există aici apare din cauza ta, nu a mea. Mediul – adică, tu – este corupt. Mediul e interesat doar să-și mențină continuitatea. Așa că orice se întâmplă acolo este deja mort.

I.: *Tu pari înclinat să demolezi tot ce ne-au învățat ceilalți învățători...*

U.G.: Interesul meu este nu numai să dărâm ceea ce alții au spus, asta este prea ușor, ci să dărâm ceea ce eu

spun. Mai precis, încerc să opresc ceea ce tu scoți din ceea ce spun eu. De aceea vorbele mele sună contradictoriu altora. Sunt forțat de natura ascultatului tău să neg mereu prima afirmație cu o altă afirmație. Apoi a doua propoziție este negată de o a treia, și așa mai departe. Ținta mea nu este vreo teză dialectică, ci negarea totală a tot ce poate fi exprimat. Orice încerci tu să scoți din afirmațiile mele nu este adevărat.

Tu simți o prospețime, o calitate vie în ceea ce este spus aici. Așa este, dar asta nu poate fi folosită la nimic. Nu poate fi repetată. Este fără de valoare. Tot ceea ce tu poți face cu ea este să încerci să o organizezi, să creezi organizații, să deschizi școli, să publici cărți sfinte, să sărbătorești aniversări, să sanctifici temple sfinte, și tot așa, prin asta distrugând orice viață ar fi avut în ea. Nici un individ nu poate fi ajutat de asemenea lucruri. Îi ajută doar pe cei care ar vrea să trăiască pe seama credulității celorlalți.

I.: Dar în cazul tău cum s-a întâmplat? Cum s-a eliberat sistemul de tradiție?

U.G.: Explicația mea este că a avut loc o explozie de energie, care este complet diferită de energia care este născută din gândire. Toate experiențele mistice, spirituale sunt născute din gândire. Ele sunt stări induse de gând, nimic mai mult. Energia din mine, care arde toate gândurile ce apar, tinde să se acumuleze. Până la urmă trebuie să evadeze. Limitările fizice ale corpului acționează ca obstacole în evadarea acestei unice energii. Când evadează se duce în sus, niciodată în jos, și nicio-

dată nu se întoarce. Când această extraordinară energie – care este atomică – evadează, ea cauzează o durere imensă. Nu este durerea cu care tu ești familiar. Nu are nimic în comun cu aceea. Dacă ar avea, corpul ar fi sfărâmat. Nu este materie convertindu-se în energie; este atomică. Procesul merge continuu, în vreme ce durerea vine și pleacă. Este ca imensa ușurare când un dinte îți este extras. O astfel de ușurare există; nu una spirituală. Traducerea acesteia în beatitudine este foarte înșelătoare. Prin intermediul gândului oricine poate crea acele experiențe; dar nu este de fapt fericire. Adevăratul lucru nu este ceva ce poate fi experimentat. Tot ceea ce poți experimenta este vechi. Asta înseamnă că tot ceea ce experimentezi sau înțelegi este tradiție.

În alte cuvinte, eu încerc să te eliberez nu de trecut, de condiționare, ci, mai degrabă, de ceea ce spun eu. Nu sugerez vreo cale de ieșire, pentru că nu există cale de ieșire. Eu m-am împiedicat de asta și m-am eliberat de căile altora. Nu pot face aceeași greșeală pe care au făcut-o ei. Nu voi sugera niciodată nimănui să mă folosească drept model sau să-mi calce pe urme. Calea mea niciodată nu poate fi calea ta. Dacă încerci să o faci calea ta, vei fi prins într-un șanț. Oricât ar fi de reconfortantă, revoluționară sau fantastică, ea este tot un șanț, o copie, un lucru de mâna a doua. Eu însumi nu știu cum m-am împiedicat de ea, deci cum te aștepti să o dau altora?

Misiunea mea, dacă există una, ar trebui să fie, de acum încolo, să demontez fiecare propoziție pe care am zis-o. Dacă iei în serios și încerci să aplici ceea ce am zis, vei fi în primejdie.

I.: Marii învățători și profeți ai tradiției orientale măcar au încercat să exprime o idee de stări superioare, iar tu insiști că sunt incomunicabile. De ce?

*U.G.: Tu iei de bun faptul că ei sunt ceea ce ei înșiși spun că sunt. Eu zic că nu poate fi transmisă altuia pentru că nu există nimic de transmis. După cum nu există nimic la care să se renunțe. La ce anume vă cer acești învățători să renunțați? Chiar și scripturile voastre – *Kathopanishad* – spun că trebuie să renunți la căutarea însăși. Renunțarea la renunțare se întâmplă nu prin practică, discuții, bani, sau intelect. Acestea sunt ultimele lucruri. O traducere în mare a textului original sanscrit este „Pe oricare ar alege, lui îi este dezvăluit.” Dacă așa stau lucrurile, unde mai este loc pentru practici, *sādhana* și voință? Vine la întâmplare, nu pentru că o meriți.*

Dacă ești destul de norocos ca asta să se abată asupra ta, vei muri. Cea care moare este continuitatea gândirii. Corpul nu moare, își schimbă doar forma. Sfârșitul gândirii este începutul morții fizice. Ceea ce experimentezi este goliciunea vidului. Dar nu există deloc moarte pentru corp. Sunt sigur, totuși, că asta te consolează prea puțin. Doar a vrea să fii liber de egoism este insuficient; trebuie să treci prin moarte clinică ca să fii liber de gând și de egoism. Corpul chiar va înțepeni, bătăile inimii se vor rări și vei deveni ca un cadavru.

I.: Teoria reîncarnării neagă și ea moartea, dar într-un mod diferit. Ei vorbesc despre un atman etern sau suflet care trăiește dincolo de moartea fizică...

U.G.: Orice răspunsuri s-ar da în privința morții, tu nu ești satisfăcut cu ele, și simți necesitatea de a inventa teorii despre reîncarnare. Ce este ceea ce se va reîncarna? Chiar și când ești viu, ce este acolo? Este ceva dincolo de totalitatea cunoașterii care există în tine acum? Așadar, există moarte, și dacă există, poate fi ea experimentată?

I.: *Deci tu confirmi doar existența unei stări naturale, așa este?*

U.G.: Ideile pe care le ai despre acea stare naturală n-au nici o legătură ce ceea ce este ea de fapt. Tu încerci să capturezi și să dai expresie la ceea ce speri că este starea aceea. Este un exercițiu absurd. Ceea ce există în tine este doar mișcarea capturării, nimic altceva. Tot restul este speculație.

CAPITOLUL III

A-nu-ști este starea ta naturală

Interlocutor: *Din dialogurile noastre precedente este evident că omul are o relație greșită cu propria sa cunoaștere despre sine însuși și despre lume. Ce înțelegi mai exact prin cunoaștere?*

U.G. Krishnamurti: Cunoașterea nu este ceva misterios sau abstract. Mă uit la o masă și mă întreb, „Ce este aceea?” Și tu la fel. Cunoașterea înseamnă doar a numi lucrurile. Ea îți spune că aceea este o „masă”, că „sunt fericit” sau „nefericit”, că „tu ești un om iluminat și eu nu sunt”. Este gândul altceva decât aceasta?

Cunoașterea pe care o ai despre lume creează obiectele pe care le experimentezi. Reală existență sau non-existență a ceva „de acolo” din lume nu este ceva ce poți determina sau experimenta tu însuși, decât cu ajutorul cunoașterii tale. Și această cunoaștere nu este a ta; este ceva ce tu și strămoșii tăi ați acumulat într-un timp îndelungat. Ceea ce numești „actul de a cunoaște” nu este nimic altceva decât această memorie acumulată. Tu ai adăugat personal la această memorie și ai modificat-o, dar în esență ea nu-ți aparține.

Nimic altceva nu există în tine în afară de totalitatea acestei cunoașteri pe care ai acumulat-o. Aceasta este ceea ce ești. Nu poți nici măcar să experimentezi direct realitatea lumii în care funcționezi, cu atât mai puțin vreo lume dincolo de ea. Nu există nici o lume dincolo de spațiu și timp. Este invenția ta, bazată pe vagile promisiuni ale oamenilor sfinți. Simțul nostru al valorii izvorăște din lume așa cum ne este ea impusă. Trebuie să acceptăm lumea.

I.: Deci sistemul nostru de credințe este și el bazat pe această memorie...?

U.G.: Nici credința nu este o abstracție. Este o extensie a mecanismului nostru de supraviețuire care a operat timp de milioane de ani. Credința este ca orice alt obicei, cu cât încerci mai mult să-l controlezi și să-l oprimi, cu atât devine mai puternic. Întrebarea ta implică faptul că vrei să fii liber de ceva: în cazul acesta de credință. În primul rând, de ce vrei să fii liber de ea? Orice ai face tu sau ai spera că vei face ca să fii liber de ea doar îi adaugă inerție. Orice ai face nu are nici o valoare. De ce a devenit ea o problemă pentru tine? Nu ești în poziția de a nega sau de a accepta ceea ce spun eu. Probabil ai încercat vreun sistem ca să-ți controlezi gândurile și credințele, și acesta te-a dezamăgit. Repetarea mantrelor, practica yoga și rugăciunile nu au ajutat niciodată. Oricare ar fi motivul, nu ai fost capabil să-ți controlezi gândurile. Și gata.

I.: Dar repetarea mantrelor și alte tehnici sacre par să liniștească gândul...

U.G.: Nu poți nici măcar să-ți observi gândurile, cu atât mai puțin să le controlezi. Cum să fie posibil să-ți observi gândurile? Vorbești de parcă ar exista în tine vreo entitate separată de gânduri. Este o iluzie; gândurile tale *nu sunt* separate de tine. Nu există a gândi. Gândul nu-ți poate dăuna. Problema este structura ta separativă care încearcă să controleze, să domine, să cenzureze și să folosească gândul. *Gândul în sine nu poate dăuna*. Doar atunci când vrei să faci ceva cu gândul îți creezi probleme.

I.: *A te asculta acum pe tine de asemenea îmi creează probleme.*

U.G.: Tu spui că asculți. Chiar în timp ce vorbesc, tu nu asculți nimic. Tu nu mă asculți pe mine, ci doar propriile tale gânduri. Eu nu îmi fac iluzii. Tu nu mă poți asculta pe mine sau pe altcineva. Este inutil să încerci să mă convingi că ești atent, preocupat, ascultând. Eu nu sunt un prost.

I.: *Nu este atât de evident pentru mine că nu te ascult. Îmi pare că te ascult pe tine și în același timp mă gândesc la ce aud. Nu este posibil să fie așa?*

U.G.: Este imposibil. Doar o singură acțiune este posibilă pentru tine: gânditul. Nașterea gândului însăși este acțiune. Gânditorul care spune că se uită la cauză-și-efect este el însuși gând. Gândul creează spațiul dintre gânditor și gândurile sale, și apoi își spune: „Mă uit la gândurile mele.” Este posibil? Lasă ceea ce s-a întâmplat

în trecut, încearcă să te uiți la gândurile tale chiar în acest moment. Îți cer să faci ceva care este destul de simplu. Dacă tu îmi spui cum să te uiți la gând, eu voi fi studentul tău. Îți voi fi foarte recunoscător. În loc să te uiți la gând, tu te concentrezi asupra mea. Dacă repeți o mantra, aceea este gând. Repetiția mantrei este un alt gând. Ideea că aceste gânduri repetitive nu au reușit să producă starea pe care o vrei este un alt gând. Ideea că trebuie să găsești o nouă mantra sau să practici vreo tehnică care *merge* este un alt gând. Ce altceva este gândul? Vreau să știi.

I.: Dar toate religiile au subliniat importanța suprimării și controlării gândurilor care nu sunt de dorit. Altfel am coborî la nivel de animale.

U.G.: Ni s-a spălat creierul de secole de către oamenii sfinți că trebuie să ne controlăm gândurile. Fără gândit ai deveni un cadavru. Fără gândit oamenii sfinți nu ar avea cum să ne spună să ne controlăm gândurile. Ei ar da faliment. Au devenit bogați spunând altora să-și controleze gândurile.

I.: Dar, cu siguranță, există diferențe calitative în modul în care sunt controlate gândurile.

U.G.: Ai făcut aceste distincții în mod arbitrar. Gânditul este parte din viață și viața este energie. A bea un pahar de bere sau a fuma o țigară este exact la fel ca a repeta rugăciuni, cuvinte sfinte și scripturi. A merge la cârciumă și a merge la templu sunt exact la fel; sunt o

soluție la rezezeală. Tu atașezi semnificație specială rugăciunilor și templelor, pentru simplul motiv că este prejudecata ta și că te face să te simți superior celor care frecventează cârciumi și bordeluri.

I.: *Deci totul este o încercare de a modifica sau schimba în vreun fel condiționarea mea...*

U.G.: Condiționarea este tradiție. Cuvântul sanscrit pentru ea este *samskara*. Tradiția este ceea ce ești – ceea ce numești *tu*. Indiferent cum o modifici, ea continuă. În viață totul este temporar și încercarea de a da continuitate condiționării – care e bazată pe gând – este de natură patologică. Tu tratezi psihologicul și patologicul ca și cum ar fi două lucruri diferite. De fapt doar patologicul există. *Samskara* ta, condiționarea care te face să te simți separat de tine însuși și de lume, este patologică.

Unde este condiționarea asta despre care vorbești...? Unde sunt gândurile localizate? Nu sunt în creier. Gândurile nu sunt produse de creier. Mai degrabă creierul este ca o antenă care culege gânduri pe o lungime de undă comună, o sferă a gândului comună.

Toate acțiunile tale, fie că te gândești la Dumnezeu, fie că bați un copil, izvorăsc din aceeași sursă – gânditul. Gândurile înseși nu pot face rău. Dar atunci când încerci să folosești, să cenzurezi, și să controlezi acele gânduri spre a obține ceva, problema ta începe. Nu ai ce face decât să folosești gândul spre a obține ceva ce vrei în lumea aceasta. Când însă cauți să obții ceva ce nu există – Dumnezeu, fericire, iubire etc. – prin gând, reușești doar

să opui un gând altuia, creând suferință pentru tine și pentru lume.

Când structura gândului, presată în serviciul fricii și al speranței, nu poate obține ceea ce vrea, sau nu poate fi sigură că o obține, introduce ceea ce tu numești „credință”. Unde este nevoia de credință? Când convingerile tale nu te-au dus nicăieri, ți se spune că trebuie să cultivi credința. Cu alte cuvinte, trebuie să ai speranță. Fie că urmărești pe Dumnezeu, extazul, pacea minții, sau, mai tangibil, fericirea, sfârșești prin a te baza pe speranță, pe credință. Aceste dependențe sunt dovada eșecului tău de a obține rezultatele dorite.

I.: Care este relația dintre condiționarea gândului și ceea ce numim dorință?

U.G.: Dorințele tale, ca și gândurile tale în general, se cer a fi suprimate și controlate cu orice preț. Această cale doar îi îmbogățește pe oamenii sfinți. De ce naiba vrei să fii în ceea ce numești „stare fără-de-dorințe”? Pentru ce? Te asigur că atunci când nu vei avea dorințe vei fi cărat mort către locul de îngropăciune.

Nouă ni s-a spus de către oamenii sfinți că a avea dorințe este greșit. Ele trebuie să fie suprimate sau schimbate în dorințe de ordin mai înalt, „transformate”. Acestea sunt baliverne. Ori îți împlinești acele dorințe, ori nu reușești să-ți împlinești acele dorințe. Așa se pune problema. În oricare caz dorința va apărea. A încerca să nu faci nimic este la fel de inutil. A nu face nimic este parte din strategia ta generală de a obține ceva. Trebuie să se ardă singură. *Samskara*, sau condiționarea, deși este

capabilă să ardă, *nu poate fi văzută*. Nu te poți uita la dorință niciodată. Să vezi dorința te-ar orbi. Cultura ta, filozofia ta, societatea ta te-au condiționat, și acum te gândești că poți schimba sau modifica în vreun anume fel condiționarea aceea. Este imposibil, pentru că tu ești societatea.

I. : *Noi nu vrem să fim liberi de condiționare. Este prea înspăimântător de contemplat. Suntem prea nesiguri.*

U.G.: Fiecare gând care se naște trebuie să moară. Este ceea ce se cheamă dorința morții. Dacă un gând nu moare, el nu poate renaște. Trebuie să moară, și odată cu el, mori și tu. Dar tu nu mori cu fiecare gând și cu fiecare respirație. Tu înnădești fiecare gând cu următorul, creând o falsă continuitate. Problema este *acea* continuitate. Nesiguranța ta izvorăște din refuzul tău de a vedea în față natura temporară a gândului. Este ceva mai ușor să vorbesc cu cei care au încercat controlul gândului – care au făcut ceva *sadhana* – pentru că ei experimentează zădărnicia ei și pot vedea unde rămân „atârnați”.

I. : *Presupun, atunci, că tradiția și condiționarea au creat dilema morală pentru noi...?*

U.G.: Numai omul care este capabil de imoralitate poate vorbi de moralitate. Pentru mine nu există imoralitate. Eu nu pot să mă așez și să predic moralitatea. Asta-i tot. Eu nu iau poziții morale deloc. Cel care vorbește despre morală, iubire și compasiune este un escroc.

Moralitatea ta sau lipsa ta de moralitate nu este de nici o importanță în comparație cu faptul că ești *mort*. Tu

mereu operezi în și prin memoria ta moartă. Memoria nu este nimic mai mult decât același vechi nonsens repetându-se pe sine, atâta tot. Tot ce știi sau poți ști vreodată este memorie, iar memoria este gând. Gânditul tău neconținut doar îți dă continuitate. De ce trebuie să faci asta tot timpul? Nu merită. Te epuizezi singur. Când există o cerință să gândești, este de înțeles. De ce trebuie să te separi pe tine însuși de acțiunile tale și să-ți spui tot timpul: „Acum sunt fericit”, „Acum simt că sunt dorit”, „Acum mă simt singur”. De ce? În mod constant îți monitorizezi și cenzurezi acțiunile și sentimentele: „Acum simt asta, acum simt ailaltă”, „Vreau să fie aia”, „Nu ar fi trebuit să fac aia”. Te amesteci peste viitor sau prezent neîncetat, nepăsător față de prezent. Viitorul nu există în relație cu problema ta. Orice soluție la care te gândești este în viitor și de aceea este inutilă. Dacă se poate întâmpla ceva, trebuie să se întâmple *acum*. Cum însă tu nu vrei să se întâmple nimic *acum*, amâni mereu pentru ceea ce ai numit „viitor”. Ceea ce ai de fapt în prezent este *frică*. Apoi începe întreaga căutare epuizantă a unui mod de a fi liber de frică. Chiar vrei *acest* fel de libertate? Eu zic că nu vrei.

Oricare ar fi lucrul de care vrei să fii liber, din oricare motiv, este chiar lucrul care te poate elibera. Trebuie să fii liber chiar de lucrul de care vrei să fii liber. Mereu ai de a face cu o pereche de opuse; așa că a fi liber de unul înseamnă a fi liber de celălalt, de opusul său. În cadrul opuselor nu există libertate. De aceea eu spun mereu: „Nu aveți nici o șansă...” De asemenea, omul care nu este interesat de moralitate nu va fi interesat de imo-

ralitate. Răspunsul la egoism se află în egoism, nu într-o stare fictivă opusă numită fără-de-sine. Libertatea de mânie se află în mânie, nu în non-mânie. Libertatea de lăcomie se află în lăcomie, nu în non-lăcomie.

Toată treaba religioasă nu este altceva decât coduri morale de conduită: trebuie să fii generos, plin de compasiune, iubitor, pe când tot timpul rămâi lacom și aspru. Codurile de conduită sunt puse de societate pentru propriile interese, sacre sau profane. Nu-i nimic religios în ele. Omul religiei pune preoți, cenzori, înăuntrul tău. Acum polițistul a fost instituționalizat și pus în afara ta. Codurile și structurile religioase nu mai sunt necesare; totul există în codul civil și în cel penal.

Nu mai este nevoie să te deranjezi în legătură cu acești oameni ai religiei; sunt depășiți. Dar ei nu vor să-și piardă jugul de pe oameni. Este afacerea lor; este în joc pâinea și bunăstarea lor. Nu-i nici o diferență între polițist și omul religiei. Este puțin mai dificil cu polițistul, pentru că, spre deosebire de autoritatea interioară sponsorizată de omul religiei, el se află în afara ta și trebuie mituit.

I.: Neputința omului obișnuit de a rezolva aceste dileme esențiale este recunoscută de multe religii. De aceea căutătorii sunt direcționați către un înțelept, salvator sau avatara. Însă tu negi chiar și această sursă de ajutor și inspirație, nu-i așa?

U.G.: Când suferi profund și ești foarte deprimat, corpul adoarme. Este modul naturii de a se ocupa de situație. Sau folosești cuvinte repetitive drept somnifer – ceea ce tu numești *japa* – și adormi adânc. Invențezi un

nume ca Rama, îl repeți la nesfârșit și speri să obții vreun beneficiu. În primul rând l-ai inventat pe Rama. Rama nu există decât ca figură istorică. Ai creat monstrul, îl venerezi și apoi spui că nu poți ieși din situație. Pe mine nu mă deranjează dacă continui cu al tău *Ram Nam...*

I.: Repetarea numelor sfinte este un efort sincer de a găsi ceva care să transceandă efemerul, ceva mai permanent...

U.G.: Nu există permanență. Străduința ta de a obține fericire permanentă și plăcere neîntreruptă face doar să sugrume corpul, fiind violentă cu el. Căutarea ta după fericire reușește doar să distrugă sensibilitatea și inteligența sistemului nervos. A vrea ceea ce nu există – chesitiile romantice, religioase, spirituale – adaugă doar inerție falsei continuități care distruge corpul. Perturbă în mod radical echilibrul chimic al corpului. Corpul, care este interesat doar de supraviețuire și procreare, le tratează pe amândouă, plăcerea și durerea, la fel. Tu ești cel care insistă să oprească durerea și să extindă plăcerea. Răspunsul corpului la plăcere și la durere este același – gemeni.

Ce vrea corpul? Nu vrea nimic altceva decât să funcționeze. Toate celelalte lucruri sunt invenții ale gândului. Corpul nu are o existență independentă a sa separată de plăcere și de durere. Diferitele vibrații care afectează corpul pot diferi în intensitate, dar tu ești cel care le împarte în bune și rele.

Vibrațiile care lovesc corpul tu le traduci în mod constant în experiențe. Tu atingi masa și „este tare”, atingi perna și „este moale”, atingi mâna femeii și „este

sexy". Fără traducerea constantă a activității senzoriale nu ai cum să știi dacă ceva este tare, sau moale, sau sexy. Inteligența naturală a corpului „procesează” corect inputul senzorial fără să fie nevoie ca tu să faci ceva. Este ca atunci corpul se întoarce de mai multe ori în timpul somnului fără ca tu să fii conștient de asta, cu atât mai puțin să încerci să-l controlezi. Corpul se descurcă singur.

Tu interferezi tot timpul cu funcționarea naturală a sistemului nervos. Când o senzație îți lovește sistemul nervos, primul lucru pe care tu îl faci este să o numești și să o categorisești ca plăcere sau durere. Următorul pas este acela că vrei să *continui* senzațiile plăcute și să oprești senzațiile neplăcute. În primul rând, recunoașterea senzației ca plăcere sau durere este ea însuși dureroasă. În al doilea rând, efortul de a extinde viața unui fel de senzație, plăcerea, și de a opri un alt fel de senzație, durerea, este de asemenea dureros. Ambele activități sugrumă corpul. În natura însăși a lucrurilor fiecare senzație are propria sa intensitate și durată. Efortul de a extinde plăcerea și de a opri durerea reușește doar să distrugă senzitivitatea corpului și abilitatea sa de a răspunde senzațiilor. Deci ceea ce faci este foarte dureros pentru corp.

Dacă nu ai căuta să faci ceva cu senzațiile, vei descoperi că ele trebuie să se dizolve în ele însele. Asta vreau să zic atunci când vorbesc despre „ionizarea gândului”. Asta înțeleg prin naștere și moarte. Nu există „moarte” pentru corp, doar dezintegrare. Gândul fiind material, tot ceea ce urmărește este material. De aceea așa-zisele tale căutări spirituale nu au nici un sens. Nu mă înțelege

greșit, nu zic să nu folosești gândul ca să obții ceea ce ai nevoie; nu ai altă unealtă la dispoziție.

Așadar, corpul este interesat numai de supraviețuirea sa. Tot ce este necesar pentru viață sunt supraviețuirea și sistemul reproductiv. Asta este calea naturii. *De ce* viața vrea să se reproducă este o altă chestiune. Singura cale prin care organismul uman poate supraviețui și asigura reproducerea sa este prin gând. Așa că gândul este foarte important și chiar esențial organismului viu. Gândul stabilește dacă se acționează sau nu se acționează. Toate animalele au aceste gânduri pentru supraviețuire, dar, în cazul omului, este introdus factorul recunoașterii, complicând enorm totul. Noi am suprapus peste funcționarea senzorială naturală o interminabilă verbalizare.

Corpul nu este deloc interesat de chestiunile psihologice sau spirituale. Mult lăudatele voastre experiențe spirituale n-au nici o valoare pentru organism. De fapt ele sunt dureroase pentru corp. Iubire, compasiune, *ahimsa*, înțelegere, fericire, toate aceste lucruri pe care religia și psihologia le-au pus înaintea omului, fac doar să sporească surmenajul corpului. *Toate* culturile, fie că sunt din Orient fie că sunt din Occident, au creat această situație deformată și au transformat omul într-un individ nevrotic. În loc să fii ceea ce ești – brutal – tu urmărești opusul fictiv plasat înaintea ta – blândețea. A accentua ceea ce *ar trebui* să fim cauzează numai surmenaj, dând inerție la ceea ce suntem deja de fapt. În natură vedem animalele câteodată violente și brutale, și altădată blânde și generoase. Pentru ele nu este nici o contradicție. Însă omului i s-a spus că trebuie să fie me-

reu bun, blând, iubitor și niciodată lacom sau violent. Noi accentuăm numai o parte a realității, deformând prin asta întreaga imagine. Această încercare de a avea una fără cealaltă creează surmenaj imens, suferință, durere și mizerie pentru om. Omul trebuie să privească în față violența necesară în viață; trebuie să ucizi ca să trăiești, o formă de viață trăiește pe seama alteia. Și cu toate acestea voi ați condamnat uciderea.

I.: Dacă nu te deranjează, aș vrea să discut un alt subiect cu tine. Care este legătura dintre somnul adânc și moarte? În ambele cazuri „eu”-ul este absent și totuși ele par diferite.

U.G.: De ce vorbești despre somnul adânc? Dacă există somn adânc, nu este posibil pentru persoana care doarme să știe ceva despre el. Așa că nu vorbi despre somn adânc; este ceva ce nu poți cunoaște niciodată. Adevăratul somn profund, natural, adânc, care este normal pentru corp nu are nimic de-a face cu frazele poetice precum „a muri față de toate zilele de ieri”. La cel mai profund nivel de odihnă sau somn adânc, întregul corp trece printr-un proces de moarte, și el va putea sau nu va putea să revină la vigoarea și la starea de veghe normală. Dacă se întoarce și este reînviat, înseamnă că întreg corpul nu și-a pierdut abilitatea de a reîntineri. Ceea ce a rămas acolo după moartea sa are libertatea de a merge mai departe după reînnoirea sa. De fapt ești născut și dat morții cu fiecare respirație a ta. Asta se înțelege prin moarte și renaștere.

Structura ta de gândire neagă realitatea morții. Ea caută continuitate cu orice preț. Eu nu îți vorbesc despre

somnul profund sau despre orice altă teorie, dar scot în evidență că dacă mergi suficient de adânc „eu”-ul dispare, corpul trece printr-o moarte clinică, și că, în unele cazuri, corpul se poate reînnoi. În acel moment întreaga istorie a individului, localizată în structura genetică a corpului, nu se mai separă pe sine de viață și cade în propriul ei ritm. De atunci încolo nu se poate separa pe sine de nimic.

Ceea ce experimentezi în somnul tău superficial comun este natura care îndepărtează gândurile pentru ca atât corpul cât și creierul să se poată odihni. Dacă gândurile nu ar fi împinse în regiuni subterane, nu ar exista somn. Dar după acest somn adânc, nu mai există somn pentru corp. Entitatea care a fost acolo înainte și care își spunea sieși: „Acum sunt adormit” și „Acum sunt treaz”, nu se mai găsește. În starea de conștiință nu mai poți crea această diviziune între treaz și adormit. Deci nu te preocupa să teoretizezi despre „stări fără-de-gânduri” – când gândul este terminat, tu mori. Până atunci întreaga discuție despre stări fără-de-gânduri este produsul protestului gândului care încearcă să-și dea sieși continuitate prin a crede și a căuta o „stare fără-de-gânduri”. Dacă te-ai închipuit vreodată a fi într-o stare fără-de-gânduri, înseamnă că gândul a fost acolo.

I.: Yoghinii susțin că este posibil să se extindă conștiința normală din starea de a-fi-treaz în zone păzite de obicei de somn, adică în inconștient.

U.G. : Nu ai nevoie să practici vreo tehnică yoga ca să experimentezi aceste lucruri. Luând droguri poți avea

toate acele experiențe. Nu susțin deloc drogurile, la fel cum nu susțin yoga. Doar subliniez că toată experiența este născută de gând și, în toate cele esențiale, este identică. Dacă aceste stări induse de yoga sau de droguri tu le numești stări pline de extaz, mai profunde, sau în orice caz mai plăcute decât experiențele „comune”, tu întărești ego-ul și fortifici structura separativă prin aceea că îți irosești gândurile traducând senzațiile în plăcute și dureroase și în înalte și joase. Orice experimentezi tu ca energie este energie indusă de gând.

I.: Ceea ce spui tu este chiar opusul a ceea ce religiile și sfinții au ...

U.G.: Cărțile pot zice ce vor. „Maestrii” pot zice ce vor. Pentru ei este avantajos. Ei fac un negoț murdar cu mărfuri falsificate.

I.: Dar ei zic ...

U.G.: Lasă-i pe ei. Ce ești tu în esență? Tu ce ai de spus? Tu nu ai nimic de spus. Să stai pe scaun și să citezi pe altul este ușor, dar nu se va întâmpla nimic bun.

Uite. În starea asta nu există nici o diviziune. Situația noastră este aceea că eu nu pot transmite și tu nu poți recepta faptul. În plus față de asta, tu ai mers un pas mai departe și ai creat o problemă și mai complexă pentru tine plasând starea nedivizată în afara ta așa cum te afli; asta presupune căutare. A căuta înseamnă a fi isteț. Căutatul păcii tocește pacea deplină și naturală a corpului. Cunoașterea și căutarea ta sunt lipsite de sens pentru că

nu există nimic adevărat în diviziunea pe care ai creat-o în jurul tău.

I.: Deoarece ești în dezacord cu unele din marile învățături în unele privințe, este oare acesta un motiv să măhuri brutal cu toată moștenirea spirituală a omenirii?

U.G.: Este toată lipsită de valoare în ceea ce te privește pe tine. Este un meniu fără mâncare. Este în întregime o tarabă de vânzător ambulant. A avut ca urmare ipocrizie și comercialism. Ceva este radical greșit în privința ei. Dacă ceva este bun, nu poate produce nimic rău. Evident, religiile sunt false – religia, spiritualitatea, societatea, tu, proprietatea ta, motivele și valorile tale, [totul este fals] în întregime.

I.: Se poate ca mijloacele să fi fost corupte, așa cum spui tu. Dar țelul – extazul – pare a fi o chemare fundamentală. Nu este așa?

U.G.: Extaz – ce este acela? Ești tu într-o stare de extaz? Tu spui că *atma* este plin de extaz, citând din tot soiul de *guru* și din *Mandukya Upanishad*. Este fals, mâncare mizeră. Nu este nevoie să înghiți tot acest nonsens ca să fii liber de el. Nu-i nevoie să fi fost beat ca să știi că ți-e mai bine treaz.

I. : Dar este extraordinar să citești scripturile, sunt inspiratoare...

U.G.: Ce înseamnă pentru tine toate aceste cuvinte? Ce înseamnă pentru tine toate aceste cuvinte sanscrite?

Nu începe să repeți ceea ce ai citit. Ce ai tu de spus cu privire la modul în care tu funcționezi chiar acum? Asta este foarte important, nu ceea ce Shankara sau altcineva a spus. Eu nu sunt aici ca să te învăț ceva. Acesta nu este un exercițiu didactic sau educativ. Faptul că ai ales să vii aici și să pui aceste întrebări înseamnă că toți acești *guru* și scripturile te-au dezamăgit, nu-i așa? Dacă nu ai veni aici, te-ai duce în altă parte. Cuvintele au pentru tine doar un înțeles vag, abstract; de altfel, ele nu au nici o relevanță pentru tine.

I.: Toate astea au fost un pic dezamăgitoare. Pot să plec și să continuăm conversația mâine?

U.G.: Desigur.

I.: Mulțumesc.

U.G.: Unde este spațiul? Există spațiu fără cei patru pereți? Ce îți spune ție că există ceva numit spațiu? Nu repeta ceea ce alții au răspuns la această întrebare! Fără gând există spațiu? Nu există. Gândul creează timpul la fel ca și spațiul. În clipa în care se ivește gândul, apar timpul și spațiul.

Gândul l-a creat pe „mâine”. Te simți fără speranță pentru că ai creat speranța zilei de mâine. Singura ta șansă este acum – nici o speranță nu este necesară. Nici ideea de sine (*atma*) nu este validă. Eu am încercat din greu să găsesc unul. Am fost îndrumat greșit de către filosofi.

Gândul este corpul, gândul este viața, gândul este sexul. Tu ești gândul. Gândul este tu însuși. Dacă nu

există gând, tu nu existi. Nu există lume, dacă gândul nu există.

I.: Dumnezeu, ce încâlceală! Cum pot să mă salvez de toate astea? Destinul pe care îl văd este destul de trist.

U.G.: Tu trebuie să fii salvat de însăși ideea că trebuie să fii salvat. Trebuie să fii salvat de salvatori, mântuit de mântuitori. Dacă e să se întâmple, trebuie să se întâmple *acum*. Cuvintele mele nu pot pătrunde smintea-lă dinlăuntrul tău. Demența căutării spirituale este cea care te face neclintit și impenetrabil la cuvintele mele. Linia dintre un nebun și un mistic este una foarte, foarte subțire. Nebunul este privit ca un caz clinic, însă celălalt, misticul, este la fel de patologic.

Uită de mătăanii, de scripturi, de cenușă pe frunte. Când vezi pentru tine însuși absurditatea căutării tale, întreaga cultură este redusă la cenușă în interiorul tău. Atunci ești în afara ei, tradiția este terminată pentru tine. Gata cu jocurile. *Vedanta* înseamnă sfârșitul cunoașterii. Deci de ce să scrii și mai multe cărți sfinte, să deschizi mai multe școli, să păstrezi mai multe învățături? Arde-rea în interiorul tău a tot ceea ce vrei este înțelesul cenușii. Când nu știi nimic, spui multe. Când știi ceva, nu mai este nimic de spus.

I.: Starea de a-nu-ști pe care tu o descrii este legată de un alt nivel de conștiință. Ce are ea de-a face cu mine, o normală persoană nevrotică?

U.G.: Care niveluri de conștiință? Nu există niveluri de conștiință. Conștiința nu este diferită în starea de

96

veghe de cea din starea de somn. Chiar și în vreme ce stai aici tu visezi. Nu poate exista visare fără imagini. Când stai lungit în pat o numești visare, când stai cu ochii deschiși o numești altfel, atâta tot. Pentru mine aceste imagini sunt absente, fie că sunt în „stare de veghe” fie că sunt în „stare de somn”. Eu nu pot forma niciodată o imagine. La mine nu contează dacă ochii sunt închiși sau deschiși. Singurul lucru care există în această conștiință individualizată este reflexia precisă a ceea ce îi este prezentat. Nu o numești. Mișcarea sau dorința de a ști ce este ceea ce îi este prezentat pur și simplu nu există. Eu nu am cum să cunosc sau să experimentez această așa-numită stare de veghe. Pot să explic mecanic starea de veghe, dar asta *nu implică* existența unui *cineva care știe că este treaz*. Explicațiile nu valoarează nimic. De aceea eu repet că starea ta naturală este una de „a-nu-ști”.

I.: Majoritatea școlilor religioase și psihologice recomandă expansiunea sau intensificarea conștiinței ca mijloc către o viață mai împlinită, de exemplu, prin terapie. Asta este ceea ce spui tu – un fel de terapie a conștiinței?

U.G.: Nu. Conștiința este o simplă activitate a creierului. Nu poate fi folosită pentru a aduce vreo schimbare, inclusiv una terapeutică. Noi am suprapus un proces de numire peste această conștiință fiziologică naturală, o conștiință pe care o avem în comun, fiindcă veni vorba, cu celelalte animale. Conștiința și mișcarea sau tendința din tine de a produce o schimbare în tine sunt două lucruri complet diferite. Diferența nu poate fi percepută de

tine, pentru că nu există percepție fără cel care percepe. Poți deveni conștient de ceva fără mijlocirea memoriei și gândului? Memoria este cunoaștere. Chiar și sentimentele tale sunt memorie. Stimulul și răspunsul formează o mișcare unitară - ele nu pot fi clar separate.

Cu alte cuvinte, nu poți nici măcar să diferențiezi stimulul de răspuns; nu există linie de separare, decât atunci când gândul intervine și creează una. Gândul, ca memorie și cunoaștere, a creat acest mecanism. Singurul mod în care se poate perpetua pe sine este acela de a aduna cunoaștere, de a ști mai mult și tot mai mult, de a pune mai multe și tot mai multe întrebări. Câtă vreme cauți, vei pune întrebări, și mecanismul întrebării nu face decât să adauge inerție procesului de numire.

I.: Hai să nu subevaluăm gândul. El poate cuprinde multe lucruri minunate ...

U.G.: Gândul nu poate cuprinde niciodată mișcarea vieții, este mult prea lent. Ele două sunt ca trăsnetul și tunetul. Apar simultan, dar sunetul, călătorind mult mai încet decât lumina, ajunge la tine mai târziu, creând iluzia a două evenimente separate. Doar senzațiile și percepțiile fiziologice naturale se pot mișca odată cu curgerea vieții. Nu se pune problema de a captura sau de a conține acea mișcare. Nouă ne place să folosim cuvântul conștiență la repezeală, ca și cum am fi intim familiari cu ea. De fapt, conștiența este unul din lucrurile pe care nu le vom ști niciodată.

I.: Deci încercările de a suspenda gândul în speranța că vom deveni pur conștienți sunt născociri?

U.G.: Eu spun că devenim conștienți de ceva doar prin memorie, cunoaștere. Altfel spațiul și conștiența separativă pe care cunoașterea o creează nu există. Nu se poate să te uiți la ceva fără interferența cunoașterii. Ca să te uiți ai nevoie de spațiu, iar gândul creează acel spațiu. Așa că spațiul însuși, ca dimensiune, există doar în calitate de creație a gândului. Gândul de asemenea a încercat să teoretizeze despre spațiul pe care l-a creat, inventând „continuul spațiu-timp”. Timpul e un cadru de referință independent. Nu există o continuitate necesară între el și spațiu.

Gândul a inventat de asemenea opusul timpului, „acum”-ul, „eternul acum”. Prezentul există doar ca o idee. În clipa în care încerci să te uiți la prezent, el a fost deja adus în cadrul trecutului.

Gândul va folosi orice truc de sub soare ca să dea inerție propriei sale continuități. Tehnica lui esențială este să repete același lucru iar și iar; asta-i dă iluzia permanenței. Această permanență este sfărâmată în momentul în care falsitatea continuului trecut-prezent-viitor este văzută. Viitorul nu poate fi nimic altceva decât continuarea modificată a trecutului.

I.: *Aceste căutări filozofice par doar să complice lucrurile. Nu este posibil să trăiești simplu cu natura, să te uiți la nori și copaci ...?*

U.G.: Copacul despre care vorbești nu poate fi capturat de gând. Dacă structura gândirii tale nu poate să se oprească și să centreze reflecția pe copac, nu ai cum să te uiți la copac deloc. Cu alte cuvinte, copacul se uită de

fapt la tine, nu viceversa. Nu încerc să mistific. Lucrul important de văzut este falsa separație dintre tine și copac, nu cine se uită la cine. Abordarea realității „pozitiv” sau „negativ”, cum încearcă filozofii să facă, nu are sens. Prăpastia creată de gând rămâne, indiferent ce abordare ai.

Gândul a creat toate aceste diviziuni, făcând posibilă ceea ce tu numești experiență. Omul care s-a eliberat de toate diviziunile din conștiință nu are experiențe, nu are relații „pline de iubire”, nu chestionează nimic, nu se gândește că e un om care și-a realizat sinele și nu e blocat pe dorința de a ajuta pe altcineva.

Repet, întreaga problemă a fost creată de cultură. Ea a creat această diviziune nevrotică în om. Cândva, pe parcurs, omul s-a separat pe sine și a experimentat pentru prima oară conștiința de sine – pe care celelalte animale nu o au. Asta a creat suferință pentru om. Acesta este începutul sfârșitului omului.

Individul care reușește, prin noroc, să se elibereze de această conștiință de sine, nu mai experimentează o existență independentă. El este ca oricare alt lucru existent. Ceea ce se întâmplă în mediul înconjurător se repetă într-un asemenea individ fără cunoaștere. Odată ce gândul s-a ars pe sine, nimic din ceea ce creează diviziune nu poate rămâne acolo.

Atunci când gândul se naște, dezintegrarea sau moartea gândului se naște și ea. De aceea nu este natural ca gândul să prindă rădăcină. Doar prin menținerea conștiinței separative în om gândul poate să se împotrivească funcționării armonioase a corpului. Să modelezi omul în termeni religioși sau psihologici înseamnă să mergi

împotriva extraordinarei inteligențe a acestui corp minunat. Mișcarea gândului este cea care te ține departe de starea ta naturală și creează această diviziune.

Există oare vreo cale prin care putem să experimentăm realitatea? Cu atât mai puțin să o comunicăm? Uită de „realitatea ultimă”; nu ai cum să experimentezi realitatea a ceva. Experimentarea realității „de la o clipă la alta” este de asemenea o stare a minții indusă de către gând.

I.: Este dificil pentru noi să te ascultăm, pentru că ceea ce spui subminează însăși baza comunicării...

U.G.: Nu poți asculta pe nimeni fără să interpretezi. Nu există o „artă a ascultării pure”. Poți să stai aici și să vorbești pentru tot restul vieții tale fără să ajungi nicăieri. Fără un punct comun de referință – care este o altă invenție a gândului – cum poți comunica și împărtăși experiențe? Pur și simplu nu este posibil. Oricum, nu există nimic de comunicat.

Tu vrei să folosești comunicarea ca să te ajute să ieși din suferința în care te afli. Acesta este singurul tău interes. Să ieși din situația ta este singurul tău țel. De ce? De ce vrei să ieși din situația ta? Vrerea de a ieși din situații este ceea ce a creat problema de la bun început. Vrerea de a te elibera de povară este de fapt problema. Eu nu recomand nimic; a face sau a nu face duc la același rezultat: suferință. Deci a nu face nimic nu este diferit de a face ceva. Atâta timp cât vei fi conștient de povara aceea – a cărei existență eu o neg – va trebui să te lupți să fii

liber de ea. Nu se poate altfel. Orice faci este parte din mecanismul gândului.

Căutarea ta după fericire prelungește nefericirea ta.

I.: Există o forță a certitudinii și a autorității în ceea ce spui tu. Noi vrem să știm ...

U.G.: De la cine vrei să știi? Nu de la mine. Eu nu știu. Dacă tu presupui că eu știu, te înșeli amarnic. Eu nu am cale de a ști. Ceea ce există acolo, în tine, este doar mișcarea cunoașterii vrând să știe mai mult și tot mai mult. „Tu”, adică structura separativă, poate continua doar atâta timp cât există o cerință de a cunoaște. Acesta este motivul pentru care pui aceste întrebări, nu ca să afli ceva pentru tine. Nimic din ceea ce tu însuși îți poți spune nu poate schimba situația ta nefericită. De ce s-ar întâmpla ceva? Sau nimic?

Cerința de libertate, fie ea exterioară sau interioară, există în noi de multă vreme. Ni s-a spus că această cerință este sacră, un lucru nobil. Am fost iarăși îndrumați greșit?

Cerința de a fi liber este cauza problemelor tale. Tu vrei să te vezi ca fiind liber. Cel care zice „Nu ești liber” este același care îți spune că există o stare de „libertate” de căutat. Dar căutarea este sclavie, însăși negarea libertății. Eu nu știu nimic despre libertate, pentru că nu știu nimic despre mine însumi, liber, sclav, sau altcumva. Libertatea și cunoașterea de sine sunt legate. Întrucât eu nu mă cunosc pe mine și nu am cale de a mă vedea pe mine, exceptând prin cunoașterea dată de cultură, pro-

blema de a vrea să fii liber nu se pune deloc. Cunoașterea pe care o ai despre libertate neagă însăși posibilitatea libertății. Când încetezi să te uiți la tine prin cunoașterea pe care o ai, cerința de a fi liber de acel sine dispăre.

I.: Mințile noastre obișnuite sunt prea zăpăcite pentru a realiza pe deplin ceea ce zici tu. Doar o minte profund liniștită poate începe să te înțeleagă. Nu este așa?

U.G.: Liniștea minții este ridicolă. Nu există așa ceva. Este un alt truc creat de cerința de a fi liber. Ceea ce există este cerința constantă de a fi liber. Nimic altceva. Cum ai putea să fii liber de memorie, și de ce ai vrea să fi astfel? Memoria este absolut esențială. Problema nu este a avea memorie, ci tendința de a folosi memoria pentru a promova interesele tale „spirituale”, sau ca mijloc de a găsi fericirea. A încerca să fii liber de memorie este retragere, iar retragerea este moarte.

Nu există nimic de cunoscut. Afirmația că nu există nimic de cunoscut este o abstracție pentru tine, pentru că tu cunoști. Pentru tine a nu cunoaște este un mit. Ceea ce există în tine nu este a-nu-cunoaște, ci cunoașterea proiectând o stare de a fi liberă de cunoscut. Cerința ta de a fi liber de cunoscut este cea care creează problema. Atât timp cât noțiunea „Eu trebuie să fii asta” există, tot atât timp ceea ce eu sunt de fapt va continua să fie.

I.: Deci plăsmuirea despre non-existența persoanei ideale, societate sau stat este ceea ce mă condamnă și mă fixează unde sunt. Credința mea în ceea ce nu sunt determină ceea ce de fapt sunt. Așa este?

U.G.: Într-adevăr. Și cel mai mare ideal, cel mai impozant, perfect și puternic este, desigur, Dumnezeu. Este o invenție a minților înfricoșate. Minteă umană are multe invenții distructive în cont. Cea mai distructivă și cea care te-a corupt pe tine este invenția lui Dumnezeu. Istoria gândirii umane a produs sfinți, învățători, maeștri (*guru*), dumnezei (*bhagavan*), dar Dumnezeu este cea mai coruptă dintre toate invențiile. Omul deja își făcuse viața un chin, iar religia a făcut să fie și mai rău. Religia este cea care a făcut cu adevărat viața omului un chin.

I.: *Am observat o paralelă între mesajul tău și alte învățături, în special cea a lui J. Krishnamurti – și anume, când subliniezi structura gândului și abilitatea sa de a ne orbi. De ce este gândul așa de important?*

U.G.: Este important pentru că deși gândul controlează și determină fiecare acțiune a ta, el, în același timp, nu poate fi văzut el însuși de către conștiință. Tu poți gândi și poți teoretiza *despre* gând, dar nu poți percepe sau evalua gândul însuși. Oare tu și gândul sunteți două lucruri separate? Tu știi *despre* gând, dar nu știi gândul însuși. Există gândul separat de cunoașterea pe care o ai *despre* gând? Cam tot ce poți spune este: „Eu știu, eu am cunoaștere despre gândurile mele, despre experiențele mele, despre aceasta sau aceea” – asta-i tot ce poți face. Independent de asta, există gând? Cunoașterea ta despre gând este singurul lucru care există.

Deci tot ceea ce există este cunoașterea pe care ai acumulat-o despre gând. Nimic altceva nu există. Toate lucrurile observate, ca și observatorul însuși, sunt parte

din această cunoaștere despre gând. Ele sunt gânduri și „eu”-l este un alt gând. Dar nu există valoare individuală în gând; el nu este al tău, el aparține tuturor, ca și atmosfera. Cunoașterea este proprietate comună.

Ceea ce încerc să spun este că de fapt nu există individ. Există doar o anumită acumulare de cunoaștere – care este gând – dar nu un individ. Cunoașterea pe care o ai despre lucruri este tot ceea ce ești capabil să experimentezi. Fără cunoaștere nici o experiență de nici un fel nu este posibilă. Nu poți separa experiența de cunoaștere. „Eu”-l nu e ceva sacru; este totalitatea cunoștințelor tale și, din păcate, ești blocat cu ele. De ce ești interesat să separi cunoașterea pe care o ai despre tine însuși de orice ar fi ceea ce numești „tu”? Cunoașterea este tot ce există acolo. Unde este „eu”-l? Ai separat „eu”-l de cunoașterea pe care o are despre tine. Este o iluzie.

Similar, iluminarea nu are existență independentă, separată de cunoașterea despre ea. Nu există iluminare deloc. Ideea de iluminare este legată de schimbare, dar nu există nimic care să fie schimbat. Schimbarea admite timp; schimbarea *întotdeauna* necesită timp. Să schimbi, să elimini un lucru și să-l înlocuiești cu altul necesită timp. Ceea ce ești acum și ceea ce trebuie să fii sunt legate împreună de timp. Vei fi iluminat *mâine*.

Să luăm asta ca exemplu. Tu vrei să fii iluminat, vrei să fii „fără-de-sine”; ești asta și vrei să fii aia. Distanța dintre cele două este umplută cu timp, timp în care îți vei pune întrebarea repetitivă „Cum?”. Iluminarea ta sau „lipsa-de-sine” este mereu *mâine*, nu acum. Deci timpul este esențial, iar timpul este gând. Gânditul nu este acți-

une, nu este a face, ci doar a vrea. Tu nu ești gata să faci ceva, doar să reflectezi, ceea ce înseamnă doar să te gândești la. Structura gândirii tale, care este „tu însuși”, nu poate concepe posibilitatea ca ceva să se întâmple decât în timp. Această logică de eschivă este de asemenea aplicată de toată lumea în chestiunile spirituale, doar durata este mai mare. Se întâmplă într-o viață viitoare sau poate în rai; în orice caz, mâine. Și tot așa cum nu există mâine în aceste chestiuni, așa și punctul de referință, prezentul, nu există. Unde există el? În gând, care este trecutul. Nu se pune problema de a fi iluminat sau fără-de-sine „acum”, pentru că nu există „acum”, ci doar proiecția prezentului peste trecut.

Tu nu ai văzut niciodată un copac, doar cunoașterea ta pe care o ai despre copaci. Tu vezi cunoașterea, nu copacul. Întregul interes în a fi fără-de-sine este motivat de trecut. Atât timp cât există motivație, tot atât timp va fi o activitate centrată pe sine. Cu cât faci mai mult, cu atât devii mai egoist. A vrea să devii iluminat sau fără-de-sine este ceva foarte plin de egoism. Tu nu vrei libertate, nici nu vrei ca toată lumea să fie liberă, tu vrei „libertate” *pentru tine*. Cu o astfel de abordare, cum naiba vei fi liber? Nu vei fi liber.

CAPITOLUL IV

Nu există nimic de înțeles

U. G. Krishnamurti: Tu nu vei fi nicicând liber de egoism.

Interlocutor: *Bine, dar toți sfinții, salvatorii și toate religiile din toate timpurile ne-au îndemnat să fim non-egoști, să fim modești, să fim blânzi. Prin urmare, trebuie să fie posibil. Cum poți fi atât de sigur de un asemenea lucru?*

U.G.: Pentru mine, este limpede precum cristalul că ai inventat această idee de non-egoism ca să te protejezi pe tine însuși de ceea ce este real – egoismul tău. În orice caz, fie că crezi în non-egoism sau nu, tu rămâi egoist tot timpul. Așa-zisul tău non-egoism există doar în viitor, mâine. Și când „mâine” vine, este amânat până a doua zi, sau poate până în viața viitoare.

Privește problema în felul acesta: este ca orizontul. De fapt, nu există orizont. Cu cât te miști spre orizont, cu atât el se mută mai departe. Doar limitările ochilor sunt ceea ce creează orizontul. Însă nu există orizont. Tot așa, nu există non-egoism. Omul s-a torturat pe sine însuși cu această idee de non-egoism și a făcut posibil un trai ușor

pentru cei care vând această idee pentru a trăi, precum preoții și moraliștii.

Eu nu te condamn pe tine sau pe altcineva, doar arăt absurditatea a ceea ce faci.

Când energia consumată în căutarea a ceva ce nu există (precum non-egoismul) este pusă în mișcare, problema ta devine simplă, indiferent care ar fi aceasta. Vei înceta să-ți crezi probleme pe planul material și asta este singurul plan care există.

I.: Da, dar ce zici de cei care caută nu o abstracție iluzorie, ci pur și simplu fericire?

U.G.: Căutarea lor a fericirii nu este diferită de căutările spirituale. Este căutarea plăcerii, spiritualitatea fiind plăcerea cea mai mare, supremă.

I.: Deci această căutare trebuie să dispară?

U.G.: Nu spune că ar trebui să dispară. A vrea ca egoismul să dispară este parte din căutarea egoistă a unei stări mai pline de plăcere – non-egoismul. Niciuna nu există. De aceea tu ești etern nefericit. Căutarea ta a fericirii te face nefericit. Amândouă, țelul spiritual și căutarea fericirii sunt la fel. Amândouă sunt esențial egoiste, sunt căutări ale plăcerii. Dacă această înțelegere ar fi cumva în tine, atunci nu ai folosi deloc energia în direcția aceea.

Știi, eu am fost peste tot în lume, și am găsit că oamenii sunt exact la fel. Nu este nici o diferență. A deveni este cel mai important lucru pe lume pentru toți oamenii – a deveni ceva. Toți vor să devină bogați, fie material fie

spiritual, este exact la fel. Nu le separa; așa-zisul om spiritual este materialist. Tu poate crezi că ești superior pentru că tu te duci la templu și faci *puja*, dar femeia de acolo face *puja* în speranța de a avea un copil. Ea vrea ceva, așa că se duce la templu. La fel și tu; este exact la fel. Din motive sentimentale te duci, dar în timp va deveni rutină și dezgust pentru tine.

Ceea ce încerc să scot în evidență este simplu: activitățile tale spirituale și religioase sunt la bază egoiste. Asta este tot ce scot în evidență. Tu te duci la templu pentru același motiv pentru care te duci și în alte locuri – vrei un anumit rezultat. Dacă nu vrei nimic, nu există nici un motiv ca să te duci la templu.

I.: Dar marea majoritate a oamenilor merg la templu...

U.G.: De ce ești tu așa preocupat de ceea ce face majoritatea? Asta este problema ta și tu trebuie să o rezolvi. Nu-ți bate capul cu omenirea și cu toate miliardele de oameni din lume.

I.: Tu condamni cu cruzime tot ceea ce au spus oamenii până acum. Poate că și tu, în timp, vei fi de asemenea condamnat și distrus pentru ceea ce spui.

U.G.: Dacă ai curaj, eu aș fi chiar primul care să te salute. Dar nu trebuie să te sprijini pe cărțile tale sfinte – *Bhagavad Gita* sau *Upanișadele*. Tu trebuie să contesti ceea ce spun eu fără ajutorul așa-ziselor tale autorități. Tu pur și simplu nu ai curaj să faci asta pentru că te sprijini pe *Gita*, nu pe tine însuși. De aceea nu vei fi nicicând în stare să o faci. Dacă ai avea curajul, ai fi singura persoană

care ar putea să facă să fie fals ceea ce spun eu. Un mare înțelept ca Gaudapada o poate face, dar el nu este aici. Tu doar repeți ceea ce Gaudapada și alții au spus. În ceea ce te privește pe tine, este o afirmație fără valoare. Dacă ar fi fost un Gaudapada viu stând aici, el ar fi fost în stare să spulbere ceea ce spun, dar nu tu. Deci nu evada în generalizări fără sens. Trebuie să ai curajul să dovedești de unul singur netemeinicia a ceea ce spun eu. Ceea ce spun eu trebuie să fie fals pentru tine. Tu poți fi sau nu de acord cu ceea ce spun potrivit cu ceea ce vreun joker ți-a spus. Asta nu este ceva bun.

Eu nu fac decât să scot în evidență faptul că nu există soluții deloc, doar probleme. Dacă alții au spus același lucru ca și mine, de ce tu pui aici întrebări și cauți soluții? Uită de mulțime; eu vorbesc despre tine. Tu doar cauți metode noi, mai bune. Eu nu te voi ajuta. Eu zic „Nu te preocupa de soluții; încearcă să afli care este problema”. Problema este soluția; soluțiile nu îți rezolvă problema. De ce naiba cauți o altă soluție? Nu veni la mine pentru soluții. Asta este tot ce zic. Vei face din ceea ce spun o altă soluție, care să fie adăugată la lista ta de soluții, care sunt toate inutile când este vorba de a-ți rezolva de fapt problemele.

Ceea ce spun eu este valid și adevărat pentru mine. Dacă eu aș sugera *orice*, direct sau indirect, tu ai transforma-o într-o altă metodă sau tehnică. M-aș falsifica pe mine însumi dacă aș face vreo sugestie.

Oricine ar fi unul care ar sugera o cale de ieșire, acela nu este un tip onest. El o face pentru propria mărire de sine, poți fi sigur. El vrea pur și simplu să vândă un pro-

dus și speră să te convingă că al lui este superior altor produse de pe piață. Dacă un alt om vine și spune că nu există cale de ieșire, tu faci din asta o altă metodă. Este în întregime o încercare fără roade de a-ți întrece umbra. Și totodată nu poți rămâne pe loc. Asta este problema.

Din toate acestea tu inevitabil tragi concluzia că situația este fără speranță. În realitate tu creezi situația lipsită de speranță prin aceea că nu vrei cu adevărat să fii liber de frică, invidie, gelozie și egoism. De aceea simți că situația ta este fără speranță. Singura speranță stă în egoism, în lăcomie și în mânie, nu în opusul lor fictiv, adică practica non-egoismului, a generozității și a bună-tății. Problema, să zicem egoismul, este doar întărită de cultivarea opusului său fictiv, așa-zisa stare fără-de-sine.

A sta aici discutând aceste lucruri este ceva lipsit de sens, inutil. De aceea eu le spun mereu ascultătorilor: „Dispari, te rog!” Ceea ce vrei poți găsi în altă parte, dar nu aici. Du-te la templu, fă *puja*, repetă *mantră*, pune-ți în cap cenușă. Până la urmă vreun joker va apărea și va zice: „Dă-mi leafa pe o săptămână și eu îți voi da de repetat o *mantra* mai bună.” După aceea va veni un altul și îți va spune să nu faci aia, că aia este inutilă și că ceea ce zice el este mult mai revoluționar. El prescrie „conștiința fără alegere”, îți ia banii și construiește școli, organizații și centre tantrice.

I.: *De ce nu te-aș mătura și eu pe tine acum, ca pe praf, exact cum mături tu cu învățăturile și eforturile altora?*

U.G.: Nu mă vei spulbera niciodată; atașamentul pe care îl ai pentru autoritatea religiei te împiedică să pui la

îndoială orice, cu atât mai mult pe un om ca mine. Sunt sigur că nu mă vei contesta niciodată. Din această cauză ceea ce spun eu va crea inevitabil în tine o situație instabilă, nevrotică. Tu nu poți accepta ceea ce spun eu și nu ești în poziția de a respinge ceea ce spun. Dacă pielea ta nu ar fi foarte groasă, ai sfârși cu siguranță în azilul de nebuni. Tu pur și simplu nu poți și nu vei pune la îndoială ceea ce spun; pericolul este prea mare. Absolut *nimic* nu va penetra armura ta; *Gaudapada* îți pune la dispoziție mănuși, *Bhagavad Gita* o jachetă de piele strânsă pe corp, și *Brahmasutra* o vestă antiglonț. Așa că ești la adăpost și asta este tot ce te interesează. Nu poți spulbera ceea ce spun eu câtă vreme te bizui pe ceea ce altcineva a spus înainte.

Te rog, nu-mi spune că există mii de profeți și de înțelepți; există doar foarte puțini. Îi poți număra pe degete. Restul sunt doar oameni care râvnesc putere. Sfântul este un adept al puterii. Asta sunt majoritatea oamenilor. Dar acum, cu ajutorul drogurilor și al altor tehnici, sfântul a devenit dispensabil. Nu mai ai nevoie de preot sau de sfânt ca să te învețe meditația. Dacă vrei să-ți controlezi gândurile, pur și simplu iei un drog și uiți de ele, dacă asta e ceea ce vrei. Nu poți să dormi, iei un somnifer. Dormi o vreme, apoi te trezești. La fel faci când meditezi.

Nu mă asculta pe mine. Va crea în tine neliniște nenecesară. Va intensifica doar situația nevrotică în care ești prins deja. Luând de bună validitatea tuturor acestor chestiuni sfinte, nepunându-le la îndoială niciodată, cu atât mai puțin să o rupi cu ele, nu doar că ai învățat cum

să trăiești cu ele, ci de asemenea cum să le folosești în avantajul tău. Este o chestiune de a profita, nimic mai mult.

I.: Dacă toate acestea sunt așa, atunci de ce continui să vorbești?

U.G.: Nu are rost să mă întrebi de ce vorbesc. Vând sau promit eu ceva? Îți ofer eu pacea minții? Tu răspunzi spunând că îți alung prețioasa ta pace a minții. Din contră, eu îmi cânt cântecul meu, merg în felul meu, însă tu apari și încerci să-mi strici liniștea.

I.: Simt că dacă cineva ne poate ajuta, acela ești tu.

U.G.: Nu domnule! Orice aș face ca să ajut ar adăuga în plus la suferința ta. Continuând să mă ascuți pe mine, tu adaugi încă o nenorocire peste cele pe care le ai deja. În acest sens discuția pe care o avem nu-ți face bine deloc. Tu nu pari să realizezi că aici te joci cu focul. Dacă chiar vrei eliberare (*moksha*) aici și acum, o poți avea. Tu ești furie, egoism și toate astfel de lucruri; dacă acestea dispar, tu dispari. Este o dispariție fizică, nu abstractă, o moarte fizică reală.

I.: Tu spui că se poate întâmpla acum? Alții au spus...

U.G.: Nu-mi pasă de ceea ce au spus alții. Se poate întâmpla acum. Tu pur și simplu nu o vrei. Nu ai atinge-o nici cu un băț de trei metri. Dacă furia și egoismul, care sunt *tu* dispar, *moksha* este acum, nu mâine. Propria ta furie te va arde, nu radiatorul electric. Deci omul reli-

gios a inventat fără-de-sinele. Dacă acel fără-de-sine dispare, tu dispari. Prin urmare, a te elibera de oricare din aceste lucruri (adică lăcomie, egoism etc.) implică faptul că tu, așa cum te știi și te experimentezi, te sfârșești *acum*. În interesul tău și din compasiune pentru tine, îți spun că asta nu este ceea ce vrei. Asta nu este ceva ce tu poți face să se întâmple. Nu este deloc în mâinile tale. Asta îl izbește pe acela pe care îl alege. Tu ești cu totul în afara acestei chestiuni.

Toată acea poezie și romanțiozitate despre „a muri față de toate zilele de ieri” nu te va ajuta, pe tine sau pe altcineva. Nimic nu poate rezulta din ea. Poate că [cei ce tânjesc după ea] or sta în fața platformelor, dar nici ei nu o vor de fapt. Sunt doar cuvinte. În cele din urmă oamenii se mulțumesc cu asta (adică cu vorbe, temple, mantre sau scripturi). Totul este prea absurd și copilăresc.

I.: Atunci cum putem noi să aflăm pentru noi înșine și nu doar să repetăm cuvintele așa-zișilor experți?

U.G.: Trebuie să atingi viața la un nivel unde nimeni nu a mai atins-o. Nimeni nu te poate învăța asta. Atâta timp cât continui să repeți ceea ce au spus alții înaintea, ești pierdut, și nimic bun nu poate rezulta din asta. A asculta și a crede ceea ce alții au spus, nu este felul în care poți afla pentru tine însuși, și altă cale nu există.

I.: Așadar tu spui că trebuie să ne descotorosim de credința noastră că...

U.G.: Nu te deranja. Vei înlocui o credință cu alta. Nu ești nimic altceva decât credință, și când ea moare,

ești mort. Ceea ce încerc să-ți spun este asta: nu încerca să fii liber de egoism, lăcomie, invidie, dorință și frică. Nu vei face decât să creezi opusele lor, care sunt, din nefericire, ficțiuni. Dacă dorința moare, tu mori. Dricul vine și te cară, și atât! Chiar dacă vei supraviețui miraculos unui asemenea șoc, nu-ți va fi *de nici un folos*, ție sau altora.

Tu preferi să te joci cu lucrurile, punând întrebări absurde precum: „Ce se întâmplă cu trupul meu după moarte? (moartea descrisă de U.G.) Va fi trupul suficient de puternic să facă față?” Despre ce naiba vorbești? Mă întrebi ce se va întâmpla dacă atingi acel cablu electric de viață. Acesta este genul de întrebări fără rost pe care tu le pui. Nu ești de fapt deloc interesat. Poate că după atingerea lui vei fi complet ars și va trebui să fii aruncat în groapă. Poate că alții vor primi un șoc ei înșiși la atingerea ta, și vei deveni de neatins.

Ia aminte la ceea ce implică cuvintele mele. Dacă ai curajul să atingi viața pentru prima oară, nu vei ști nicicând ce te-a lovit. Tot ceea ce omul a gândit, simțit și experimentat dispare, și nimic nu este pus în loc. O asemenea persoană devine o autoritate vie prin virtutea libertății sale de trecut și de cultură, și va rămâne astfel până când altcineva, care a descoperit asta pentru el însuși, spulberă totul. Până când vei avea curajul să mă spulberi și odată cu mine tot ceea ce spun, și pe toți „maestrii”, vei rămâne un adept al cultului, cu imagini, ritualuri, sărbători, și toate celelalte.

Îmi pare rău. Eu îmi cânt cântecul și plec.

I.: Dar noi suntem pierduți, așa că avem nevoie de învățători, de sadhana și de scripturi sau îndrumare.

U.G.: Te poți întoarce la învățătorii tăi. Faci ce vrei. Lucrul despre care vorbesc eu se întâmplă norocoșilor; dacă ai noroc, ai noroc. Asta este tot. Eu nu am nimic de-a face cu asta. Nu stă în mâinile nimănui.

I.: *Norocoși sau nenorocoși, tradiția noastră ne spune că viața este trecătoare, că totul este flux, că...*

U.G.: *Aceea este tradiția Indiei despre care vorbesc eu – schimbare, nu tradiția despre care vorbești tu și în care nu există nici o schimbare. Întreaga ta viață este o negare a realității schimbării. Tu vrei doar să continui cumva, apoi să reînvii, doar ca să continui. Aceasta nu este marea tradiție a Indiei despre care vorbesc eu. Tu crezi că pui o întrebare profundă când întrebi „Ce este moartea?”. Tu pleci să-ți pui întrebarea lui Gaudapada înainte să îți pui întrebarea fundamentală „Sunt născut?”. În loc să ataci problema aceasta de bază pe cont propriu, tu citezi și scrii comentarii la Gaudapada, apoi scapi simplu potrivit ceea ce spun eu cu ceea ce a spus el. Aceasta este eschiva ta.*

În orice caz, tot ceea ce poți face tu este să speculezi despre moarte și reîncarnare. Numai oamenii morți întreabă despre moarte. Aceia care trăiesc cu adevărat nu vor pune nicicând o asemenea întrebare. Acea memorie din tine – care este moartă – vrea să știe dacă va continua chiar și după ceea ce ea își închipuie a fi moartea. De aceea pune așa întrebări stupide. Moartea este sfârșit; ești mort doar o singură dată. Când vor fi murit aceste întrebări și idei pe care le ai, atunci nu vei mai pune întrebări despre moarte.

I.: *Tu smulgi totul, și dintr-o dată văd că trebuie să lovesc la rândul meu, că nimeni nu poate să mă ajute.*

U.G.: Ești sigur că nimeni nu te poate ajuta? Nu ești sigur. Deci declarația ta nu înseamnă nimic. Vei nutri speranță. Chiar presupunând pentru o clipă că o forță exterioară nu te poate ajuta, continui să fii convins că *tu te poți ajuta pe tine însuși*. Asta îți dă grozav de multă speranță, iar speranța este *întotdeauna* orientată spre a dobândi ceva. Așa că, decât să-ți irosești timpul întrebând dacă există sau nu cineva care te poate ajuta să dobândești ceea ce vrei, mai bine te-ai întreba „Există ceva de dobândit?” Problema nu este dacă tu însuși, sau altcineva te poate ajuta să obții acel ceva. Mai degrabă, problema este faptul că tu cauți. Asta este evident. Dar ce este ceea ce cauți? Fără îndoială, tu cauți ceva ce cunoști deja. Este imposibil să cauți ceva ce nu cunoști. Cauți și găsești ceea ce cunoști. Este greu pentru tine să înfrunți acest simplu fapt.

Te rog, nu mă înțelege greșit. Nu pun aceste întrebări ca să mă joc, socratic, de-a ghicitul. Eu nu sunt aici ca să-ți ofer metode noi, tehnici noi, sau să sugerez vreo gimnastică mentală spre a-ți atinge țelul. Dacă alte sisteme, tehnici și gimnastici mentale te-au lăsat de izbeliște în căutarea țelului tău, și dacă tu cauți sau te uiți prin vitrine după vreo metodă nouă și mai bună, mă tem că nu-ți pot fi de nici un ajutor. Dacă simți că vreun altul te poate ajuta, mult noroc! Dar sunt silit de lecțiile proprii mele experiențe să adaug „Nu vei ajunge nicăieri, vei vedea”.

Inutilitatea întoarcerii către surse interioare sau exterioare pentru ajutor este ceva ce îmi este cert. Pentru mine este limpede că pentru a afla pentru tine însuși trebuie să fii absolut neajutorat, fără speranță de nicăieri. Din nefericire, această certitudine nu poate fi transmisă altcuiva. Certitudinea mea este pur și simplu aceea că țelul pe care l-ai inventat este răspunzător de căutarea ta. Atâta timp cât țelul există, vei continua căutarea lui. Dacă tu zici „Eu chiar nu știu ceea ce caut”, asta nu-i adevărat. Așadar ce anume cauți? Aceasta este de departe cea mai importantă întrebare pe care să ți-o pui.

Dacă te uiți la tine vei vedea că, în afară de nevoile fizice naturale, ceea ce vrei a apărut din ceea ce ți s-a spus, din ceea ce ai citit, din ceea ce tu însuși ai experimentat. Vrerile fizice sunt evidente în ele însele și sunt de înțeles. Dar această vrere particulară – obiectul căutării tale – este ceva născut din gândirea ta, care este la rândul ei bazată pe cunoașterea pe care ai acumulat-o din diferite surse.

I.: Dacă tot ceea ce spui este adevărat, suntem într-adevăr într-o situație proastă. Nu suntem în poziția de a accepta sau de a respinge ceea ce spui tu. De ce, atunci, continui să vorbești cu noi? Ce sens poate avea?

U.G.: Acest dialog cu tine nu are nici un sens. Poți la fel de bine să întrebi de ce naiba vorbesc. Te asigur empatic că, în cazul meu, motivul nu este deloc de natura măririi de sine. Motivul pentru care eu vorbesc este destul de diferit de ceea ce crezi tu. Nu este din cauză că sunt gata să te ajut să înțelegi, sau că simt că trebuie să te

ajut. Deloc. Motivul meu este direct și temporar: tu vii căutând să înțelegi, în vreme ce eu sunt interesat doar să fac să fie limpede precum cristalul că *nu există nimic de înțeles*.

Cât timp vei vrea să înțelegi, va exista această relație penibilă între doi indivizi [între tine și „maestrul” tău]. Eu subliniez mereu că adevărul că nu există nimic de înțeles trebuie să te străfulgere. Atâta timp cât gândești, accepți și crezi că există ceva care să fie înțeles, și faci din înțelegerea aceea un țel plasat înaintea ta, care cere căutare și efort, ești pierdut și vei trăi în suferință.

Eu am numai câteva lucruri de spus și continui să le repet iar și iar și iar. Pentru mine nu există întrebări, altele decât întrebările practice pentru funcționarea zilnică în lume. Tu, pe de altă parte, ai multe, multe întrebări. Aceste întrebări au toate aceeași sursă: cunoașterea ta. Pur și simplu nu este în natura lucrurilor ca tu să poți avea o întrebare fără a ști răspunsul dinainte. Deci un dialog semnificativ pur și simplu nu este posibil când tu pui întrebări, ție însuți și mie, pentru că tu deja te-ai decis, tu deja posezi răspunsurile. Așadar comunicarea dintre noi este imposibilă; care este rostul de a purta orice dialog?

Există nevoia reală de a fi liber de răspunsurile înseși. Căutarea este invalidă pentru că este bazată pe întrebări care, la rândul lor, sunt bazate pe o cunoaștere falsă. Cunoașterea ta nu te-a eliberat de problemele tale. Dilema ta este că tu cauți răspunsuri la întrebări cărora le știi deja răspunsul. Asta te face nevrotic. Dacă întrebările pe care le ai ar fi solvabile, ea, întrebarea, s-ar deto-

na. Întrucât toate întrebările sunt doar variații ale aceleiași întrebări, anihilarea uneia înseamnă anihilarea tuturor. Deci libertatea există nu în găsirea răspunsurilor, ci în disoluția tuturor întrebărilor. De acest fel de rezolvare de probleme tu nu ești, din nefericire, câtuși de puțin interesat.

Ceea ce tu însuși și alții gândiți ca fiind răspunsurie nu te pot ajuta deloc. Este de fapt foarte simplu: dacă răspunsul este corect, întrebarea dispare. Eu nu am întrebări de nici un fel. Ele nu-mi intră în cap. Toate întrebările mele, care s-au făcut o singură mare întrebare, au dispărut complet. Întrebătorul pur și simplu și-a dat seama că este fără sens să continue să pună întrebări, ale căror răspunsuri le cunoștea deja. Tu ai creat proteste această căutare ca răspuns la întrebările tale, care la rândul lor au fost inventate din cunoașterea pe care ai adunat-o. Întrebările pe care le formulezi sunt născute din răspunsurile pe care le ai deja. Deci care este țelul tău? Trebuie să fii foarte clar în legătură cu el, altfel nu are rost să te apuci. El devine un joc, un ritual fără sens.

Ce vrei să obții? Există întotdeauna cineva care să te ajute să obții ceea ce vrei, pentru un anume preț. În mod ridicol ai divizat viața în scopuri înalte și scopuri joase, în căi materiale și căi spirituale. În fiecare caz, este implicată foarte multă efort, durere și efort. Eu spun, pe de altă parte, că nu există deloc scopuri spirituale; ele sunt doar o extensie a scopurilor materiale în ceea ce tu îți imaginezi a fi un plan mai înalt, sublim. Tu crezi în mod greșit că urmărind scopul spiritual vei face cumva, în mod miraculos, ca scopurile tale materiale să fie simple

și descâlcite. Asemenea căutări nu sunt în realitate posibile. Tu poate crezi că numai o persoană inferioară urmărește scopuri materiale, că dobândirile materiale sunt plictisitoare. Dar de fapt așa-numitele scopuri spirituale pe care le-ai plasat înaintea ta sunt exact la fel. Tu ești căutarea ta; gândul că ai înțeles și te-ai eliberat de asta nu te va ajuta cu nimic. Dacă nu vii aici, te vei duce altundeva în căutare de răspunsuri.

I.: A descoperi realitatea despre care tu vorbești necesită relație reală și comunicare deschisă cu ceilalți, nu-i așa?

U.G.: Uită de asta, domnule! Dialogul nu are sens. Nici conversația nu are vreun sens. Ce naiba facem noi? Tu crezi că eu vorbesc cu oamenii ca scuză de vreun fel? Crezi că eu nutresc vreo iluzie despre comunicarea cu tine? Eu nu am asemenea iluzii. Însuși faptul că te-ai întors aici încă o dată ca să vorbești și să discuți arată că nu ai auzit nimic din ce am spus. În clipa în care acea înțelegere există în tine, întreaga chestiune este terminată pentru tine o dată pentru totdeauna. Nu vei vizita nici un *guru*, nu vei citi nici o carte despre asta și nici nu vei asculta pe nimeni. Nu vei repeta în mod stupid ceea ce au spus alții, mai ales ceea ce au spus oamenii sfinți și salvatorii. Toate astea sunt spălate din sistemul tău și devii incapabil să mai ascuți sau să urmezi pe cineva, nici măcar pe un zeu mergând pe fața pământului sau chiar un milion de zei întrupați într-unul. La ce bun, la urma urmei, când cineva are un miliard de dolari și tu te întrebi de unde îți va veni următoarea masă? Oricum, nu asta e important. Lucrul important este: ce anume *vrei*?

Te rog, hai să uităm de dumnezei (*bhagavan*). Nu sta aici și nu repeta ceea ce ai auzit de la maestrii (*guru*) tăi, este nefolositor. Odată ce îți pui speranța, credința și încrederea într-un *guru*, ești blocat în el.

I.: Practic toți maestrii, cel puțin cei din Orient, au subliniat necesitatea de a fi liber de condiționarea proprie, de trecutul propriu.

U.G.: Trecutul va exista mereu atâta timp cât vei vrea ceva. Chiar dacă încerci să-ți suprimi dorințele, trecutul trebuie să apară, ca să te ajute și să-ți spună *cum* să îți suprimi dorințele. Nu există deosebire între dorințe; ele sunt toate la fel. În cultura indiană dorințele spirituale sunt proslăvite și căutate, în vreme ce în Vest dorințele materiale predomină.

Când dorința încetează, chiar și pentru un moment, gândul este absent și ești lăsat cu simpla chestiune de a avea grijă de dorințele corpului – mâncare, haine și adăpost. A practica vreun fel de negare-de-sine scrântită în care să nu vezi nevoile reale ale corpului este un mod de a trăi neghiob și denaturat.

I.: Dar întrebarea cheie rămâne: cum să nu vrei?

U.G.: Iarăși întrebi „cum”, evitând astfel problema. Nu există niciun „cum”. „Cum” este cea mai înșelătoare întrebare, căci întrebând-o ești sortit eșecului. „Cum să trăiesc?” Aceasta este o întrebare care a preocupat pe oameni de secole. Religiile pretind a da un răspuns satisfăcător acestei întrebări. Fiecare învățător susține că știe

cum. El ar fi încântat să-ți arate cum, în schimbul unei taxe, desigur. „Cum să-și trăiască un om viața?” Aceasta este întrebarea care s-a transformat în milioane de întrebări.

I.: Dând la o parte întrebarea cum să fim liberi de acest constant „a vrea”, pare evident din ceea ce ai spus tu că un om trebuie să fie întâi liber de influența trecutului sau de propria memorie. Nu este așa?

U.G.: Dacă te apuci să încerci să suprimi trecutul, să încerci să trăiești în ceea ce tu numești „prezentul”, te vei împinge pe tine însuși spre nebunie. Tu încerci să controlezi ceva asupra căruia nu ai nici un control. Nu este posibil să controlezi gândul fără a deveni nevrotic, căci nu este doar trecutul tău personal, mic și meschin, ci întregul trecut al omenirii, întreaga memorie a fiecărei ființe umane, a fiecărei forme de viață și a fiecărei forme de existență. Nu este chiar un lucru simplu, ușor de făcut. Dacă încerci să controlezi curgerea naturală a râului prin toate aceste mijloace artificiale – creând un dig să zicem așa – vei inunda și distruge tot. De aceea vei descoperi gânduri izvorând în tine în ciuda eforturilor tale de a le controla, de a le observa și de a fi conștient de ele. Odată ce aceste lucruri sunt înțelese, nu mai ești niciodată preocupat dacă gândurile sunt sau nu acolo. Când există o reală nevoie ca gândul să funcționeze, el este acolo; când nu există nici o nevoie ca gândul să funcționeze, el nu este acolo. Tu nici măcar nu știi și nu ai cum să afli dacă gândești sau nu. Constanta ta folosire a gândului spre a da continuitate sinelui tău separat, este tu însuși. Acolo,

în tine, nu există nimic în afară de aceasta. Ceea ce numești „tu” nu este nimic altceva decât continuitatea gândului. Dacă acea artificială continuitate nu este acolo, nici tu nu ești. Acest „tu” vrea doar să funcționeze pe un nivel diferit, „mai înalt”, și să nu se sfârșească. Tu vrei să fii transformat, să devii altceva, continuând. Singura cale prin care sinele poate face asta este să adauge mai multe și tot mai multe experiențe celor deja acumulate.

I.: Cum funcționează acest proces de acumulare?

U.G.: Singurul mod prin care sinele poate adăuga mai multă și tot mai multă cunoaștere și experiență este punând la nesfârșit întrebarea fără sens „Cum? Cum să trăiesc?” Dacă cineva îți spune că această continuitate a cunoașterii și a experienței trebuie să se sfârșească, iar tu întrebi „Cum?”, ești înapoi în capcană. Tu doar ceri același gen de cunoaștere.

I.: Dar noi vrem să știm despre iluminare, dacă este posibil...

U. G.: Tu vrei să știi dacă există sau nu iluminarea, cine o are și cum să o obții. Ești curios cum s-ar comporta un presupus om iluminat, care este natura tiparelor lui de comportament, și așa mai departe. Aparent tu știi foarte multe despre iluminare. Evident că știi, din moment ce o cauți.

I.: Nu toți suntem așa de naivi încât să credem că putem căuta direct pe Dumnezeu, iluminarea, sau nirvana. Prin urmare, putem accepta natura iluzorie a acestor țeluri. Dar căutăm lucruri mai practice, mai tangibile precum...

U.G.: Lumea caută iluminarea. Tu spui că nu o cauți, dar este același lucru. Că vrei o mașină nouă sau că vrei o simplă pace a minții, rămâne o căutare dureroasă. Liderii laici îți spun una, oamenii sfinți, alta. Nu e nici o diferență: atât timp cât cauți pacea minții, vei avea o minte chinuită. Dacă încerci să nu cauți, sau dacă continui să cauți, vei rămâne la fel. Trebuie să te *oprești*. Tu nu te oprești din căutat deoarece o asemenea oprire ar însemna sfârșitul tău.

Ești rătăcit într-o junglă și nu ai cum să găsești o cale de ieșire. Noaptea se apropie cu repeziciune, animalele sălbatice sunt prin preajmă, inclusiv cobre, iar tu ești încă rătăcit. Ce faci într-o asemenea situație? Te oprești. Nu te miști...

I.: *Dar nu putem fi niciodată absolut siguri că nu există vreo cale de ieșire, indiferent cât de fantastică sau de improbabilă ar fi aceasta...*

U.G.: Atât timp cât există speranța că în vreun fel sau altul poți ieși din junglă, vei continua să cauți – și tot atâta timp te vei simți pierdut. Ești pierdut tocmai pentru că tu cauți. N-ai cum să-ți găsești calea afară din junglă.

I.: *Prin urmare, dacă m-aș putea opri...*

U.G.: Nu, nu este deloc așa. Tu încă aștepti să se întâmple ceva. Acea așteptare este parte din problemă. De aceea urmărești aceste întrebări. Așteptările tale sunt parte din dorința ta de a schimba totul. Nimic nu necesită schimbare, trebuie să accepți viața așa cum este. Prin

„schimbare” tu speri și aștepți să fii născut iară. Pentru ce naiba? Viața asta este destul. Nu există pace în această viață, nici scutire de nefericire, așa că tu aștepți viața viitoare ca să fii fericit. Nu merită. S-ar putea foarte bine să *nu* fii născut iarăși. La urma urmei, este doar o teorie promițătoare pentru tine. Ai putea la fel de bine să afli pentru tine însuși dacă este posibil să fii în pace în tine însuși *acum*.

I.: Dar toate aspirațiile noastre, materiale sau spirituale, par să fie definite și turnate în matrița societăților noastre, care sunt, la fel ca fiecare dintre noi, corupte. Totuși trebuie să trăiesc și să mă zbat în limitele pe care societatea le-a ridicat în jurul meu. Viața mea nu este determinată doar de ținutele și însușirile mele personale, dar și de ceea ce societatea mea îmi permite să fac, adică de ce oportunități reale sunt disponibile.

U.G.: Tu vrei atât de multe lucruri, iar eu nu sunt în poziția de a te ajuta să obții pe nici unul din ele. Nu ești clar în ceea ce vrei. Când ceea ce vrei este pe deplin recunoscut, atunci trebuie să afli cum să obții ceea ce vrei. Și fie că îl obții, fie că nu, asta e tot. Așa că nu te deranja să separi țelurile tale în joase și nobile. Ai făcut asta toată viața și nu ai avut succes.

I.: Nu doar eu, ci toți cei pe care îi cunosc par prinși în această capcană a nesfârșitei căutări și a conflictului. Avem nevoie, sau nu, să stăm împreună și să comunicăm unul cu altul despre această... ?

U.G.: Cum am spus, eu nu am iluzii legate de comunicare. Nu poți împărtăși sau comunica experiențele

tale nimănui, pentru că, în felul în care funcționează acum, fiecare individ trăiește în lumi separate și diferite fără nici un punct comun de referință, și doar își imaginează că vreodată comunică cu altcineva. Pur și simplu nu este posibil.

Eu nu pot comunica și tu nu poți înțelege din cauză că tu nu ai un punct de referință cu privire la ceea ce zic eu. Când vei fi înțeles că nu există nimic de înțeles, ce mai rămâne de comunicat? Comunicarea nu este necesară. Deci nu are sens să discutăm posibilitatea comunicării. Dorința ta de a comunica este parte din strategia ta generală de realizare. Învăluită în spatele dorinței de a comunica este dependența de vreo putere exterioară care să-ți rezolve problemele. Cu excepția destul de naturalei nevoi de comunicare practică, necesară pentru a funcționa în această lume, interesul tău în comunicare este de fapt expresia sentimentelor tale de neajutorare și a speranței tale pentru ajutorul din partea vreunei agenții exterioare. Neajutorarea ta persistă din cauza dependenței tale de o agenție exterioară. Când acea dependență de o agenție exterioară, fictivă sau nu, nu mai există, atunci sentimentele de neajutorare și dorința de a comunica în abstract nu mai există nici ele. Dacă una dispare, cealaltă trebuie să dispară și ea. Situația ta și perspectivele tale par fără speranță din cauză că ai idei de speranță. Demolează acea speranță și schiloditoarele sentimente de neajutorare se duc odată cu ea. Este inevitabil să fii neajutorat și copleșit de frustrare atâta timp cât tu existi în relație cu speranța de împlinire, pentru că nu există deloc împlinire. Aceasta este sursa dilemei tale.

I.: Toate acestea sunt prea greu de înțeles și la fel de greu este să acționezi imediat în acord cu înțelegerea. Poate cândva, în viitor, când voi fi mai capabil...

U.G.: Viitorul este creat de speranță, acesta este singurul viitor care există. Speranța de a-ți atinge țelul, speranța de a atinge iluminarea, speranța de a te da jos din carusel. Punctul din care te proiectezi pe tine în viitor îți pare ca fiind prezentul, acum-ul. Dar asta e greșit. Este doar trecutul în acțiune, iar această mișcare a trecutului creează iluzia prezentului și a viitorului. Poți să consideri logic sau illogic ceea ce spun eu aici, și poți să accepți sau să respingi. Dar în oricare caz trecutul va fi cel ce va face asta, căci trecutul este cel ce operează în tine. Trecutul a proiectat aceste țeluri – Dumnezeu, iluminare, pace a minții, sau mai știu eu ce – și le-a plasat în viitor, ca să nu le ajungă; deci fericirea este întotdeauna în viitor, mâine. Un om fericit nu ar fi interesat să caute fericirea. Un om bine hrănit nu caută mâncare.

I.: Cu siguranță adevărata înțelegere, de care cu toții suntem mai mult sau mai puțin capabili, are loc nu în viitor, ci acum, în prezent.

U.G.: Există numai trecut. Și s-a spus de către oamenii sfinți care vorbesc despre iluminare și despre alte nonsensuri că trecutul trebuie să ia sfârșit înainte de a fi liber să operezi în „prezent” și astfel să realizezi potențialul tău sau posibilitățile viitorului. Asta eu neg.

În primul rând, de ce ai fi interesat să încerci să oprești ca trecutul să interfereze cu prezentul? Să-ți fie

foarte clar că ideea aceasta că trecutul trebuie să moară, că timpul trebuie să se sfârșească, a fost pusă în tine de acei auto-instituiți gardieni ai așa-numitului suflet – preoții, sfinții și salvatorii omenirii. Ea nu este a ta deloc. Trebuie să ai claritate și în legătură cu implicațiile sfârșirii influenței trecutului. Este de fapt un lucru periculos, dezastruos. În căutarea ta de a găsi sfârșitul timpului, adică a trecutului, trebuie să folosești trecutul. Deci reușești doar să perpetuezi trecutul. Acesta este un fapt, fie că îți place, fie că nu. Orice ai face – că ai gânduri mai binevoitoare, că te porți neegoist, că abordezi viața negativ și nu pozitiv, că-i ascuți pe oamenii sfinți, că mă ascuți pe mine – face numai să adauge inerție trecutului. Toate tehnicile și metodele de dobândire care sunt la dispoziția ta sunt din trecut, și deci, inutile. Noroc că nu există absolut nimic de dobândit.

I.: Da, dar cred că cei mai mulți dintre noi își dau seama că fericirea reală este un produs secundar a altceva și că nu poate fi atinsă în ea însăși și pentru ea însăși.

U.G.: De fapt abordarea ta a fericirii este bazată pe interes și pe naivitate. Tu ești un căutător de plăcere tot timpul și de aceea idealul tău de cea mai mare fericire este pur și simplu unul de plăcere nesfârșită fără nici o durere. Când percepi, dacă o faci vreodată, absurditatea unei asemenea abordări, atunci îți zici: „Dacă aș găsi pe Dumnezeu sau iluminarea aș fi liber de dorința contradictorie de a avea una, plăcerea, fără cealaltă, durerea.” Prin urmare acesta devine scopul tău, care va lua și mai mult timp ca să fie împlinit. Te-ai întors de unde ai plecat.

A cere încetarea continuității mișcării trecutului este ceva ridicol și nefondat. Ni s-a spălat creierul de către toți acești oameni că dacă ne eliberăm de trecut în viața aceasta, totul va fi grozav, plin de lumină și dulceată. Toate acestea sunt lături romantice, născocire curată și nimic mai mult. Din nefericire, tu ai picat în plasa acestor lucruri. La urma urmei, ce poți face? Toate acțiunile tale sunt din trecut și orice faci doar întărește strânsoarea plăcerii și a durerii asupra ta. La urma urmei totul este durere și nu plăcere. Eu pot spune asta cu certitudine, dar tu continui să crezi cu tărie că există o stare fără-de-timp, o cale de ieșire. De aceea ne este imposibil să comunicăm. Vorbele mele, dacă sunt într-adevăr ascultate, îți vor pune capăt, adică se va sfârși cu tine așa cum te cunoști și te experimentezi. Tu însă nu mă ascuți deloc. Așa-zisul tău ascultat este cu totul în trecut. Neîncetata interpretare de către trecut a ceea ce se spune împiedică ascultatul a ceea ce se spune.

Tot ce îți pot garanta eu este că atâta timp cât vei căuta fericirea, vei rămâne nefericit. Acesta este un fapt. Societatea este atât de organizată și de complexă încât nu ai cum să supraviețuiești decât acceptând felul de viață din jurul tău așa cum este el organizat, împreună cu limitele pe care ni le impune. Trebuie să acceptăm realitatea societății, fie că ne place, fie că nu. Dar nu despre asta vorbim noi. Lucrul despre care vorbim noi este cu totul diferit. Toate relațiile tale, cunoașterea ta și toate experiențele tale, toate emoțiile și sentimentele tale, toate aceste lucruri romantice aparțin în întregime societății,

nu ție. Tu nu ești deloc un individ; tu ești un om de mână a doua.

Doar când vei fi liber de ceea ce a gândit și simțit înaintea ta fiecare bărbat sau fiecare femeie vei deveni un individ. Un asemenea individ nu va încerca să distrugă tot ce aparține societății. El nu este în conflict cu societatea. El niciodată nu va demola templele și instituțiile, nici nu va arde cărțile pe care oamenii le-au făcut cu mare trudă. El nu va fi un rebel. Toată cunoașterea, experiența și suferința acumulată a omenirii este înăuntrul tău. Trebuie să construiești un rug uriaș în interiorul tău. Atunci vei deveni un individ. Nu există alt mod. Societatea este construită pe o fundație conflictuală și *tu ești societatea*. De aceea *trebuie* să fii mereu în conflict cu societatea. Adevăratul individ, acela care este liber de tradiția și cunoașterea acumulată a omului, este în mod necesar o amenințare pentru societate. Societatea din care tu ești parte nu poate fi altfel decât este. Așa că încetează să încerci să o salvezi sau să o schimbi. Nici măcar nu-ți poți schimba soacra.

I.: Nu toți suntem atât de obsedați de propria noastră fericire și salvare. Mulți dintre noi suntem conștienți din punct de vedere social și politic și vrem doar să creăm o lume nouă, o societate diferit organizată, așa încât sărăcia, nedreptatea și alte greșeli sociale să fie corectate. Tu vorbești de parcă am fi toți fixați doar pe propriile probleme și țeluri, când de fapt cei mai mulți dintre noi vrem să fim de folos lumii și să căutăm nu împliniri egoiste, ci pur și simplu o societate mai bună, mai umană.

U.G.: Tu vrei să te schimbi pe tine în ceva și în același timp vezi că nu te poți schimba deloc. Pentru tine, această „schimbare” despre care vorbești nu este de fapt decât un soi de material romantic, pretențios. Tu nu te schimbi niciodată, doar vorbești despre schimbare. Atâta timp cât vrei schimbare, pentru un motiv sau altul, tot atâta timp vei insista asupra schimbării lumii. Vrei o lume diferită pentru ca tu să poți fi fericit în ea. Acesta este singurul tău interes. Tu poți vorbi despre omenire, compasiune pentru oameni, dar totul este o vrăjeală, simple baliverne...

Din moment ce ești hotărât să aduci schimbarea – o noțiune pusă în tine de cultura ta – tu rămâi nemulțumit și vrei ca lumea să fie diferită. Când cerința ta interioară de a fi ceva diferit de ceea ce ești de fapt ia sfârșit, atunci cerința nevrotică de a schimba societatea ta încetează. Atunci nu poți fi în conflict cu societatea. Ești în perfectă armonie cu societatea, inclusiv cu brutalitățile și mizeriile ei. Toate încercările tale de a schimba această societate brutală fac doar să-i adauge inerție. Asta nu înseamnă că individul liber este indiferent față de societate. Din contră. În orice caz, tu ești cel indiferent chiar acum. Tu doar vorbești și te smiorcăi și între timp nu faci nimic. Îmi pare rău...

I.: Dar este foarte urgent să avem pace în lume...

U.G.: Dacă nu ești în pace cu tine însuși, nu poate fi pace în lume. Când ai de gând să fii în pace cu tine însuși? În viața viitoare? Nici o șansă. Așteaptă, o să vezi. Nici atunci nu există garanția că societatea ta va fi pașnică.

Ei nu vor fi în pace. Când tu ești în pace cu tine însuși, acela este sfârșitul poveștii.

I.: Se pare că noi avem doar această idee de societate pașnică, când de fapt relația noastră cu ceilalți este destul de violentă. Cum să traversăm această prăpastie dintre ideal și real?

U.G.: Tu încerci să stabilești relații cu oamenii din jurul tău, cu societatea, cu lumea întreagă. Dintr-un motiv sau altul relațiile reale sunt de fapt foarte urâte, oribile. Ai observat că atâta timp cât relațiile noastre satisfac întrebarea „Ce-mi iese din această relație?”, atâta timp cât ele pot fi direcționate să-mi servească fericirea personală, nu există nici un conflict? Fiecare persoană este în aceeași situație: relațiile ei sunt armonioase atâta timp cât îi servesc propriile idei despre fericire. Și de asemenea noi vrem ca relațiile noastre să fie permanente. În însăși natura lucrurilor aceasta este imposibil. Nu există permanență deloc. Totul se schimbă neîncetat. Totul este în flux. Pentru că nu te poți descurca cu impermanența tuturor relațiilor, tu inventezi sentimente și emoții dramatice care să le dea continuitate. De aceea ești mereu în conflict.

I.: Prin urmare, noi ar trebui probabil să abandonăm căutarea relației perfecte, armonioase și să ne concentrăm pe a ne înțelege pe noi înșine – așa este?

U.G.: A te înțelege pe tine este una din cele mai mari glume proaste făcute cu credulii și naivii de pretutindeni, nu numai de către furnizorii înțelepciunii antice – oamenii sfinți – dar și de savanții moderni. Psihologii

adoră să vorbească despre cunoașterea sinelui, realizarea sinelui, a trăi clipă de clipă și alte asemenea tâmpenii. Aceste idei absurde sunt lansate către noi ca și cum ar fi ceva nou.

I.: Asta trebuie să fie plictisitor pentru tine, să răspunzi la aceleași întrebări vechi oriunde te duci.

U.G.: Eu am fost peste tot în lume, întâlnind și vorbind cu oameni. Oamenii sunt exact la fel în toată lumea. Întrebările nu variază niciodată. Dar eu nu sunt plictisit niciodată. Cum aș putea fi plictisit? Dacă aș fi fost vreun prost trăgând ceva foloase pentru mine din asta, căutând întrebări noi, mai bune și diferite, atunci plictisul ar fi fost posibil. Dar eu nu caut nimic, deci plictiseala este imposibilă. Ești plictisit? Nu ai cum să afli pentru tine însuși.

I.: Eu sunt plictisit pentru că sunt mediocru, ca toți oamenii. Mediocritatea mea face viața să pară atât de goală și plictisitoare...

U.G.: Este foarte dificil să fii ca celălalt, să fii obișnuit. Mediocritatea necesită multă energie. Dar să fim noi înșine este foarte ușor. Nu trebuie să faci nimic. Nici un efort nu este necesar. Nu trebuie să-ți pui voința. Nu trebuie să faci nimic ca să fii tu însuși. Dar ca să fii altceva decât ceea ce ești, trebuie să faci multe lucruri. Plictiseala și neliniștea pe care le simți în tine există doar din cauză că tu crezi că trebuie să faci ceva mai interesant, mai plin de sens și mai valoros decât ceea ce faci deja. Tu crezi că felul în care o duci acum este teribil de plictisitor

134

și că *trebuie* să existe ceva mai valoros, mai puternic și mai entuziasmant de făcut. Și toate acestea devin parte din cunoașterea complexă pe care o ai despre tine însuși. Cu cât știi mai multe despre tine însuși, cu atât devine mai imposibil să fii umil și sensibil. Cum poate exista umilința atâta timp cât știi ceva?

I.: Ceva din mine consideră că este dificil să fii simplu față de toate astea. Pare să fie o frică de...

U.G.: Toate fricile duc în cele din urmă la frica de moarte, moartea fizică. Tu încerci să împingi frica de moarte departe în fundal ca să poți continua. Atât timp cât ești asuprit de frică, discuția despre semnificația vieții nu poate avea sens. De ce să pui întrebări și de ce să mistifici viața? Ești viu pentru că părinții tăi au făcut sex - punct. Nu căuta o semnificație a vieții. S-ar putea să nu existe semnificație a vieții. S-ar putea ca viața să aibă propria ei semnificație pe care tu să nu o poți cunoaște vreodată. Evident, viața nu are semnificație pentru tine. Altfel nu ai fi aici să pui toate aceste întrebări. Tot ceea ce faci pare absolut fără sens, acesta este un fapt. Nu te preocupa de alții. Lumea este o extensie a ta. Felul în care tu gândești, simți și experimentezi este exact același fel în care toți ceilalți din lume gândesc, simt și experimentează. Țelul poate fi diferit, dar mecanismul și instrumentul pe care îl folosești ca să dobândești acel țel particular nu este câtuși de puțin diferit de cel folosit de alții ca să-și atingă scopurile lor. De ce ar exista vreun înțeles în a trăi? Din clipa în care un copil vine pe lume el este interesat de un singur lucru: supraviețuire. In-

stinctul din copil de a se hrăni, de a supraviețui și de a se reproduce pe sine pare a fi calea vieții. Este viața exprimându-se pe sine. Nu-i pui tu un înțeles pe deasupra.

I.: Trăitul în sine nu pare a fi suficient. Noi avem aspirații și țeluri, noi simțim că trebuie să existe un mod de viață mai sănătos și mai plin de sens.

U.G.: În loc să trăiești, ești obsedat de întrebarea „cum să trăiesc?”. Această dilemă este pusă în noi de cultura noastră și de aceea este responsabilă pentru multe din problemele noastre. Din cauză că ești mort, nu trăiești ceea ce numim viață, tu ești preocupat doar de *cum* să trăiești. Dacă reușești să scapi de ideea de a trăi cumva o viață mai bună, mai nobilă și mai plină de sens, vei înlocui acea idee cu o alta. Trebuie să privești în față faptul că nu știi nimic despre viață sau despre viul ei.

I.: În ciuda faptului că nu suntem vii, suntem înspăimântați de moarte.

U.G.: Corpul răspunde vieții din jurul său, pulsul inimii, diversele procese fiziologice, agitația vieții, toate indică prezența vieții. Când aceste procese se opresc, atunci are loc ceea ce tu numești moarte clinică. Apoi vedem corpul desfăcându-se în elementele constituente, la rândul lor îmbrăcând noi și diferite forme de viață. Dar această continuitate a vieții în forme noi te consolează prea puțin, căci tu vrei să continui în forma prezentă, cu toate calitățile și defectele. Dacă îngropi corpul, viermii au parte de un ospăț. Dacă îl arunci în apă, peștii vor avea un ospăț. Acea viață va continua indiferent ce ar fi.

Însă tu nu vei fi acolo ca să experimentezi moartea. Există moarte doar în înțelesul clinic.

I.: Dacă nu trăiesc de fapt, dacă nu pot cunoaște moartea, dacă de fapt nu-mi pasă de societate, dacă viața mea este chiar fără sens, dacă trudnica mea cunoaștere de sine este doar o expresie a ignoranței, atunci ceea ce iau eu drept realitate este o proiecție a propriei mele minți...

U.G.: Unde este mintea despre care vorbești? Poți să mi-o arăți? Nu există mintea ta și mintea mea. Mintea este peste tot, într-un fel ca și aerul pe care îl respirăm. Există o sferă a gândului. Nu este a ta sau a mea. Este mereu acolo. Creierul tău funcționează ca o antenă, culegând și alegând ce semnal vrea să folosească. Asta este tot. Folosești semnalele în scopul comunicării.

Mai întâi, noi trebuie să comunicăm cu noi înșine. Începem de copii numind totul o dată și încă o dată. Comunicarea cu alții este ceva mai complexă și este următoarea. Problema, sau patologia dacă vrei, începe când comunică neîncetat cu tine însuți „Sunt fericit... Sunt nefericit... Care este sensul vieții?...” și așa mai departe. Dacă această neîncetată comunicare cu tine însuți nu este acolo, tu nu ești acolo așa cum te știi și te experimentezi. Când acel monolog interior nu mai este acolo, nevoia de a comunica cu alții este absentă. Deci comunică cu alții doar ca să menții acea comunicare pe care o ai cu tine însuți, monologul tău interior. Acest fel de comunicare este posibil numai dacă te sprijini pe vasta totalitate a gândurilor moștenite de om din generație în generație.

Omul, prin procesul de evoluție, a învățat să extragă din acest depozit gânduri mai rapide, mai subtile, mai rafinate decât restul animalelor. Ele au instincte puternice. Prin gândit omul s-a făcut capabil să supraviețuiască mai eficient decât celelalte specii. Această abilitate a gândului de a se adapta este blestemul omului.

I.: Fie că o pui pe seama societății, genelor, evoluției sau influenței stelelor, se reduce la același lucru: suntem toți adânc condiționați și avem nevoie să ne eliberăm de această condiționare pentru a funcționa natural și liber. Este evident, nu-i așa?

U.G.: Pentru mine nu este deloc evident. Pur și simplu nu este posibil să fii fără condiționare. Indiferent ce faci, ești condiționat. „Decon condiționarea” despre care vorbesc maestrul spirituali este o treabă născocită. Noțiunea de a fi decon condiționat, noțiunea de decon condiționare este doar un alt articol de vânzare pe piața sfintei afaceri. Nu are validitate. Vei vedea. Tot ceea ce faci este condiționat. A te decon condiționa nu are sens. Tu trebuie să fii liber chiar de dorința de a te decon condiționa. Condiționarea este inteligență, abilitatea de a răspunde adecvat mediului înconjurător. Aceasta n-are nici o legătură cu fanteziile, ideile și modurile tale de gândire, pe care de altfel le iei drept culmile inteligenței tale.

I.: Dacă pătrunderea, cunoașterea de sine și decon condiționarea nu mă ajută să-mi rezolv dilema principală, atunci poate că mă ajută știința prin tehnicile de extindere a vieții sau ingineria genetică...

U.G.: Nici măcar ingineria genetică de care savanții sunt atât de mândri nu este pentru beneficiul omenirii. Dacă savanții reușesc, tehnica ingineriei genetice va fi înmănată statului. Statul o va folosi ca să controleze totul și pe toți. Spălarea creierului, care necesită secole, va fi depășită. Printr-o simplă injecție de substanțe prelucrate genetic în corp, statul va putea să transforme cetățenii săi în soldați însetați de sânge, în birocrați fără creier, sau în orice altceva dorește.

I.: *Poate că noi complicăm lucrurile. Poate că suntem toți prea superficiali în gândire, poate că ne lipsesc viziunea largă și amplitudinea mentală?*

U.G.: Las-o baltă. În oricare caz, acțiunile tale trebuie să fie distructive asupra intereselor ultime ale omului, pentru că ele sunt născute din gândire, care este un lucru mort. Faptul că forțezi viața să se potrivească ideilor tale moarte și asumpțiilor tale este dificultatea ta principală. Tot ceea ce reprezinți, crezi, experimentezi și aspiți este rezultatul gândului. Iar gândul este distructiv pentru că nu este altceva decât un mecanism protector, programat să-și protejeze propriile interese cu orice preț. Dar oare chiar există gânduri? Oare acum gândești? Nu ai cum să știi.

I.: *Dar este o sarcină supraomenească să înțelegi gândul, nu-i așa? Toate religiile și filozofiile importante au pus înaintea noastră o figură mai mult sau mai puțin supraumană care a transcens într-un fel lumea relativă – lumea gândului dacă vrei să-i spui așa – și a atins mari înălțimi. Însă noi suntem*

oameni obișnuiți, nu suntem capabili de acțiuni colosale, neînfricate, îndrăznețe.

U.G.: Dacă ești liber de țelul supraomului „perfect”, „bun” sau „religios cu adevărat”, atunci ceea ce este natural în om începe să se exprime de la sine. Cultura ta religioasă și seculară a pus în fața ta bărbatul sau femeia ideală, ființa umană perfectă, și apoi încearcă să toarne pe toată lumea în acea matriță. Este imposibil. Natura este ocupată să creeze indivizi absolut unici, pe când cultura a adus cu sine o singură matriță căreia toți trebuie să se conformeze. Este ceva grotesc.

I.: *Așadar tu nu ești un om perfect, așa cum susțin unii?*

U.G.: Aș fi vrut să știu, dar nu mă sinchisesc. Cui îi pasă? Eu nu am cum să aflu și dacă aș afla, ar fi o tragedie pentru oameni. Ei m-ar face un model și ar încerca să trăiască într-un anume fel, creând un dezastru pentru omenire. Avem destui guru, de ce să adăugăm încă unul?

I.: *Dacă nu ești un învățător, un guru de vreun fel, atunci de ce vorbești cu noi? Nouă ni se pare că oferi o anumită instrucție, că exprimi o învățătură care poate fi de folos omenirii.*

U.G.: Eu doar îmi cânt cântecul, apoi mă duc. Dacă cineva mă ascultă sau nu, nu-mi pasă. Eu nu iau în considerare nici o situație ipotetică. Dacă nimeni nu vine să vorbească cu mine, sunt în regulă. Crede-mă, vorbitul meu este doar incidental, nu urmărește să elibereze pe nimeni. Eu tot vin în această zonă de treizeci de ani. Dacă

voi nu ați fi aici, poate m-aș uita la televizor, sau aș citi romane polițiste – e același lucru. Eu nu vând nimic. Asta chiar așa este. Eu pur și simplu arăt că la ritmul cu care avansează ingineria genetică, tehnologia va ajunge în mâinile sistemului politic spre a fi folosită pentru controlul complet și subjugarea omului.

I.: Dacă pericolul este atât de iminent, atunci este urgent ca alții să se „împiedice” de starea lor naturală, așa cum spui că ți s-a întâmplat ție, dacă nu pentru alt motiv atunci pentru acela de a dovedi existența unei alternative la totalitarismul genetic. Ai sprijini asta?

U.G.: Nu. Această stare naturală nu poate fi folosită în sprijinul cruciadei nimănui. Nici nu mă interesează să mă așez ca arhetip sau profet pentru omenire. Nu sunt interesat să satisfac curiozitatea nimănui. Savanții fac imense progrese în domeniile microbiologiei și fiziologiei glandulare și a creierului. Ei vor avea în curând suficientă finețe în aceste domenii ca să înțeleagă mutația fiziologică ce a avut loc în mine. Personal nu pot face nici o afirmație definitivă, dar pot să spun că întreg mecanismul este un lucru automat. Interferența gândului nu mai există. Gândul are o valoare funcțională, nimic mai mult. El operează temporar în mine atunci când există o cerință din partea mediului înconjurător, dar nu poate să acționeze în privința devenirii sau schimbării lucrurilor în mine. Acesta este *energie*, o energie care face ca funcționarea în această lume să fie sănătoasă, să se realizeze ușor și cu inteligență. Acum tu risipești acea energie încercând să fii altceva decât ceea ce ești de fapt. Atunci

vei avea o certitudine care nu-ți poate fi transmisă de mine sau de altcineva.

Eu am descoperit pentru mine însumi și prin mine însumi că ceea ce ni s-a spus despre libertate, iluminare și Dumnezeu este fals. Nici o putere din lume nu poate atinge asta. Asta nu mă face pe mine superior. Nimic de genul acesta. Ca să te simți superior sau inferior trebuie să te separe de tine însuși de lume. Eu nu privesc lumea ca ceva separat, așa cum faci tu. Cunoașterea pe care o am despre lume – fie despre lumea interioară, fie despre cea exterioară – vine în acțiune numai când există o cerință ca ea să vină în acțiune. Altfel pur și simplu eu nu știu. Starea ta naturală este una de a-nu-ști.

I.: Tu nu faci afirmații speciale despre tine. Cei care te ascultă, inclusiv eu însumi, simt o certitudine și o autoritate în ceea ce spui. Indică asta că ești într-adevăr un om liber?

U.G.: Cunoașterea că tu ești asta, că tu ești aia, că ești fericit, că ești nefericit, că ești un om realizat, că nu ești un om realizat, este complet absentă în mine. Tu sau eu nu avem cum ști dacă suntem oameni liberi. Nimic nu-mi spune mie că sunt un om liber. În cazul tău, procesul de numire, vrerea de ceva, chestionarea etc. continuă iar și iar, orice ar fi. În cazul meu, gândul funcționează doar din cauza stimulurilor din afară. Chiar și atunci răspunsul cunoașterii este instantaneu, și sunt iarăși un mare semn de întrebare. Constanta cerință din partea ta de a experimenta același lucru iar și iar, are ca rezultat gândire repetitivă, compulsivă. Eu nu văd vreo nevoie sau motiv ca procesul repetitiv să meargă neîncetat. În cazul

meu nu există nimeni separat de această funcționare, nimeni care să poată sta în spate și să zică „Aceasta este realitatea”. Nu există realitate. Realitatea ne este impusă de cultură, societate și educație. Nu mă înțelege greșit. Gândul are o valoare funcțională. Dacă nu acceptăm lumea așa cum ne este impusă, vom ajunge la nebuni. Eu sunt nevoit să o accept ca un fapt relativ. De altfel nu există mod în care să experimentezi realitatea vreunui lucru. Gândul a creat realitatea corpului tău, a traiului tău, a somnului tău, a tuturor percepțiilor tale. Tu experimentezi această realitate prin intermediul cunoașterii. Altfel nu există mod în care tu să știi pentru tine însuși că ai un corp, că ești viu, că ești treaz. Toate acestea sunt cunoaștere. Realitatea unui lucru este ceva ce nu poate fi experimentat de nimeni.

I.: Această discuție a fost foarte interesantă. Îți mulțumesc foarte mult.

U.G.: Mulțumesc.

CAPITOLUL V

Noi am creat această junglă umană

Interlocutor: *Îți citeam cartea ieri, U.G., și trebuie să mărturisesc că am avut sentimentul că în cele din urmă toate argumentele tale duc nu către speranță, ci inevitabil către suferință și disperare umană. Am dreptate?*

U.G. Krishnamurti: În principiu, eu nu văd nici un viitor pentru om. Nu pentru că sunt un apocaliptic, ci mai degrabă pentru că orice este născut din diviziunea din om îl va distruge în cele din urmă pe el și specia sa. Așa că eu nu visez sau sper la o lume pașnică.

I.: *Asta e din cauza inevitabilității violenței?*

U.G.: Din cauză că inevitabilitatea războiului este în voi. Războaiele militare din lume sunt o extensie a ceea ce se petrece în interiorul vostru tot timpul. De ce există un război desfășurându-se în tine? Din cauză că tu cauți pacea. Instrumentul pe care îl folosești în încercarea de a fi în pace cu tine însuși este război.

În om există deja pace. Nu trebuie să o cauți. Organismul viu funcționează într-un mod extraordinar de pașnic. Căutarea de către om a adevărului este născută din această aceeași căutare a păcii. El reușește doar să tulbure și să violeze pacea care este deja în corp. Prin urmare rămânem cu războiul din om și cu războiul din afara omului. Este o extensie a aceluiași lucru.

Căutarea noastră pentru pace în lumea aceasta, fiind bazată pe război, va duce doar la război, la distrugerea omului.

I.: Multe filozofii, inclusiv marxismul, spun că războiul și lupta sunt inevitabile.

U.G.: Într-adevăr, sunt inevitabile. Marxștii și alții lansează o teză care, prin luptă, devine antiteză și așa mai departe. Acestea sunt invenții filozofice concepute să dea vieții o coerență și direcție. Eu, pe de altă parte, susțin că viața s-ar putea să fi început în mod arbitrar, s-ar putea să fi fost asamblată accidental. Efortul omului de a da vieții direcție poate duce doar la frustrare, căci viața nu are nici o direcție.

Dar aceasta nu implică faptul că proiectilele sunt pe drum, că apocalipsa este după colț. Instinctul de supraviețuire al omului este adânc înrădăcinat. Ceea ce zic eu este că toată această vorbărie dulce despre pace, compasiune și iubire nu a atins omul câtuși de puțin. Este toată un nonsens.

Ceea ce ține oamenii împreună este spaima. Spaima de distrugere reciprocă a avut o puternică și străveche influență în om. Asta nu este, desigur, o garanție. Nu știu.

I.: Acum problema este imens amplificată de faptul că tehnologiile noastre garantează extincția tuturor formelor de viață, nu doar a omului, în caz că războiul se declanșează la nivelurile înalte.

U.G.: Ziua în care omul a simțit în el această conștiință de sine, care l-a făcut să se simtă superior fiecărei specii de pe planetă, este ziua în care el a plecat pe drumul completei distrugerii de sine. Dacă omul este distrus, probabil că nimic nu este pierdut. Din nefericire, instrumentele de distrugere pe care a fost capabil să le dezvolte de-a lungul secolelor sunt tot mai multe și mai teribile și din ce în ce mai periculoase. El va lua cu sine totul când se va duce.

I.: De unde apare acest impuls primar ca el să fie stăpânul său și al lumii?

U.G.: Geneza lui se află în ideea religioasă că omul este în centrul universului. De exemplu, evreii și creștinii cred că totul a fost creat pentru folosul omului. De aceea omul nu mai este parte din natură. El a poluat, distrus și ucis totul, toate în contul că vrea să fie în centrul universului, al creației.

I.: Dar omul trebuie să aibă un loc undeva, cu siguranță, chiar dacă nu în centrul creației. Căderea reprezintă începutul, nu sfârșitul omului.

U.G.: Doctrina Căderii este foarte folositoare pentru creștini, atâta tot; ea nu înseamnă nimic. Toată tradiția creștină exploatează ideea păcatului inițial până în pân-

zele albe, având ca rezultat masacre, râuri de sânge și alte violențe incredibile.

I.: Ei bine, filozofii din Orient vorbesc despre un „centru nemișcat” care poate fi găsit prin meditație...

U.G.: Eu contest însăși existența, însăși ideea de sine, minte, sau psihic. Dacă accepți conceptul de sine – și este un concept –, ești gata să cauți și să acumulezi cunoaștere de sine. Dar niciodată nu contestăm ideea de sine, nu-i așa?

I.: Care este sinele despre care vorbești tu?

U.G.: Tu ești cel interesat de sine, nu eu. Orice ar fi, este cel mai important lucru pentru om atât timp cât este în viață.

I.: Exist, deci sunt. Asta e? Descartes?

U.G.: Tu nu ai pus niciodată la îndoială principala premisă de aici. Adică: eu *gândesc*, deci exist. Dacă nu gândești, nu-ți trece prin cap niciodată că ești viu sau mort. Dar, întrucât noi gândim tot timpul, însăși nașterea gândului creează frică, iar din frică izvorăște toată experiența. Ambele lumi „interioară” și „exterioară” pornesc dintr-un punct al gândului. Tot ce experimentezi este născut din gând. Deci tot ce experimentezi, sau ai putea experimenta, este o iluzie.

Absorbirea de sine în gând creează în om centrarea pe sine; asta este tot ce există acolo. Toate relațiile bazate pe asta vor crea inevitabil suferință pentru om. Acestea

sunt relații imaginate. În ceea ce te privește pe tine, nu există relație. Și totuși societatea cere nu doar relații, ci și relații *permanente*.

I.: *Te-ai considera un existențialist?*

U.G.: Nu, să nu crezi că poți pune etichete pe mine. Existențialistii vorbesc despre disperare și absurd. Dar ei nu s-au luptat niciodată cu disperarea sau cu absurditatea. Disperarea este o abstracție pentru ei.

I.: *Dar cum rămâne cu angosta? Naufragiul? Greața? Ce simțea Raskolnikov dacă nu disperare?*

U.G.: Acestea sunt concepte abstracte peste care ei au construit o structură filozofică uriașă. Altceva nu există în aceste concepte. Când mă refer la activitatea centrată pe sine eu vorbesc despre un mecanism autonom, automat, care se autoperpetuează, cu totul diferit de ceea ce teoretizează ei.

I.: *Vrei să spui că sinele supraviețuiește morții?*

U.G.: Nu. Nu se pune problema sinelui, deci cum poate să apară problema nemuririi, a ceea ce există dincolo?

I.: *Ce este dincolo? Există un dincolo?*

U.G.: Moartea este cea care creează imortalitatea. Cunoscutul creează necunoscutul. Timpul creează eternul. Gândul este cel care a creat starea fără-de-gânduri.

I.: *De ce?*

U.G.: Pentru că gândul în însăși natura sa este de scurtă durată. Deci de fiecare dată când un gând este născut, tu ești născut. Dar tu ai adăugat la asta nevoia permanentă de a experimenta aceleași lucruri iar și iar, dând astfel gândului o falsă continuitate. Ca să experimentezi ceva, tu ai nevoie de cunoaștere. Cunoașterea este întreaga moștenire a gândurilor omului, sentimentelor și experiențelor, dată mai departe din generație în generație.

Exact așa cum respirăm dintr-un fond comun de aer, noi ne însușim și folosim gânduri din sfera de gând înconjurătoare pentru a funcționa în această lume. Asta-i tot. Insistența omului ca gândul să fie continuu se opune însăși naturii gândului, care este de scurtă durată. Gândul a creat pentru el însuși un destin separat; a reușit să creeze pentru el însuși o existență paralelă. Creând necunoscutul, acel „Dincolo”, nemuritorul, el a creat pentru sine o cale de a continua. Nu există fără-de-timp, doar timp. Când gândul creează timp, un spațiu este creat acolo; deci gândul este și spațiu. Gândul creează de asemenea materie; nu există gând, nu există materie. Gândul este o manifestare sau o expresie a vieții, iar a face din el un lucru separat, a-i atribui o viață a lui, și apoi a-i îngădui să creeze un viitor al propriei sale continuități neîmpiedicate, este tragedia omului.

I.: *Dar dacă gândul poate crea materie, cum explici fenomene precum cele în care Sai Baba produce ceasuri din văzduh?*

U.G.: Pur și simplu nu este posibil. Sai Baba este un iluzionist. El producea [din aer] ceasuri elvețiene. Dar după ce guvernul indian a pus o taxă de import pe ceasurile elvețiene, a început curând după aceea să producă ceasuri indiene. Am văzut ieri la televizor un om care putea face să dispară un avion cu reacție chiar în fața ochilor tăi! Sai Baba face să apară un ceas; îl dă unui discipol onorat, iar el, Sai Baba, primește toate aclamațiile și aplauzele. Totul pare legitim, dar este o șarlatanie. Eu râd de astfel de lucruri. Tu cum poți să le iei în serios?

Q.: Bine, dar atunci ce iei tu în serios? Viața? Moartea? Viața extraterestră?

U.G.: Nu cred că genul acesta de viață există în altă parte, pe vreo altă planetă. Eu nu zic că nu ar putea exista viață pe alte planete, doar că nu ea este ca existența noastră de aici. Cugetarea ta la alte forme de viață și la alte lumi este doar o dorință de extensie nelimitată în viitor și în locuri depărtate. Gândul încearcă să-și dea continuitate, iar speculatul despre viitor și lumi nedescoperite este un mod convenabil de a o face! Lucrul de care poți fi conștient este determinat de gânditul tău; punct.

I.: Toate acestea se apropie de ceea ce spune J. Krishnamurti. El spune că acumulata cunoaștere a omului devine tradiție, asumându-și o continuitate și legitimitate proprie. Nu crezi?

U.G.: Nu. Nu văd cum ceea ce spun eu este măcar aproape de linia lui de gândire. El vorbește despre „con-

150

știință pasivă”, călătorii ale descoperirii, transformări psihologice, deschide școli și înființează fundații. Aceste activități nu te eliberează, ci perpetuează mișcarea gândului și tradiția.

I.: Există libertate a gândului?... vreo libertate pentru om?

U.G.: Nu, pentru om nu există libertate de acțiune. Eu nu vorbesc despre o filozofie a resemnării cataclismică, deterministă. Dar...

I.: Nu există cale de ieșire? Nici măcar prin contemplarea centrului meu? Nici măcar prin meditație? Nici măcar prin trezirea energiei kundalini? Nici măcar prin cucerirea iluziei?

U.G.: Nu. Poți încerca tot felul de lucruri, dar acestea nu te vor ajuta cu nimic. Vei reuși doar să creezi perturbații în corp, tulburând armonia care există deja acolo. Dacă produci halucinații și schimbări metabolice nenaturale vei face rău corpului. Atâta tot. Nu poți face nimic ca să schimbi asta, să schimbi direcția.

I.: Nici măcar o radicală (chiar dacă temporară) rupere de tradiție? Dacă ne-am putea divorța acțiunile de gând, am putea probabil să acționăm fără vină, fără a ne face griji de consecințele acțiunilor noastre. Probabil că acțiunea ar fi liberă să facă lucruri noi, creative.

U.G.: În ce scop? Ca să îți poți descoperi forțele subterane? Realitatea indusă de gând nu poate fi negată; ea există.

I.: Unii savanți și unii vizionari insistă că există centri de energie subtilă în noi care pot fi deblocați prin anumite

practici spirituale, inclusiv prin concentrarea minții asupra nimicului.

U.G.: Ca să te concentrezi sau să te focalizezi pe un lucru trebuie să le blochezi pe celelalte. Concentrându-te pe ceea ce consideri a fi „nimic”, tu te retragi și te separi pe tine însuși din curgerea naturală a vieții prin tine și pe lângă tine. Tu ești parte dintr-un câmp magnetic generalizat și ceea ce te separă de alții este gândul. Tu ești preocupat doar de fericirea sau nefericirea *ta*, de filmul la care te uiți *tu*.

I.: *Având în vedere că fiecare dintre noi trăiește într-o lume subiectivă, nu este oare inevitabil că nimeni nu vede lumea „obiectivă” așa cum este ea de fapt? Când fiecare din noi se uită la, să zicem, masa de acolo, fiecare dintre noi vede ceva diferit. Așa este cu toate obiectele.*

U.G.: Masa nu este deloc un obiect.

Însuși faptul că tu recunoști masa ca masă este adevărata problemă. Nu contează, așa cum pare că gândesc filozofii, că tu și eu vedem un pic diferit scaunul și deci interpretăm diferit. Nu contează nici dacă scaunul există atunci când eu ies din cameră. Filozofii vorbesc într-una despre asta. Este absurd. Tu vezi și experimentezi lucrurile dintr-un punct de vedere diferit de al celorlalți, asta-i tot. Tu crezi că ai o experiență subiectivă a unui lucru obiectiv. Acolo nu există nimic – doar relativele date experimentale ale tale, „adevărul” tău. Nu există deloc adevăr obiectiv. Nu există nimic „în afara” sau independent de mințile noastre.

I.: Chiar și în cazul celui alt individ? Este existența lui dependentă doar de activitatea mea mentală? Este soția ta sau vecinul tău doar un fenomen infrapsihic?

U.G.: De vreme ce presupun că „eu” exist, el de asemenea există. Dar eu contest asta. Am eu vreun mijloc de a experimenta faptul existenței mele? Eu nu am de fapt cum să aflu dacă sunt viu sau mort.

M-aș putea duce la un doctor care m-ar examina, mi-ar lua temperatura, pulsul, presiunea sângelui și mi-ar spune că totul este normal. În acest sens tu ești o ființă vie, animată, spre deosebire de obiectele neanimate din jurul tău. Dar de fapt nu ai cum să experimentezi pentru tine însuși și prin tine însuși faptul că ești o ființă vie.

I.: Ba sigur că poți: dacă te tai, sângerezi și experimentezi durere; dacă te căsătorești, suferi [râsete]...

U.G.: Da, dar sunt două lucruri. Corpul este cel care simte durerea și cunoașterea este cea care îți spune: „acesta este sânge”, „aceasta este durere”, „aceasta este încetarea durerii”. Există durere, dar nu există nimeni acolo care simte durere. Nu există nimeni care vorbește acum.

Ceea ce spun acum nu-i o afirmație mistică. Vorbitul este o chestiune mecanică, ca un magnetofon. Întrebările tale scot afară anumite răspunsuri în mod automat. Orice ar fi aici, iese afară – asta-i tot. Dovadă că pui întrebări, răspunsurile sunt deja acolo.

I.: Cum rămâne cu iubirea, cu sentimentele adânci și trairile și cu răspunsurile profunde la frumusețea naturii?

piu, nu există nici o diferență. În ambele culturi primitivă sau modernă nu există pace.

I.: Deci mesajul tău este că omul nu poate fi în pace cu el însuși. Asta vrei să spui?

U.G.: Nu. Omul este deja în pace cu el însuși. Ideea că există pace în altă parte, cândva în viitor, cauzează problema. Toate aceste experiențe religioase precum compasiunea, beatitudinea și iubirea sunt parte din nesațul după o pace non-existentă, care este distructivă păcii naturale deja existente în corp.

I.: Fără pace. Fără religie. Fără compasiune. Fără speranță. Ce ne rămâne U.G.?

U.G.: Nimic. Eu contest întreaga experiență spirituală. Asta încerc să distrug.

I.: Dar cum rămâne cu frumoasele, anticele și elaboratele ritualuri care formează o mare parte din experiența noastră religioasă? Au ele vreun sens sau relevanță în viețile noastre?

U.G.: Omul a vrut dintotdeauna să se distreze cu un lucru sau altul. Ritualurile i-au furnizat distracția necesară de-a lungul anilor, iar acum acestea au fost înlocuite de cinematografe, televiziuni, circuri, cuvântări ale lui J. Krishnamurti și altele asemenea. Sunt multe. Fiecare încearcă să-și vândă marca lui proprie de țigări, propria lui marfă. Noi le vrem. Există cerere pentru aceste bunuri spirituale, de aceea cineva le vinde. Nimeni nu-mi poate vinde mie genul ăsta de marfă, pentru că nu sunt interesat de ea. Însă alții pot fi.

I.: *Da, dar tu de ce anume ești interesat? Ce te face să continui să trăiești?*

U.G.: Orice. Orice se întâmplă pe moment este tot ceea ce există pentru mine.

I.: *Nu-mi spune! Ești cumva o persoană care trăiește aici și acum?*

U.G.: Nicidecum. Să explici în felul acesta este foarte greșit. Nu știu cum să explic.

Uite, eu am citit cărți de science-fiction. De ce? Pentru că acolo există acțiune. Eu nu sunt deloc interesat de rezultat, doar de acțiunea în desfășurare. Este ca striptisul. Ceea ce găsesc a fi interesant este dezbrăcatul, nu finalul. Cui îi pasă de final? Similar, toate zilele tale de ieri, toată cunoașterea ta și însuși simțul sinelui tău sunt lucruri moarte ale trecutului. Aceste amintiri au foarte mult conținut emoțional pentru tine, dar nu și pentru mine. Eu sunt interesat doar de ceea ce se întâmplă chiar acum, nu mâine sau ieri.

I.: *Fără amintirile de ieri încărcate emoțional și fără promisiunea zilei mâine, există puțin loc pentru speranță, nu crezi?*

U.G.: Pentru mine nu există nici prezent, cu atât mai puțin viitor. Ceea ce există acolo este doar trecutul. Deci sintagma ta „aici și acum” nu înseamnă nimic pentru mine. În acest moment există doar trecutul în acțiune.

Nu știu dacă m-am exprimat clar. Dacă eu te recunosc pe tine și noi purtăm o conversație, este doar pentru că trecutul este în operare. Mă uit la niște lucruri;

dacă eu recunosc și numesc acele lucruri, trecutul este în operare. El proiectează ceea ce cunoaște. Viitorul, deși neimediat, este o continuitate modificată a trecutului. Deci ce este acest „acum” despre care vorbești? Nu există ceva precum „momentul de față”. Acest moment nu este un lucru care poate fi capturat, experimentat, sau căruia i se poate da expresie. În clipa în care capturezi ceea ce crezi tu despre „acest moment” deja l-ai făcut parte din trecut.

Toate acestea implică faptul că noi nu atingem nicio dată același loc în același timp și spațiu. Este ca situația a două magnetofone într-o cameră, care-și cântă unul altuia discuri vechi. Nu poți să comunici nimic nimănui. Nu există deloc comunicare. Și când acest fapt este înțeles foarte clar, nu mai există *nevoia* de comunicare.

I.: Ceea ce înseamnă că încercările omului de a prezice și preîntâmpina viitorul sunt condamnate din start, nu-i așa? Toată această vorbărie despre comunicarea informației, împărtășirea cunoașterii și interfațare este pur nonsens?

U.G.: Într-adevăr. Din acest motiv omul nu poate avea o reală libertate de acțiune. Tu preferi poate un gen de muzică sau un fel de mâncare, dar asta doar îți reflectă propriul tău fundal și propria ta cultură.

I.: Dacă ceea ce zici tu este adevărat, că nimeni nu are vreo libertate a acțiunii, orice ar fi ceea ce face cineva are o cauză, iar toate cauzele au o cauză ultimă.

U.G.: Aha! De ce presupui tu că *toate* trebuie să aibă un început, o cauză ultimă? Cauză-și-efect poate fi un

lucru întâmplător. Poate că evenimentele au loc pur și simplu, pur și simplu se întâmplă. Întreg procesul evoluției poate fi doar o altă întâmplare, un eveniment fără cauză. De ce trebuie să insiști că toate *trebuie* să aibă un creator, că toate trebuie să fi izvorât dintr-o cauză ultimă?

I.: Cele mai recente dovezi științifice sugerează că totul a început cu un Big Bang. Chiar și exploziile au o scânteie. Lucrurile nu explodează pur și simplu...

U.G.: Aceasta este presupunerea ta. S-ar putea să nu existe așa ceva precum Big Bang-ul. Ei folosesc acel termen în opoziție cu conceptul de creație în stare stabilă. Deci acestea sunt două teorii care încearcă fiecare să se stabilească pe sine ca adevăr. Fiecare în competiție cu cealaltă, încercând să se prezinte pe sine ca cea mai plauzibilă dintre cele două.

I.: Dar desigur acesta este modul în care noile idei sunt născute și testate în interiorul unei comunități raționale. A căuta adevăr și cunoaștere este un lucru sănătos, nu unul patologic. Este un lucru bun în sine și prin sine.

U.G.: Eu nu sunt împotriva metodei științifice ca atare. Ceea ce arăt eu este faptul că nu există căutare „pură” a cunoașterii, sau cunoaștere de dragul cunoașterii. Nu este atât de inocentă. Cunoașterea este dorită, cea științifică sau de alt fel, pentru că dă putere. Iubirea este o invenție de moment, folosită ca să înlocuiască puterea. Din moment ce ai eșuat în orice alt fel, prin orice alt canal, în a dobândi acea stare atotputernică de a fi, tu ai inventat ceea ce numești iubire.

I.: Deci iubirea este doar un alt nume pentru jocul puterii? Asta vrei să credem?

U.G.: Exact.

I.: Dar cum e cu genul de iubire pe care o practică Maica Teresa? Cum e cu compasiunea?

U.G.: Toate sunt născute din conștiința divizivă din oameni. Până la urmă aceștia ajung să anuleze însăși cauza pentru care lucrează și pentru care mor. Oamenii din jurul Maicii Teresa fac bani pe seama faimei ei. Tot ce îi interesează acum sunt banii, știi tu, ca să continue munca ei. De ce ar trebui instituționalizate aceste lucruri? Vezi pe cineva în dureri, flămând. Răspunzi acelui om. De ce ar trebui instituționalizată reacția aceasta? Când încercați să instituționalizați generozitatea și empatia, voi corupeți acel sentiment, răspunsul imediat, care nu este doar gând sau emoție meschină. Ceea ce contează este răspunsul imediat la situație.

I.: Instituționalizarea este încercarea de a lua o situație și un răspuns și a le face un răspuns continuu, predictibil. O singură faptă de bun samaritean devine un mod de a privi lucrurile și de a le face, în general. Iubește-ți vecinul devine un fapt când fiecare o face tot timpul, nu ca rezultat al actelor de compasiune izolate.

U.G.: Eu nu văd aceasta ca fiind compasiune. Acela este singurul lucru pe care îl poți face într-o situație dată, și cu asta basta. Animalele se ajută unele pe altele într-un grad surprinzător. Ființele umane se ajută mod natural

între ele. Când însă instituționalizarea mărginește acea sensibilitate naturală, eu zic că nu există compasiune. Toate evenimentele din viața mea sunt independente de toate celelalte evenimente. Nu există nimic în mine aliniindu-le sau instituționalizându-le.

I.: De aceea ai refuzat hotărât ca ideile tale să fie propagate?

U.G.: În primul rând, eu nu am concepții deloc. Vezi tu, ei au vrut ca eu să merg la o televiziune din Statele Unite. Ei au o emisiune, „Punct de vedere”. Le-am spus: „Eu nu am nici un punct de vedere”. Eu nu am nici un mesaj pentru omenire, după cum nu am nici zelul propovăduitorilor în mine.

Eu nu sunt un salvator al omenirii, sau altceva de genul acesta. Oamenii vin la mine. De ce vin, nu este treaba mea. Vin din liberă alegere și proprie voință pentru că au auzit de mine sau din simplă curiozitate. Nu contează. O persoană poate veni aici dintr-un număr oarecare de motive. Mă consideră cumva diferit, o pasăre rară și nu mă poate descifra sau încadra în ceea ce cunoaște el. El povestește prietenilor săi, iar în curând și ei sosesc la ușă. Eu nu le pot spune să dispară.

Îi invit înăuntru, știind foarte bine că nu pot face nimic pentru ei. Ce pot face pentru voi? „Intrați, așezați-vă, faceți-vă confortabili”, este tot ce pot spune. Unii oameni fac înregistrări ale conversațiilor noastre. Este preocuparea lor, nu a mea. Este proprietatea lor, nu a mea.

Eu nu sunt interesat să pun aceste întrebări de care sunteți voi interesați. Eu nu am întrebări de nici un fel, cu excepția celor care mă ajută să funcționez în viața de

zi cu zi: „Cât este ceasul?”, „Unde este stația de autobuz?”. Atât. Acestea sunt întrebări simple, necesare funcționării într-o societate organizată. Altfel, niciodată nu am întrebări.

I.: Crezi că această societate este organizată?

U.G.: Ceea ce am creat noi este o junglă. Nu poți supraviețui în această lume. Chiar și atunci când vrei să culegi un fruct dintr-un pom, pomul aparține cuiva sau societății. Așa că trebuie să devii parte din societate [ca să poți mânca]. De aceea spun mereu că lumea nu își datorează existența în nici un fel mie. Dacă vreau să mă bucur de avantajele societății organizate, trebuie să dau ceva societății. Această societate ne-a creat pe noi toți. Societatea este întotdeauna interesată de statu quo, de menținerea propriei sale continuități.

I.: Nu societatea este cea care m-a creat pe mine. Un simplu act de poftă trupească m-a creat.

U.G.: Aceasta este adevărat. Dar pofta trupească este născută din gândirea acelui individ care este parte și întreg al societății. Informația genetică, probabil situată în fiecare celulă a corpului, este și ea transmisă mai departe și constituie baza conștiinței. Societatea este interesată ca noi toți să contribuim la continuitatea societății, ca toți să perpetuăm starea de fapt din prezent. Desigur, societatea va permite unele mici modificări, însă nimic mai mult.

Așadar, cu ce contribuie la societate un om ca mine? Cu nimic. Deci cum pot eu să aștept ceva de la societate?

Societatea în nici un caz nu-și datorează existența mie. Pe de altă parte, ceea ce spun eu este o amenințare pentru societate așa cum este ea organizată în prezent. Modul în care eu gândesc, funcționez și operez este o amenințare pentru prezenta societate. Dacă devin o amenințare, această societate mă va lichida. Eu nu sunt interesat să devin un martir sau altceva. Asta nu mă interesează deloc. Deci dacă ei zic „Nu vorbi”, în regulă, eu nu *trebuie* să vorbesc.

I.: *Deci tu nu crezi în om, precum J. Krishnamurti?*

U.G.: Nu, nu. Nici un pic, nici un pic.

Dacă ei se așteaptă ca eu să fiu un martir care să le revitalizeze încrederea în ei înșiși, vor fi grav dezamăgiți. Este problema lor, nu a mea. Dacă mă consideră un pericol pentru societate, ce pot face ei? M-ar putea tortura, așa cum fac în țările comuniste. Și ce dacă? Aș continua eu să vorbesc împotriva statului atunci? Chiar nu știu ce aș face. Eu nu mă complac în situații ipotetice.

I.: *Ai cumva o concepție politică? Ai vreo concepție politică despre societatea de aici? Crezi într-o formă anume de guvernare,iei partea cuiva în problemele politice?*

U.G.: Am concepții despre orice lucru blestemat, de la boală la divinitate, pentru că am acumulat această cunoaștere prin studii, călătorii, experiență și altele. Însă concepțiile mele nu sunt de mai mare însemnătate decât cele ale femeii care curăță și gătește prin casa asta. De ce s-ar da vreo importanță concepțiilor și opiniilor mele?

Voi puteţi zice că sunt un om citit, iar ca rezultat al cititului, călătoriilor, conversaţiilor mele cu intelectuali, savanţi şi filozofi, am dreptul să-mi exprim ideile despre orice. Dar nimic din ceea ce zic sau cred eu nu este important. Înţelegeţi asta? Tot ce încerc să subliniez este că cunoaşterea de care sunteţi aşa mândri să o etalaţi nu merită nici măcar un scuipat.

I.: *De ce a devenit cunoaşterea atât de importantă pentru noi?*

U.G.: Pentru că îţi dă putere. Cum am spus la început, cunoaşterea este putere. *Eu ştiu, tu nu ştii. Eu am experienţe religioase şi tu nu ai.* Deci înseamnă a fi mai cu moţ decât ceilalţi şi a te da mare.

I.: *Trecutul tău cu Societatea Teozofică a contribuit în vreun fel la modul cum înţelegi viaţa? Ştii, toate aceste chestiuni astrale, hocus-pocus-ul doamnei Blavatsky, pederastia lui Leadbeater, scamatoriile cercului teozofic...*

U.G.: Ceea ce mi s-a întâmplat mie a fost nu datorită, ci în pofida acestora. Şi acesta-i un miracol. Eu chiar nu ştiu. Nu sunt un om al umilinţei sau ceva de genul acesta. Uitându-mă înapoi la situaţie, nu am cum să-ţi spun cum a fost. Tot ce ştiu este că sunt liber de trecutul meu şi mulţumesc cerului pentru asta.

I.: *Spune-ne, ce crezi despre „înţeleptul care merge singur”, J. Krishnamurti, omul cu care ai „rupt-o”.*

U.G.: Cred că este un mare impostor. Asta am împotriva lui J. Krishnamurti. El nu a fost niciodată clar.

Dacă îl întrebi de ce nu vorbește clar, răspunsul lui ar fi că orice ar spune devine o autoritate pentru sau contra lui. Dar această atitudine pe care a luat-o este o poziție politică. În realitate, a devenit deja o figură de autoritate pentru sute și mii de oameni.

I.: *Și asta este ceva ce tu nu vrei să devii...?*

U.G.: Nu. Nu vreau să fiu asta. Niciodată. Pentru mine, întreaga chestiune pute.

I.: *Dar ocazia de a influența oamenii, de a schimba istoria...*

U.G.: Nu, niciodată. Asta vă zic...

I.: *Adică nu vrei să-ți folosești puterea pe care acum o ai, sau respingi ideea, însuși principiul de a avea putere asupra altora...?*

U.G.: Înțelegerea sau cunoașterea a venit peste mine. Eu nu pot să o comunic, ce să mai vorbim de a o recomanda altora.

I.: *Natural. Dacă cineva vrea să funcționeze în afara întregului câmp corupt al jocurilor puterii, n-ar trebui să fie umil...?*

U.G.: Nu. Umilința este o artă pe care cineva o practică. Nu există umilință. Atâta timp cât tu știi, nu există umilință. A ști și umilința nu pot coexista.

Spunând asta eu nu dau o nouă definiție a umilinței. Eu cred că nu există ceva precum umilința. Eu pur și

simplicu nu sunt în conflict cu societatea. Prin urmare, a crea opusul brutalității din lume – umilința – nu îmi trece prin minte. Societatea nu poate fi nimic altceva decât ceea ce este. Deci, de vreme ce nu există cerința de a produce o schimbare în mine, nu există nici cerința corespunzătoare de a schimba societatea. Eu nu sunt un reformator. Nici nu sunt un revoluționar. În realitate nu există revoluție. Toate acestea sunt falsități. Este o altă marfă care să fie vândută la piață, spre a-i trage pe sfoară pe creduli.

I.: Cu alte cuvinte, nu există nici o deosebire între lumea lui Gandhi și lumea lui Ho Și Min, sau între valorile răspândite de Christos și cele pentru care a luptat Lenin?

U.G.: Așa este. Nici o deosebire.

I.: Spune-mi ceva. J. Krishnamurti mi-a spus într-o discuție că întreaga lui viziune asupra lumii supraviețuiește deoarece el privește viața dintr-un punct de vedere detașat. El nu este primul care a spus asta. Mulți mari oameni ai religiei și artei au spus același lucru. Ești de acord că vede cel mai clar acela care stă departe?

U.G.: J. Krishnamurti este cel care spune asta, sau adepții lui?

I.: El susține că nu are adepți.

U.G.: În primul rând, eu nu am nici o viziune asupra lumii și nici o structură a gândului care să te poată ajuta.

I.: *Dar ai creat probabil o structură a gândului care te ajută pe tine.*

U.G.: Nimic nu mă ajută pe mine. Această certitudine pe care o am nu poate fi transmisă nimănui. În plus, această certitudine nu are nici o valoare.

I.: *Cum ai ajuns la această certitudine?*

U.G.: M-am împiedicat de ea. Vezi tu, creșterea și educația mea au avut loc în Madras, într-un mediu asemănător cu cel care l-a produs pe J. Krishnamurti. Eu am fost înconjurat de oameni religioși, de tot felul de oameni ciudați. Am realizat curând, că erau toți niște mincinoși, ale căror vieți se aflau la distanțe kilometrice de predici. Deci mediul nu merita să intre în preocupările mele. Eu știu totul despre acești salvatori, sfinți și înțelepți. Toți s-au amăgit pe ei înșiși și au prostit pe toată lumea. Dar puteți fi siguri că eu nu voi fi prostit de nimeni. Eu sunt în poziția de a spune că *toți* s-au înșelat.

„Schimbarea” – dacă acesta este cuvântul pe care vreți să-l folosiți – care a avut loc în mine este un pur eveniment fiziologic, cu nici o încărcătură mistică sau spirituală. Oricine dă o culoare religioasă unui eveniment fizic ca acesta se înșeală pe sine și înșeală întreaga omenire. Cu cât ești mai deștept și abil, cu atât vei avea mai mult succes în a convinge oamenii. Deci obții putere de la oameni, apoi o proiectezi asupra altora. Iei extraordinară putere de la adepții tăi, apoi o proiectezi înapoi asupra lor. Așa că îți dă iluzia că afectează pe toată lumea din jurul tău. Apoi vii cu vreo afirmație ridicolă că

schimbarea ta a afectat întreaga conștiință umană. De fapt, nu are deloc conținut psihologic sau social.

Nu că sunt eu antisocial. Am mai spus, eu nu sunt deloc în conflict cu societatea. Eu nu intenționez să distrug toate templele sau bisericile, sau să ard vreo carte. Nimic de genul acesta. Omul nu poate fi nimic altceva decât ceea ce este. Orice ar fi el, va crea o societate care îl va oglindi.

I.: Da, dar cum ai dat peste o asemenea înțelepciune?

U.G.: Aha! Asta este întrebarea!

I.: Evident, nu o obții stând sub un copac în lumina lunii...

U.G.: Nu, nu există nimic de obținut...

I.: Eu mă refer nu la vreo împlinire romantică, ci la certitudinea pe care o posezi. Tu ai o certitudine. Simt că eu și alții nu o avem. Și nici nu știu cum să o am.

*U.G.: Trebuie să-ți găsești întrebarea ta principală. Întrebarea mea principală a fost: „Există ceva în spatele abstracțiilor pe care oamenii sfinți le aruncă spre mine? Există în realitate ceva precum iluminarea sau realizarea de sine?” Eu nu am vrut să am aceste întrebări. Pur și simplu le aveam. Bineînțeles că a trebuit să experimentez. Am încercat multă vreme atât de multe lucruri, asta, aia, aialaltă. Apoi, într-o bună zi, află că nu există *nimic* de aflat. Le respingi pe toate complet și total. Această respingere nu este deloc o mișcare a gândului, nici o negare superficială. Ea nu este făcută ca să dobândești ceva.*

I.:... precum nevoia de a dobândi ceva spiritual...

U.G.: Nu există nimic de dobândit. Nu există nimic de găsit sau de aflat. A înțelege că nu există nimic de înțeles este tot ceea ce există. Chiar și aceasta e o afirmație dedusă. Cu alte cuvinte, nu există nimic de înțeles.

I.: Faptul că nu există nimic de înțeles este o certitudine pentru tine, dar nu și pentru mine.

U.G.: Mai întâi de toate, tu nu ai foamea, setea de a afla răspunsul acelui lucru. Deci nu poți face nimic în legătură cu acel lucru. Orice faci perpetuează acel lucru, îți ține foamea la distanță. Ceea ce pare să mi se fi întâmplat mie este nu că foamea mea a fost satisfăcută cu firimituri de pâine sau cu o pâine întreagă, ci că acea foame nu a găsit un răspuns satisfăcător și s-a ars pe sine. Toate aceste lucruri potolitoare de sete nu mi-au potolit setea. În cazul meu, setea s-a epuizat întrucâtva pe sine. Eu sunt un om epuizat – dar nu în sensul în care folosiți voi acest cuvânt. Este cu totul un alt fel de epuizare.

Ceea ce acum este aici este ceva viu. Nu există nici o nevoie de comunicare. Nici o comunicare nu este posibilă la nici un nivel. Cerința de a ști, de a fi sigur, nu există aici deloc.

I.: Nu înțeleg...

U.G.: Este exact precum copacul de acolo. Ce vrei să faci cu copacii? Ei nici măcar nu sunt conștienți că, dând umbră, pot fi folositori altor forme de viață... Asemenea

copacului, eu nu sunt niciodată conștient că pot fi de folos cuiva.

I.: Nu ai nici un sentiment simplu, onorabil precum afecțiunea pentru cineva, iubire sau chiar poftă trupească? Nu ai văzut o femeie frumoasă și să dorești să faci dragoste cu ea?

U.G.: Mișcarea dorinței este atât de rapidă în tine, încât nu se oprește. Există ceva – eu nu aș spune că e mai interesant sau mai atractiv – dar se schimbă, există o mișcare și reclamă întreaga ta atenție. Tot ce se întâmplă pe moment reclamă atenția ta completă și totală. În acea stare nu mai există două lucruri – cel care iubește și cea iubită, urmăritorul și urmărita. Ceea ce tu numești „o femeie frumoasă” (ceea ce este o idee) lasă locul la altceva. Apoi vine o vreme când nu o mai poți iubi după moda veche.

I.: Vrei să spui că atunci când vezi o femeie frumoasă tu ești total implicat, fără să fie nevoie să te implic?

U.G.: Gândul că ea este o femeie frumoasă nu există. Apoi, tu vezi ce îți poate da o femeie frumoasă!? [Gândul] „ce pot să obțin de la această femeie” nu există în mine. Totul se mișcă neîncetat. În asta nu există nici un conținut religios.

I.: Lasă religia. Noi vorbim despre femei frumoase. Ele te afectează într-un fel diferit, spui tu. Tu nu manifesti obsesia sexului pe care cei mai mulți dintre noi o manifestăm atunci când suntem în compania femeilor frumoase. Cu toate acestea, ești afectat. Eu sunt obsedat de femei frumoase și de sex, și

vreau să reduc impactul pe care îl au asupra mea. Cum pot avea obiectivitate în această problemă, așa cum pare că ai tu?

U.G.: Este prea mare deranjul să-ți bați capul cu asta. Te rog, amintește-ți că...

I.: *Nu crezi că un individ care a văzut lumina ar trebui să lumineze calea pentru ceilalți? Nu ai un sentiment de responsabilitate față de confrății tăi? Nu este de datoria ta să împărtășești lumii adevărul „peste care ai dat”?*

U.G.: Nicidecum. Nu am cum să îl transmit și tu nu ai cum să-l înțelegi.

I.: *Da, dar nu vrei să inspiri lumea din jurul tău?*

U.G.: Inspirația este un lucru fără sens. Atât de multe lucruri și oameni ne inspiră, însă acțiunile născute din inspirație sunt fără sens. Oamenii pierduți, disperați creează o cerere pentru inspirație. Așa că eu nu sunt interesat să inspir pe nimeni. Toate acțiunile inspirate vor distruge în cele din urmă atât omenirea cât și pe voi. Acesta este un fapt!

I.: *Există vreun mod de a preveni aceasta? Nu este viața singurul leac universal?*

U.G.: Ce vrei să previi? În tine sunt născute iubirea și ura. Mie nu-mi place să o spun așa pentru că iubirea și ura nu sunt capetele opuse ale aceluiași spectru; ele sunt unul și același lucru. Ele sunt mai apropiate decât doi veri incestuoși.

Dacă nu obții ceea ce aștepti de la așa-numita iubire, ceea ce rămâne este ură. Poate nu vă place ca eu să folosesc cuvântul „ură”, însă există apatie și indiferență față de ceilalți. Eu cred că iubirea și ura sunt același lucru. Spun asta oamenilor oriunde mă duc, peste tot în lume.

I.: În fiecare an petreci patru luni în America, patru luni în India și patru luni în Elveția. Este periculos de apropiat de planurile obișnuite de călătorie ale lui J. Krishnamurti, nu-i așa? El are o rută aproape identică an de an.

U.G.: Eu nu știu de ce face el asta. Clima este responsabilă pentru mișcările mele. Când este cald în India, plec în Elveția. Când se face prea frig în Elveția, mă mut în California, după care mă întorc în India. Întreaga chestiune J. Krishnamurti nu mă interesează.

I.: Poate. Dar trebuie că ai observat întreaga chestiune foarte atent, deoarece ai participat la ea multă vreme. Toată lumea știe de interesul tău din trecut față de J. Krishnamurti și faptul că în cele din urmă ai rupt-o cu el.

U.G.: Odinioară el nu avea o organizație imensă, așa cum are astăzi. Era o organizație mică, simplă, publicând câteva cărți, atât. El călătorea puțin și vorbea public, toate organizate neceremonios de niște prieteni. Asta era tot. Dar acum este o firmă, o industrie în creștere ca oricare alta. Genul de organizație pe care îl are acum, cu proprietăți în toată lumea, cu comitet administrator, tezaur de înregistrări audio, milioane de dolari, toate merg împotriva învățaturii fundamentale, aceea că nu

poți organiza adevărul. Nu ar fi trebuit să construiești un imperiu în numele spiritualității.

I.: Ai întâlnit vreodată un „om-zeu” al Indiei? Știi, cei faimoși care fac un ban rapid în afacerea sfântă.

U.G.: Nu, nu am fost niciodată un vitrinist. Am întâlnit câțiva dintre ei pentru câteva minute în decursul călătoriilor mele, atât.

Ceea ce sunt a fost născut din propria mea luptă. Am învățat totul despre mine *prin mine*. Școlile laice și cele spirituale mă iritau. De aceea „maestrii” și oamenii-zei nu prezintă nici un interes pentru mine. Noi i-am exportat în Statele Unite și Europa. Ei îi mai au și pe ai lor pe deasupra...

I.: Da. Pastorul Moon, Jim Jones, ticăloși din belșug...

U.G.: Și acum este un alt Jones: Da, Jones, „cel care dă” în sanscrită. Orice sfântă escrocherie este binevenită acolo, fie că vine din Indonezia, Japonia, India sau Nepal. Dacă ei devin suficient de populari în Vest, dacă fac furori, îi aducem înapoi în India. Este similar cu cazurile de femei care aduc înapoi *sari-uri* din Vest ca să le poarte aici. Ele plătesc de trei ori prețul de aici.

I.: Ai întâlnit vreodată în Elveția pe Maharshi Yogi?

U.G.: Nu, niciodată. Nu ies din cameră. Nu sunt la curent cu ce se întâmplă aici în India. Nu-mi pasă de ziarele de aici, deci nu le citesc. Evenimentele curente din India nu mă interesează, să știi, pentru că orice s-ar

întâmpla aici nu are nici un efect real în lume. India nu este în poziția de a influența lumea. Deși nu există o cale sigură de a divide opiniile în spirituale, politice, sau de alt gen, poți spune că aceasta este o opinie politică.

Cum ar putea India să influențeze lumea? India nu are nici puterea și nici statutul moral de a o face. Spiritualitatea despre care vorbiți voi nu funcționează de fapt în viața țării. Ar trebui să arăți lumii că unitatea vieții pe care ai predicat-o timp de secole operează în viața zilnică a țării și în viețile indivizilor. Asta este dificil.

Nimeni nu este interesat de ceea ce India zice sau face. Ea nu are statutul necesar ca să afecteze evenimentele mondiale. Singurul lucru despre India care interesează pe restul lumii este întrebarea „Ce se va întâmpla cu milioanele și milioanele de oameni ai ei? În ce direcție, către ce tabără se va muta ea?” Nimic altceva.

I.: O religie precum marxismul este de ajutor? Are conținut spiritual, în felul lui. Pare să privească într-un cadru de referință mai larg, mai puțin arhaic.

U.G.: Marxismul ca religie a eșuat. Chiar și Maoismul este mort. Până și țările marxiste caută acum un nou Dumnezeu. Ele și-au pierdut încrederea în om și încă o dată caută un nou Dumnezeu, o nouă biserică, o nouă Biblie și preoți noi. Căutarea după un alt fel de libertate este în curs.

I.: Dar hinduismul permite o mare libertate. Nu a fost niciodată o religie conservatoare precum creștinismul, islamul, sau marxismul.

U.G.: Singura diferență dintre Est și Vest este diferența religiilor. Creștinismul nu a produs așa caractere ciudate cum avem noi în această țară. Aici religia este o chestiune individuală. Fiecare și-a pus pe picioare propriul magazin și vinde propria lui marfă. De aceea avem varietatea de aici, care nu există în Vest. Varietatea este partea cea mai atractivă a așa-numitei noastre moșteniri.

Hinduismul nu este o religie. Este o combinație și o confuzie de multe lucruri. De fapt cuvântul „hindu” vine dintr-un cuvânt non-sanscrit ieșit din uz. Nu aveți cum să știți. Invadatorii arieni care au înființat structura socială brahmanică au găsit că indienii nativi au o înfățișare neagră și au numit religia lor religia negrilor – a „hindu”-șilor. Erudițiilor și *pandiților* s-ar putea să nu le placă interpretarea mea, dar este corectă și istorică.

Încă o dată, repet, hinduismul nu este o religie în sensul obișnuit; el este ca o stradă cu sute de prăvălii.

I.: *Vrei să spui sex-shop-ul lui Rajneesh lângă buticul de conștiință al lui J. Krishnamurti, care este lângă prăvălia de meditație a lui Maharshi, care este vis-a-vis de chioșcul de magie al lui Sai Baba, care este lângă...*

U.G.: În principiu sunt toate la fel, exact la fel. Fiecare susține că marfa lui este cea mai bună de pe piață. Unele produse, precum săpunul Pears, sunt pe piață de atât de mult timp încât lumea a început să le cunoască, să depindă de ele și să le considere superioare altor produse. Durabilitatea unui anume produs nu înseamnă foarte mult.

I.: Care este părerea ta despre industria divertismentului din India? Se spune că majoritatea adepților tăi provin din această industrie.

U.G.: Totul în țara asta este divertisment. Politicienii prosperă pe seama naivității oamenilor. Religiile prosperă pe seama credulității oamenilor. Să știi, noi suntem niște proști blestemați.

I.: Cu așa o părere despre omenire, trebuie că nu ai speranțe mari în privința viitorului rasei...

U.G.: Nu cred că se va întâmpla ceva bun pentru om, sau omului.

I.: Dar cu siguranță progresul incredibil al tehnologiei, în special în Occident, în ultima sută de ani, este semn bun pentru om.

U.G.: Este adevărat. Dar acesta e datorat revoluției industriale. Națiuni precum Rusia, America și alte națiuni din Vest au profitat de revoluția industrială ca să împingă înainte tehnologia.

I.: Omenirea pare să fi făcut mai mult progres în ultima sută de ani decât a făcut în patru miliarde de ani.

U.G.: Exact asta spun și eu. Datorită revoluției industriale schimbările se extind în lume. Cât de eficiente vor fi aceste schimbări ține de fiecare să ghicească. Stăpânirea științei și tehnologiei alunecă deja...

I.: Unde crezi că ne vor duce toate astea?

U.G.: De ce ne-ar duce undeva? De ce? Pentru ce? „A progresa” înseamnă „a avansa în teritoriul inamicului” (nu se știe de unde citează). Tu speri că progresul neînfrânat va aduce o soluție problemelor noastre. Dacă ar fi fost atât evident, am fi putut la fel de bine să programăm computerele ca să vedem ce au ele de zis în privința viitorului și destinelor noastre.

I.: *Dar dacă nu suntem nimic mai mult decât suma totală a trecutului nostru, predicția devine ușoară și precisă...*

U.G.: Aceasta nu ne-ar da nici o garanție cu privire la unde ne-ar duce viitorul.

I.: *Nu, noi avem control asupra viitorului nostru.*

U.G.: Ceva neașteptat și impredictibil se întâmplă și întregul curs este dintr-o dată schimbat. Noi o luăm de bună că putem canaliza viața în direcția în care dorim, dar nu există garanție că vom reuși. În realitate evenimentele sunt independente unele de altele. Noi creăm și le punem împreună. Noi am creat structura filozofică a gândirii, dar nu înseamnă că există un tipar sau un scop pentru fiecare lucru. Nici nu înseamnă că totul este pre-determinat.

I.: *Dar speranța? Cu siguranță omul trăiește cu speranță.*

U.G.: Omul a trăit întotdeauna în speranță și probabil că va muri în speranță. În lumina imensei puteri distructive pe care o are acum sub comandă, el probabil va lua cu sine toate celelalte forme de viață atunci când va

pieri. Acesta nu este cântecul meu de ducă, dar când te uiți realist la situația noastră acesta pare să fie destinul nostru, al tuturor, fie că ne place sau nu. Te înșeli dacă speri sau crezi că putem muta întreaga inerție a istoriei umane pe un drum diferit. Avem nevoie să fim salvați de cei care promet că ne dau pe tavă împărăția lui Christos.

I.: *Cum poți să te oprești?*

U.G.: „Cum” creează un alt salvator.

I.: *Da, însă există o altă cale de a schimba cursul în afară de cea spirituală?*

U.G.: În primul rând, vezi tu, a divide viața în materială și spirituală nu are absolut nici un sens pentru mine. Toate aceste lături despre viața spirituală sunt născute din presupunerea că există un spirit care are o existență a sa independentă. Această presupunere nu are sens.

I.: *Dar concepția: corpul este distrus, dar spiritul trăiește mai departe...?*

U.G.: Este doar o credință. Nu înseamnă absolut nimic. Eu nu am cum să-ți transmit această certitudine. Nu există nimic care să se înalțe sau să se reîncarneze după ce eu mor. N-are nici un sens să speculezi asupra lumii de dincolo.

I.: *Corpul însuși pare a căuta un fel de imortalitate prin procreație.*

U.G.: Aceasta este natura vieții. Cerința de a supraviețui și nevoia de a se reproduce pe sine sunt inerente

naturii vieții. Sexualitatea ta, urmașii tăi, structura familiei tale și atât de multe altele sunt o extensie a acestui imbold natural de bază de a supraviețui și de a procrea.

I.: Deci când mori ești sfârșit...?

U.G.: Dacă, atunci când acest corp este îngropat, amintirile pe care le au oamenii despre mine sunt îngropate și ele, acela va fi sfârșitul meu.

I.: Unii dintre adepții tăi vor să-ți împrăștie cenușa...

U.G.: Pentru ce? Adesea oamenii mă întreabă: „Nu vei lăsa nici o instrucțiune despre cum să procedăm cu cadavrul tău?” Ce naiba! Cine vrea să lase vreo instrucțiune? Voi începe să put și voi deveni o neplăcere pentru societate... Nu este problema mea, ci a societății. Eu sunt deja în iad. Nu am nevoie să mor ca să ajung acolo.

I.: Ai o familie undeva, nu?

U.G.: Fiicele mele, amândouă, sunt în Hyderabad. Unul dintre fii mei, Vasant, a murit recent de cancer. Celălalt, Kumar, este mai tânăr și a fost născut în America. Acum este inginer electronist acolo. Îl văd ocazional când vizitez S.U.A. Nu prea sunt în contact cu familia. Ei vin și mă vizitează uneori. Atât. Între noi fie spus, nu am legături emoționale cu ei sau cu altcineva. Nici măcar cu Valentine, bătrâna doamnă elvețiancă împreună cu care am locuit în ultimii douăzeci de ani. Nu cred că am legături emoționale cu nimeni.

I.: Ai avut vreodată vreo legătură emoțională cu cineva?

U.G.: Nu știu. Probabil că nu am avut, nici chiar cu soția mea cu care am trăit douăzeci de ani. Eu chiar nu știu ce fel de legături ar trebui să aibe cineva.

I.: *Nu ai avut niciodată vreun sentiment copleșitor pentru o altă persoană, bărbat sau femeie?*

U.G.: Ceea ce m-a obsedat cel mai tare a fost să aflu răspunsul la întrebarea mea. Era lucrul predominant pentru mine. Ce era în spatele abstracțiilor pe care oamenii, inclusiv J. Krishnamurti, le aruncau spre mine. Dacă nu există nimic, cum de au creat toată această discordie în lume? Eu înțelegeam că te poți păcăli pe tine însuși și pe alții, însă voiam un răspuns. Nu am găsit un răspuns. Întrebarea doar s-a ars pe sine.

Aceasta nu înseamnă că sunt iluminat, sau că cunosc Adevărul. Cei care au pretins asemenea lucruri s-au prostit pe ei înșiși și pe alții. Ei toți sunt în eroare. Nu că eu aș fi superior lor sau ceva de genul acesta; doar că ei fac afirmații care nu au nici o bază reală. Aceasta a fost și este certitudinea mea. Nu există putere în lume care să mă poată face să accept ceva. Prin urmare, eu nu sunt în conflict cu structura puterii din lume. Eu nu sunt interesat să iau nimic de la nimeni.

I.: *Noi vedem la tine un fel de distanțare și dezinteres. Nu ai fost nici măcar dus de val de ceva, să zicem, de o femeie frumoasă, un apus frumos sau o piesă muzicală frumoasă? Nimic nu te-a făcut să te prăbușești total, sau să vrei să te îndepărtezi de toate? Nu știu unde...*

U.G.: Orice am fost sau nu am fost eu, nu am fost niciodată un romantic. Toate acestea sunt romantism

pentru mine. Romantismul nu este realitatea mea. Nimic nu m-a făcut și nici nu mă va face vreodată să nu fiu cu picioarele pe pământ. Nu că aș fi opusul, un om al rațiunii. Elementul rațiunii este cel ce s-a revoltat în mine împotriva lui însuși. Nu sunt anti-rațional sau irațional, doar nerațional. Tu poți presupune un sens rațional celor ce spun sau fac eu, dar este treaba *ta*, nu a mea. Eu nu sunt interesat de căutarea, fantezia sau evadarea nimănui...

I.: Ar putea să fie mai mult decât romantism. Ar putea să fie abandonare de sine, o nebună, frenetică, sau o terifiantă, magnifică experiență spirituală sau sexuală.

U.G.: Aici nu există nici o experiență. Deci, cum pot exista aceste experiențe dramatice și nebune? Eu nu am cum să mă separ pe mine însumi de evenimente; eu și evenimentul suntem unul și același lucru. Sunt sigur că nu vrei să spun lucruri crude în ceea ce privește sexul. Este doar o eliberare de tensiune. Eu nu romantizez deloc în legătură cu astfel de chestiuni. Cum i-am spus o dată nevestei mele: „Nu-mi vorbi mie de iubire și intimitate; ceea ce ne ține împreună este sexul. Problema este că eu dintr-un motiv oarecare nu pot face sex cu o altă femeie. Aceasta este problema mea. Eu nu am cum să mă eliberez de această problemă.” Nu știu dacă înțelegi toate acestea. Toată această vorbărie despre iubire nu a însemnat niciodată nimic pentru mine. Țsta este sfârșitul acestei obsesii cu sexul.

I.: Dar la un moment dat ai făcut dragoste cu o altă femeie...

U.G.: Da, dar aceea a fost o situație creată de mine. Nu aş spune că am fost sedus. Nu are importanță dacă cineva seduce pe altcineva sau este el însuși sedus. Faptul este că ai făcut-o. Nu *acea* persoană este responsabilă. Eu însumi am fost responsabil. Un fel straniu de auto-erotism a fost implicat în *acea* situație.

I.: *Cum poți spune asta?*

U.G.: Eu *foloseam* *acea* persoană. Este un lucru groaznic să folosești pe cineva ca să obții plăcere. Fie că folosești o idee, un drog, o persoană sau altceva, nu poți avea plăcere fără a *folosi* ceva. Asta m-a revoltat. De ce râdeți? Asta este viața mea, așa cum e.

Pe mine nu mă interesează să folosesc, să influențez sau să schimb pe nimeni. Aceasta este o afirmație despre ce sunt eu, despre felul cum am trăit, nimic mai mult. Aceasta nu va fi de nici o extraordinară valoare pentru omenire și nu ar trebui păstrată pentru posteritate. Eu nu cred în posteritate. *Eu nu am învățătură*. Nu este *nimic* de păstrat. Învățăturile implică ceva care poate fi folosit ca să produci o schimbare. Îmi pare rău... Aici nu există învățătură, doar câteva propoziții nelegate, incoerente. Ceea ce există este numai interpretarea voastră a cuvântului vorbit sau scris, nimic altceva. Răspunsurile pe care le obțineți sunt ale voastre. Ele sunt proprietatea voastră, nu a mea. Din acest motiv nu există acum și nu va fi niciodată nici un fel de copyright asupra a ceea ce spun. Eu nu revendic nimic.

I.: *Spune-mi, U.G., cum a fost copilăria ta?*

U.G.: Mama mea a murit când eu aveam șapte zile. Bunicii din partea mamei au avut grijă de mine. Bunicul meu a fost teozof. Era un om bogat și îmbiba o puternică atmosferă religioasă în casă. Deci, în acest sens, J.Krishnamurti a fost de asemenea parte din fundalul meu. Ei aveau poza lui pe fiecare perete; nu-l puteam evita. Eu nu m-am dus la el ca să caut ceva. El era doar o parte din fundalul meu. Anormal ar fi fost să nu mă fi dus să-l văd niciodată. Problema mea era să mă eliberez de întregul meu trecut care mă strângula. Atât.

I.: *Unde ai crescut?*

U.G.: În mare parte în Madras, la Societatea Teozofică. Am mers la Universitatea din Madras. Am trăit o bună parte din anii mei formativi printre teozofi.

I.: *Ți-au provocat dezgust de la bun început?*

U.G.: Chiar de la început, într-un fel. Dar am continuat să am grijă de mine însumi. Eu vroiam atât de mult să mă eliberez de trecutul meu. Am încercat *atât de tare*. După ce J. Krishnamurti a întors spatele întregii chestiuni, am rupt-o și eu până urmă cu teozofii.

I.: *Ai amintiri cu Annie Besant?*

U.G.: Ah, da! A fost o femeie remarcabilă. Am întâlnit-o pe când aveam paisprezece ani. Îmi amintesc elocvența ei. Bunicul meu a fost foarte apropiat de Annie Besant. Ea a fost o instituție de binefacere. Cred că India are toate motivele să-i fie recunoscătoare, în mai multe

privește. Însă generația actuală nu cunoaște nimic despre ea. Nu cunoaște prea multe nici despre Gandhi. E greu să spui câți oameni își mai amintesc acum de el. Filmul acesta nou va provoca probabil interes asupra vieții lui.

I.: Ce gândești despre convingerile lui Gandhi?

U.G.: Vrei opinia mea. O spun deschis. Dintr-un motiv sau altul nu l-am plăcut niciodată. Probabil din cauza fundalului meu teozof. Mai înainte de orice, el a fost un amestec de sfânt și politician. Cred că a fost singurul om dintre mulți alții care chiar a încercat să-și modeleze viața după ceea ce a proclamat că crede. Poate că a eșuat – a eșuat în opinia mea – dar faptul că a încercat să trăiască potrivit modelului pe care-l avea în minte, îl face un tip interesant. Mulți alții pe lângă el au fost esențiali în câștigarea libertății Indiei. El a lăsat țara cu nimic. Este un lucru sentimental să ții discursuri despre el în fiecare an de ziua lui. El și adepții lui au vorbit neîncetat, dar, așa cum arată și filmul cel nou, el a folosit violența de la început până la sfârșit.

I.: Dar poți spune asta și despre Christos, Buddha sau Mahomed. Cei care vin după un mare învățător sunt cei care aplică greșit învățătura sa...

U.G.: Nu-i poți absolvi pe fondatorii și liderii religiilor. Învățăturile tuturor acelor învățători și salvatori ai omenirii au avut ca rezultat doar violența. Toți au vorbit despre pace și iubire, în vreme ce discipolii lor practicaui violența.

Este ceva ciudat în toată treaba asta. Această distanță dintre cuvânt și faptă a fost ceea ce mi-a semnalat mie din timp că ceva este în neregulă. Am simțit că învățăturile sunt greșite, dar îmi lipsea certitudinea. Nu am avut cum să-i înlătur, să îi scot complet în afara conștiinței mele. Nu eram pregătit să accept pe nici unul dintre ei din rațiuni sentimentale. Chiar și atunci când eforturile mele de a scăpa de ei au rezultat în episoade de conștiință a lui Christos sau Buddha, am fost totuși nemulțumit. Am știut că *trebuie* să fie ceva greșit undeva. Aceasta a fost problema mea reală.

I.: Tu respingi lucrurile bazate pe sentiment sau pe rațiune. Ce rămâne?

U.G.: Este precum un om care călărește un tigru și este azvârlit de pe el. Tigru, menținându-și inerția, merge mai departe – s-a dus. Asta-i tot. Nu mai poți face nimic cu tigru. Așa că niciodată nu va mai trebui să te temi că vei întâlni sau călări un tigru. S-a terminat. S-a dus.

Așa că eu gândesc că nu prea are rost ca eu să fac ceva în societate – aceasta are propria ei inerție. Orice ai încerca să faci, te va scufunda pe tine și va adăuga inerție ei. Cine le-a dat mandat acestor oameni să saleze omenirea? Compasiunea și iubirea sunt două din șiretlicurile lor.

I.: L-ai întâlnit vreodată pe bătrânul și ciudatul teozof Leadbeater în timpul perioadei tale teozofice?

U.G.: Da, l-am întâlnit. Și el a fost parte din fundalul meu. Nu m-a impresionat niciodată prea mult. Sunt con-

184

știent că au existat zvonuri că a fost homosexual. Pentru mine nu are importanță. Sexul este o parte din viață. Homosexualitate, lesbianism, heterosexualitate sunt la fel. Eu nu am nici o atitudine morală. Societatea, care a creat toți acești sociopați, a inventat moralitatea pentru a se proteja pe sine de ei. Eu nu mă bag în așa ceva. Societatea a creat „sfinții” și „păcătoșii”. Eu nu-i admit ca fiind astfel.

Pentru mine pot exista erori, greșeli, slăbiciuni, dar nu păcat. Eu personal nu văd nici un motiv pentru care ar trebui să ne deranjăm cu *Biblia*, *Coranul* sau *Dhammapada*. Avem o instituție politică cu codul său civil și codul penal. Acestea ar trebui să fie suficiente ca să descurce problemele.

CAPITOLUL VI

Corpul ca un creuzet

U.G. Krishnamurti: Tu funcționezi cu un număr mare de presupuneri. Prima ta presupunere este că toate ființele umane sunt exact la fel. Eu spun încă o dată că doi indivizi nu sunt la fel niciodată. Încercarea ta de a găsi cel mai mare divizor comun este sortită eșecului.

Interlocutor: *Ca oameni de știință noi vrem să aflăm dacă există o unicitate în spatele aparentei similitudini dintre oameni. Noi suntem interesați de excepții și neasemănările dintre oameni. Yoghinii și oamenii religioși par a ne oferi cazuri de reală excepționalitate și unicitate. Vrem să-i studiem pe ei și pe tine.*

U.G.: Oare nu aveți alt mod de a afla în afară de acela de a vă duce la acești yoghini și pretendenți care își etalează mărfurile în piață? Cei de mâna a doua s-ar putea să se supună investigației voastre, dar adevăratul McCoy, dacă există unul, nu se va supune niciodată testelor voastre. Aceasta va fi o foarte mare problemă pentru voi. Nu-l poți face pe un J. Krishnamurti, un Sai Baba, sau un Muktananda să coopereze. Din cei pe care-i poți

face să joace rolul de porc de Guineea poți găsi o duzină la preț de nimic.

I.: Dar atunci cum să încercăm să aflăm bazele transformării interioare?

U.G.: Nu știu. Aș sugera, totuși, să nu dați crezare revendicărilor acestor oameni. Totul trebuie testat.

I.: Acesta și este scopul: încercăm să găsim un mod de a testa credibilitatea lor pe baze științifice.

U.G.: Mă tem că faceți o greșeală îngrozitoare chiar prin faptul că cochetăți cu ideea de a acorda vreo considerație revendicărilor acestor oameni. Totul trebuie testat.

I.: Singurul lucru la care trebuie să muncim este statistica și datele despre ceea ce numim „normal”, nimic mai mult.

U.G.: Răspunsurile la această problemă, ca și răspunsurile la toate problemele tale, trebuie să vină de la tine, nu de la acești yoghini și meditari. Este posibil că faci o greșeală imensă. Asta le spun și psihologilor din Occident. Nu ai o relație obiectivă cu datele și cunoașterea pe care le culegi. Interpretarea ta constantă a datelor înseamnă că ești implicat în ceea ce studiezi; nu există o entitate separată. Interpretatorul este de cea mai mare importanță.

I.: Dar, desigur, este posibil și necesar să studiem omul...

U.G.: El trebuie mai întâi să se înțeleagă pe sine. Oare te vor ajuta în această privință datele și cunoașterea -

și teoriile pe care le extragi din ele? Din punctul de vedere al cunoașterii, nu există posibilitatea de a te înțelege pe tine însuși. Computerul nu se întreabă niciodată „Cum funcționez?” A te înțelege într-adevăr pe tine însuși necesită nu simpla acumulare de date, ci un salt cuantic. Îmi place să folosesc exemplul fizicii newtoniene. În interiorul cadrului newtonian, lucrurile merg într-un anumit fel. În cele din urmă vine un alt savant care este în stare să abandoneze prezumțiile newtoniene și în consecință este capabil să perceapă o dimensiune a fizicii complet nouă. Întocmai cum principiile newtoniene devin până la urmă o cămașă de forță ce sugrumă gândirea creativă, tot astfel datele tale despre unicitatea umană îți blochează privirea proaspătă la lucruri, inclusiv la tine însuși.

Îmi place să folosesc exemplul lui Picasso. El a avut aceeași problemă: vroia să meargă în teritorii noi, să găsească tehnici noi. El a reușit o străpungere și în cele din urmă a devenit un model pentru alții. Artiști foarte ieftini îi imită acum stilul. Deci, într-o zi, fizica einsteiniană va trebui să lase locul unui nou sistem de cunoaștere. Eu susțin că natura încearcă să creeze indivizi unici de fiecare dată când ceva este creat. Natura nu pare a folosi nimic ca model. Odată ce a perfectat un individ unic, acel individ este azvârlit afară din procesul evoluționist și mai departe nu mai prezintă interes pentru natură.

Din acest motiv ceea ce sunt eu, ceea ce zic eu, nu poate fi copiat de un altul. Prin urmare, fiind imposibil de transmis, nu are valoare socială. Natura nu are nevoie de mine, și nici societatea. Folosind modelele lui Iisus,

Buddha sau Krishna noi am distrus posibilitatea naturii de a produce indivizi unici. Cei care îți recomandă să uiți de propria ta unicitate naturală și să fii ca altcineva, indiferent cât de sfântă ar fi acea persoană, te pun pe un drum greșit. Este ca orbul conducând pe un alt orb.

Când îi privești pe acești yoghini și sfinți, primul pas greșit pe care îl faci este să încerci să raportezi modul cum funcționează ei la modul cum funcționezi tu. Ceea ce descriu ei s-ar putea să nu aibă legătură în nici un fel cu modul în care funcționezi tu. Unicitatea nu este ceva ce poate fi scos dintr-o fabrică. Societatea este interesată numai de statu quo și a venit cu acești așa-numiți indivizi speciali pentru ca tu să ai modele de urmat. Tu vrei să fii ca acel individ – ca sfântul, salvatorul sau revoluționarul – dar este o imposibilitate. Societatea ta, care este interesată doar de a produce copii ale modelelor acceptate, este amenințată de adevărata individualitate deoarece aceasta îi amenință propria ei continuitate. O persoană cu adevărat unică, neavând un punct de referință în cultură, nu va ști niciodată că este unică.

I.: Dar nu este posibil ca însăși prezența unei persoane unice, un individ complet înflorit, să poată fi de ajutor altora, nu în sensul de a servi drept model, ci în posibilitatea de a declanșa o schimbare și unicitate în alții?

U.G.: Eu zic că nu. Deoarece individul unic nu se poate reproduce pe sine fizic sau spiritual, natura renunță la el ca nefolositor. Natura este interesată numai de reproducere și din când în când să scoată câte un „monstru” sau specimen unic. Acest specimen, nefiind capabil

să se reproducă, a terminat-o cu evoluția, și nu este interesat să facă din el însuși un model pentru alții. Asta este tot ceea ce zic.

I.: Nu simți că acea răbufnire a unicității în natură este înflorirea unicității pentru individ?

U.G.: Aceasta se întâmplă indivizilor care, printr-un fel de șansă sau accident, reușesc să se elibereze de povara întregului trecut. Dacă întreaga cunoaștere și experiență colectivă este aruncată afară, ceea ce rămâne este o stare primordială și primitivă fără primitivitate. Un astfel de individ nu este de nici un folos societății. Ca un copac umbros, acest individ poate da umbră, dar nu poate fi conștient niciodată că face asta. Dacă stai sub un copac, o nucă de cocos s-ar putea să-ți cadă în cap; aici este implicat un pericol. Din acest motiv societatea se poate simți amenințată de acest individ. Societatea, structurată așa cum este, nu poate folosi această persoană la nimic.

Eu nu cred în *lokasamgraha*, ajutarea lumii, compasiune pentru lumea în suferință, în ridicarea unei părți din greaua *karma* a lumii și tot acest gen de lucruri. Nimeni nu m-a pus pe mine salvatorul omenirii.

I.: Vrei să spui că nici o abordare științifică, nici o abordare yoghin sau meditativă, nu poate avea vreo legătură cu unicitatea și libertatea despre care vorbești?

U.G.: O să-ți spun o poveste legat de asta. În tinerețe am făcut yoga în Himalaya timp de șapte ani cu Sivananda Saraswati. Nu a fost de ajutor, așa că am abandonat-o.

După „calamitatea” mea în 1967 am simțit că trupul meu nu va putea îndura imensele izbucniri de energie care aveau loc în mine. Așa că m-am sfătuit cu un prieten, Sri Desikachar, care era profesor de yoga. El a spus „Nu știu dacă îți pot fi de vreun ajutor. Poate că tatăl meu (Krishnamacharya) te-ar putea ajuta.” Așa că am practicat niște tehnici yoga pentru o a doua oară. Dar curând am descoperit pentru mine însumi că întreaga yoga merge împotriva felului natural în care funcționează corpul. Am încercat să discut asta cu ei. Dar ce am zis eu nu s-a potrivit cu *Yoga Sutra*¹ a lui Patanjali, așa că nu am putut comunica. Până la urmă, i-am anunțat că încetez practica yoga. Odată ce organismul s-a eliberat de strânsoarea gândului, tot ceea ce ai face ca să aduci pace și armonie va crea numai dizarmonie și violență. Este ca folosirea războiului ca să crezi pace într-o lume pașnică. Când căutarea însăși ia sfârșit, ia sfârșit cu un Big Bang. Atunci pacea este ceva ce nu poate fi practicat sau predat.

I.: Nu cred că noi suntem chiar interesați de un așa Big Bang. Noi vrem puțină înțelepciune, puțină seninătate.

U.G.: Așa deci, un om flămând este satisfăcut cu câteva firimituri aruncate lui! Curând va vrea o pâine întreagă și i se va promite asta de către sfinții furnizori de pe piață. Nu se pune problema de a-ți satisface foamea. Foamea trebuie să se ardă pe sine fără să cunoască

¹ Vezi Patanjali, *Yoga Sutra*, trad. Walter Fotesca, Editura Herald, București, 2006 – n.trad..

săturarea. Foamea – și căutarea ce o atrage după sine – aceasta este problema.

Dacă abandonezi fictivele modele de sfinți și oameni sfinți, rămâi cu ordinea biologică naturală. Structura separativă a gândului, care a fost introdusă în conștiința omului cu multă vreme în urmă, a creat lumea violentă, și probabil va împinge omul și restul viețuitoarelor de pe planetă la un pas de extincție. Dar biologic fiecare celulă știe să evite modelele și speranțele, și pur și simplu, din pure motive de supraviețuire, cooperează cu celula de lângă ea. Din groaza de anihilare, omul (ca și celulele din corp) va învăța să coopereze, și nicidecum din iubire sau compasiune.

I.: Dincolo de cooperarea biologică și de înflorirea individualității nu există vreun lucru transcendentă încercând să răzbată ...?

U.G.: Nu cred. Este cât se poate de individualist, nu în sensul obișnuit definit de cultură, ci într-un fel diferit. Controlul corpului prin gând a distrus posibilitatea ca oamenii să se dezvolte în oameni compleți. Te poți dispensa de noțiunea, atât de răspândită acum, că conștiința poate ajuta la apariția unei schimbări calitative în tine. Natura încearcă să creeze indivizi unici. Potențialul este deja în tine. Dar undeva, în cursul său, omenirea a luat-o pe drumul greșit și nu pare să existe vreo cale de ieșire.

I.: În legătură cu înflorirea individului, întrebarea care se pune iarăși este: „De ce nu eu?”.

U.G.: Las-o baltă, nu ai nici o șansă. Nu poți face nimic. Eu nu știu ce să te sfătuiesc. Ești blocat. Poate geneticienii și microbiologii vor veni cu răspunsuri ... Eu te pot asigura că afacerea sfântă nu te va ajuta deloc. În plus, dacă statul pune mâna pe mijloacele de a face inginerie genetică, el le va folosi ca să îndepărteze ultimele rămășițe de libertate umană. Acela chiar va fi sfârșitul.

Este posibil să folosești, iarăși, analogia cu computerul. Ele, computerele, au devenit atât de sofisticate acum, încât gândesc și se auto-corectează. Am putea, într-o zi, doar să le băgăm în priză și să urmărim sfatul lor. Dacă ți-ai putea lăsa corpul să funcționeze ca un computer, ai pricepe. Extraordinara inteligență a organismului biologic este tot ceea ce este necesar pentru un trai bun, dar noi interferăm tot timpul, prin intermediul gândului, cu operațiile sale naturale. Computerul tău corporal „natural” este deja matrițat, programat și pornit. Tu nu trebuie să faci nimic. Noi ne aflăm la o mare depărtare de această condiție primară. Cumva, vezi tu, ceva te lovește ca un trăsnet și arde totul acolo. Acest om nu este nici păcătos, nici sfânt; el este mult în afara cadrului societății.

I.: *Deci tot ce putem practica, dacă acesta este cuvântul potrivit, este non-interferența?*

U.G.: Încercarea de a nu sta în cale implică faptul că aștepti ca ceva minunat să se întâmple. Asemenea așteptare blochează posibilitatea ca ceva să se întâmple. Îți spun toate acestea din propria mea experiență. Patruzeci și nouă de ani am căutat un om pe nume „U.G.” Întreaga cultură m-a pus pe un drum greșit. Am încercat învăță-

torii morți la fel de bine ca pe cei vii. Până la urmă am realizat că această căutare era zadarnică, că „inamicul eram eu”. Acum întreaga cunoaștere, și căutarea pe care aceasta o genera, a fost complet aruncată afară din sistemul meu.

I.: Și nu simți nici o obligație de a-i ajuta pe alții să înțeleagă acest lucru ...?

U.G.: Aceasta nu-i o marfă de vânzare, domnule! Este pur și simplu absența falsei cerințe care a fost pusă acolo de către societate și cultură. Cerința de a te schimba pe tine și cerința de a schimba lumea sunt scoase împreună afară din sistem. Eu nu sunt nici antisocial, nici recunoscător societății. Nu simt nici o sfântă datorie să joc un rol sau să-mi ajut tovarășii. Toate lucrurile de genul acesta sunt prostii.

I.: Prin urmare, a vrea să schimbi lumea, indiferent cât de nobil ar simți-o cineva, este o activitate egoistă, centrată pe sine. Asta vrei să spui?

U.G.: Omul care încearcă să se elibereze pe sine de lume sau de ceea ce el numește „rău” este cel mai egotist dintre oameni. Percepția zguduitoare care în final îți trece prin minte este că nu există așa ceva precum „ego”! Această înțelegere spulberă totul cu o imensă forță atunci când te lovește. Nu este o experiență ce poate fi împărtășită altcuiva. Nu este deloc o experiență. Este o calamitate în care experiența și experimentatorul iau sfârșit. Un om aflat într-o asemenea stare nu evadează din realitate și nu are tendințe romantice. El nu nutrește noțiuni uma-

194

niste despre salvarea lumii, căci el știe că orice se face în acest sens doar îi adaugă inerție. El știe că *nu există nimic ce poți face*.

I.: *Dar trebuie să continuăm să trăim și să acționăm. Cum putem concepe o acțiune care nu adaugă inerție haosului societății?*

U.G. : Acesta este doar un alt concept. Acțiunile tale și consecințele acelor acțiuni formează un singur eveniment. Gândirea logică, cauză-efect, este cea care impune o succesiune de evenimente. Apariția dintr-o dată a luminii și comutarea întrerupătorului care o „precede” sunt de fapt un singur lucru, nu două. Ele ți se înfățișează ca două sau mai multe evenimente deoarece timpul a creat un interval între ele. Însă timpul și spațiul, separat de ideile de „timp” și de „spațiu”, nu există deloc.

Crearea și distrugerea au loc simultan. Nașterea și moartea gândului se întâmplă simultan. De aceea eu insist că nu există moarte. Nici măcar corpul nu moare; își poate schimba forma, dar nu încetează de tot. Deoarece moartea de fapt nu există, este imposibil ca tu să o experimentezi. Ceea ce experimentezi este vidul și goliciunea pe care le simți la dispariția corpului cuiva. Că veni vorba, moartea nu poate fi niciodată experimentată, nici nașterea. În starea ta naturală, când corpului i se permite să funcționeze fără interferența gândului, nașterea și moartea se petrec tot timpul.

I.: *În starea aceasta naturală despre care vorbești, există entități psihologice, personalități, ego-uri, sau identitate în vreun fel?*

U.G.: Nu există persoane și nici spațiu înăuntru pentru crearea unui sine. Ceea ce rămâne, după ce continuitatea gândului e spulberată, este o serie de interacțiuni independente, dezarticulate. Ceea ce se întâmplă în mediul din jurul meu, se întâmplă în mine. Nu există diviziune. Când armura ce o porți în jurul tău este lepădată, vei găsi o senzitivitate extraordinară a simțurilor care răspund fazelor lunii, trecerii anotimpurilor și mișcărilor altor planete. Pur și simplu nu există aici, în mine, nici o existență în ea însăși, separată – doar pulsația vieții, ca o meduză.

I.: *Poți să descrii puțin procesul recurent de moarte prin care treci?*

U.G.: Acesta, bineînțeles, nu poate fi descris. Dar pot să menționez că în această stare de moarte, respirația obișnuită se oprește complet și corpul este capabil să „respire” prin alte mijloace fiziologice. Printre numeroșii medici cu care am discutat acest fenomen ciudat, numai doctorul Leboyer, un expert în nașterea copiilor², mi-a dat un fel de explicație. El spune că nou-născuții au un mod similar de a respira. Asta a fost probabil ceea ce însemna la originea sa cuvântul *pranayama*. Corpul trece prin procesul morții zilnic, atât de des încât, de fapt, de fiecare dată când se reînnoiește pe sine îi este dată o concesiune pe un termen mai lung. Dacă, într-o zi, nu se

² Vezi Frederick Leboyer, *Naștere fără violență*, trad. Amalia Roșu Laurențiu, Ed. Herald, București, 2009 – n.trad.

poate reînnoi pe sine, este terminat și transportat cu dricul la grămada de cenușă.

Acest proces de moarte este yoga, nu sutele de posturi și exerciții de respirație. Când procesul gândului încetează să se mai despice în două, corpul trece prin moarte clinică. Mai întâi moartea trebuie să aibă loc, apoi yoga începe. Yoga este de fapt abilitatea corpului de a se reîntoarce din starea de moarte clinică. Aceasta se presupune a se fi întâmplat câtorva oameni, precum Sri Ramakrishna și Sri Ramana Maharshi. Eu nu am fost de față și nu am interesul sau resursele să aflu dacă este așa. Această yoga a reînnoirii este un lucru extraordinar. Dacă observi un copil nou-născut, ai vedea felul cum își mișcă și articulează întreg corpul, totul într-un ritm natural. După ce respirația și bătăile inimii aproape că se opresc, într-un fel sau altul corpul începe să se „întoarcă înapoi”. Aparența ca de cadavru a corpului – rigiditatea, răceala, culoarea închisă a pielii – încep să dispară. Corpul se încălzește și începe să se miște, iar metabolismul, inclusiv pulsul, se ridică. Dacă voi, din curiozitate științifică, vreți să mă testați, pe mine nu mă interesează. Eu doar fac o afirmație, nu vând o marfă.

Prin urmare, este mai mult ca *Tai-Chi-ul* chinezesc decât ca *Yoga asana* clasică. Mișcările și posturile pe care le execută corpul atunci când rupe rigiditatea rămasă din procesul de moarte, sunt frumoase, mișcări grațioase ca cele ale unui nou născut. Yoghinii prescriu acum *sava-sana*, postura cadavrului, după executarea unor posturi în mișcare. Aceasta este pe dos. Începi yoga ca un cada-

ceva ca un al doilea suflu. Yoghinii încearcă să obțină acest al doilea suflu prin practica variatelor tehnici. La fel și alergătorii. Dacă observi un alergător, vei vedea că ei trebuie să treacă de un „prag” de epuizare și lipsă de respirație. Odată trecuți de acel „prag”, ei aleargă pe un suflu secundar. Uneori așa este și pentru mine. Dar chiar și asta trece, și până la urmă respirația se oprește de tot și corpul sare peste plămâni, respirând doar cu pulsul corpului. Câteodată, când nu este nimeni cu care să vorbesc, stau și las aceste lucruri ciudate să se întâmple.

I.: Medicii din Occident nu au încercat să descrie schimbările glandulare care însoțesc procesul morții?

U.G.: Da, dar există prea puțină înțelegere a acestui proces în analele medicinei occidentale. Un articol scris de Dr. Paul Lynn din Statele Unite subliniază diferența în modul în care glanda timus funcționează la mine. Însă sunt alte glande care sunt și ele afectate – glanda pineală, glanda pituitară și altele. Glanda pineală, care controlează toată mișcarea, respirația și coordonarea corpului, este foarte afectată. Atunci când structura separativă a gândului moare, aceste glande și centrii nervoși preiau funcționarea organismului. Este un proces dureros, căci strânsoarea gândului asupra acestor glande și centri este puternică și trebuie să fie „arsă”. Aceasta poate fi experimentată de un individ. Arderea sau „ionizarea” necesită energie și spațiu ca să aibă loc. Din acest motiv limitele corpului sunt atinse și energia scapără în toate direcțiile. Conținerea în corp a acelei energii dă durere, cu toate că nu există experimentator al durerii.

Acest dureros proces de moarte este ceva ce nimeni – nici măcar cel mai ardent practicant religios sau yoghin – nu vrea. Este un lucru foarte dureros. Nu este rezultatul voinței, ci rezultatul îmbulzelii accidentale a atomilor.

Cum se potrivesc toate acestea în structura voastră științifică, eu nu știu. Savanții care lucrează în acest domeniu sunt interesați de aceste schimbări, dacă sunt descrise în termeni fiziologici și nu mistici. Acești savanți preconizează acest tip de om ca fiind produsul final al evoluției biologice, nu supermanul science-fiction-ului sau ființele supra-spirituale. Natura este interesată numai de a crea un organism care poate răspunde complet și inteligent la stimuli și care se poate reproduce. Atât. Acest corp este capabil de percepții și senzații extraordinare. Este o minunăție. Nu știu cine l-a creat.

În prezent, savanții din domeniul evoluției cred că actuala rasă umană pe care o avem pe pământ a evoluat probabil dintr-o specie degenerată. Mutația care a dat mai departe conștiința de sine trebuie să fi avut loc într-o specie degenerată. De aceea le-am zăpăcit pe toate. Ține de fiecare să ghicească dacă poate schimba întreaga chestiune.

I.: Este posibil ca un supraviețuitor al acestui proces al morții, un mutant de vreun fel, să schimbe cursul destinului uman, ca să zicem așa?

U.G.: Afirmațiile pe care le fac ei nu au în realitate nici o bază, pentru că ei vorbesc despre afectarea întregii conștiințe umane. Eu cred că conștiința umană în totalitatea ei este un lucru extrem de puternic, având o inerție

puternică. Nu cred că ei își dau seama despre ce vorbesc. Totalitatea conștiinței umane este un lucru formidabil. Singura conștiință pe care o cunosc ei este cea creată de gând. Conștiința gândului omului poate fi afectată doar prin propagandă, persuasiune sau droguri. Orice schimbare din aceste surse este doar în interiorul vechiului câmp și, de aceea, inutilă. Ce putem schimba? Este necesară schimbarea? Pentru ce? Eu nu știu.

I.: Pare că un anumit sol este necesar pentru creșterea acestui gen de mutanți pe care-l descrii. Noi suntem toți crescuți în sol sterp, mediocru și nehrănit. Nu ar ajuta un alt sol?

U.G.: Senzitivitatea este încă acolo, în ciuda solului sărac. Întregul plan este acolo, ca în planta care stă acolo. Dacă nu o uzi și hrănești, aceasta moare. Nimic nu este pierdut pentru omenire. Nu încerca să dezvolti noi poziții de sol. Asta am făcut cu copacii și plantele, și acum poluăm întreaga planetă. La fel se va întâmpla cu încercarea de a cultiva o rasă umană mai bună.

I.: Din felul în care o descrii tu, trebuie că are loc o schimbare radicală în sursa identității cuiva după colapsarea structurii separative. Există un sine care rămâne după „explozie”? Este „eu”-ul doar în creier?

U.G.: Nu există „eu”. „Eu” este doar pronumele la persoana I singular. Totalitatea gândurilor, sentimentelor, experiențelor și speranțelor omenirii constituie „eu”-ul. Este un produs al trecutului. Acel „eu” este un simbol al totalității conștiinței umane. De fapt, acolo nu există o entitate psihologică separată, discretă, doar cu-

vântul „eu”. La fel, există numai cuvântul „minte”, însă nu există *mintea ta* și *mintea mea*. Deci cuvântul „minte” ne-a creat pe noi toți pentru simplul motiv că are nevoie de noi ca să-și mențină continuitatea. Structura separativă a ceea ce noi numim „minte” a viciat mecanismul natural de supraviețuire al corpului în asemenea grad încât societatea noastră a împins acest corp până la limita de toleranță. Bomba cu hidrogen este o extensie a polițistului angajat să mă protejeze pe mine și proprietatea mea. Nu mai este posibil să tragi o linie între cele două. Însă supraviețuirea structurii separative garantează distrugerea în cele din urmă a organismului fizic.

I.: De ce cuvintele tale nu declanșează un fel de acțiune radicală în noi ...?

U.G.: Oportunitatea care ar fi putut să existe este deja pierdută din cauză că orice a fost spus aici a fost deja luat în posesie de către tine și a devenit parte din vechiul tău câmp. Așa-zisa ta senzitivitate față de ceea ce a fost spus nu merge foarte adânc. Tot ceea ce a constituit un obstacol înainte, a rămas încă în tine. De fapt, a fost chiar întărit de această conversație. Sinele va folosi orice ca să se perpetueze; nimic nu este sacru. Dacă chiar mergi foarte adânc și demolezi ceea ce este acolo, o faci numai în ideea și cu scopul de a construi o nouă suprastructură.

I.: De ce presupui asta?

U.G.: Pentru că așa merg lucrurile.

I.: Să presupunem că eu sunt serios în asta și aflu cumva...

U.G.: Fără presupuneri, te rog! Ce mi s-a întâmplat mie a fost acauzal; doar s-a întâmplat. În pofida tuturor eforturilor, luptelor și intențiilor mele, acest lucru mi s-a întâmplat mie, și acesta este miracolul miracolelor. Nu poți face ca asta să se întâmple. Nu se supune duplicării deoarece când te lovește, te lovește într-un timp și loc neatins de viață niciodată înainte. Nu este deloc o experiență și, prin urmare, nu poate fi comunicată sau transmisă. Nu este ceva ce poți împărtăși. Este o pasăre rară, atât. Tot ce poți face este să o pui într-un muzeu și să te uiți la ea, dar niciodată nu o poți duplica sau împărtăși.

I.: *Este un lucru înfricoșător să te gândești la a trăi fără un centru, un sine, un punct de referință ...*

U.G.: Punctul de referință, „eu”-ul, nu poate fi eliminat prin vreun act de voință din partea ta. În ultimă analiză, el este programul tău genetic predeterminat, „scenariul” tău. A fi liber de acest mizerabil destin genetic, a arunca „scenariul”, necesită un curaj extraordinar. Trebuie să dai *totul* la o parte ca să afli. Problema ta nu este cum să afli ceva de la cineva, ci cum să respingi tot ce este oferit de oricine altcineva. De fapt, nu există un „cum”. Asta necesită o valoare care vine înaintea curajului, căci existența ei implică apariția a ceva mare – a imposibilului. Nici o cultivare, fie a umilinței, fie a curajului, nu va fi de nici un folos. Nu există nimic ce poți face, întrucât acest lucru este din toată ființa unui om, pe când orice faci tu este fragmentar, parțial. Trebuie să fii total lipsit de ajutor ...

Când stau aici și ochii mei sunt deschiși, întreaga mea ființă este ochii mei. Este o formidabilă vedere periferică, cu totul trecând. Te uiți atât de intens și nedistrat încât ochii nu clipesc și nu rămâne loc pentru un „eu” care se uită. Totul se uită la mine, nu viceversa. Așa cum este cu ochii, așa este și cu celelalte simțuri, fiecare are o lucrare proprie, independentă. Răspunsul senzorial, care este tot ce există, nu e modificat, cenzurat, sau coordonat, ci lăsat în pace să vibreze în corp. Există un fel de coordonare care apare atunci când organismul trebuie să funcționeze pentru supraviețuire și pentru operații mecanice eficiente. Este permisă doar atâta coordonare câtă este esențială pentru a răspunde unei situații. Apoi lucrurile cad înapoi în ritmul lor dezmembrat, independent.

Nu interpreta ceea ce zic eu aici ca „fericire”, „beatitudine” sau „iluminare”. Este de fapt o stare înfricoșătoare, tulburătoare. Nu are nimic de a face cu așa-numitele experiențe mistice sau transcendente. Eu nu văd absolut nici un motiv pentru care să-i fie dată vreo direcție religioasă sau spirituală. Eu nu descriu nimic altceva decât o simplă funcționare fiziologică a organismului uman. Deși toate acestea nu sunt separate de natură, ele nu se vor preta niciodată unui studiu al naturii sau unei forme științifice de a cunoaște.

I.: *Prin urmare trebuie să respingi totul?*

U.G.: Nu să respingi. Lucrul pe care îl respingi, dar și respingerea însăși, nu au nici o relevanță față de modul real în care funcționează organismul. Când acest fapt este văzut clar, nu rămâne nimic de respins sau de re-

nunțat. Tu ești pregătit să respingi doar ca să obții ceva, atât. *Upanișadele* tale spun că trebuie să fie obiectul celor mai dragi și înalte dorințe ale tale. Dar eu accentuez, dimpotrivă, dorința însăși trebuie să se sfârșească. Căutarea însăși, indiferent cât de nobilă ai crede tu că este, este ceea ce te distrage. Uită de dorințele mărunte pe care ai fost sfătuit să le controlezi. Dacă dorința dorințelor este dispersată, celelalte nu au nici o importanță.

I.: Presupui cumva că întrucât ceea ce ți s-a întâmplat ție nu poate fi analizat total științific, evenimentele obișnuite, oamenii și lucrurile nu pot fi analizate complet științific?

U.G.: Cu siguranță, nu. În acel cadru totul este valid, relativ valid. Dar „realitatea” pe care tu vrei să o studiezi este asamblată de psihic sau sine, iar eu le neg hotărât pe amândouă. De aceea căutarea ta a realității, a autenticității psihologice și a realizării de sine este fără sens pentru mine. Acestea sunt produsele unor oameni înfricoșați. Metoda științifică, nu sinele, îți dă un punct de referință prin care ai putea măsura adevărul sau falsitatea a ceea ce spun.

Uite, eu am încercat totul ca să găsesc un răspuns la obsesia mea arzătoare „Există ceva precum iluminarea, sau au fost cu toții prostiți de abstracții?” Acea cumplită frustrare și acel complet eșec de a răspunde acestei întrebări a creat intensitate. Prima treime din viața mea s-a petrecut în India în jurul teozofilor, J. Krishnamurti, yoghini, oameni sfinți, înțelepți, Ramana Maharshi, Ordinul Ramakrishna – pe scurt, toate asocierile de care ar putea beneficia un om interesat de chestiunile spirituale.

Am descoperit pentru mine însumi că totul era închipuire, că nu exista nimic în asta. Total deziluzionat de toată tradiția religioasă a Orientului și a Occidentului, m-am afundat în psihologia modernă, în știință și în orice fel de material pe care lumea mi-l putea oferi. Am descoperit pentru mine însumi că toată ideea de spirit sau psihic era falsă. Când am făcut experiențe cu lumea materială și am studiat-o, am fost surprins să aflu că nu există materie deloc. Negând temelia lucrurilor spirituale și materiale, nu mi-a mai rămas nici o cale de ieșire. Am început să merg în derivă, incapabil să găsesc un răspuns din vreo sursă. Apoi, într-o zi, zădărnicia a ceea ce făceam m-a trăsnit clar, iar întrebarea care m-a obsedat aproape întreaga viață a fost arsă, apoi a dispărut. După aceea nu au mai existat întrebări. Setea s-a ars pe sine fără a fi vreodată satisfăcută. Nu răspunsurile, ci sfârșitul întrebărilor este lucrul important. Chiar dacă totul a fost ars, tăciunii încinși rămân să se exprime într-un ritm natural. Ce impact ar putea avea această expresie asupra societății din jurul meu nu este grija mea.

Cuprins

În loc de cuvânt înainte.....	5
Capitolul I	
Certitudinea care spulberă totul.....	25
Capitolul II	
Speranța este pentru mâine, nu pentru azi.....	65
Capitolul III	
A-nu-ști este starea ta naturală	79
Capitolul IV	
Nu există nimic de înțeles	107
Capitolul V	
Noi am creat această junglă umană	144
Capitolul VI	
Corpul ca un creuzet.....	186

